

SF VEKTOR

PRIZIN SF TIRA BROJ 1 - JANUAR 2007.

ZANIMLJIVA NAUKA

AUTOMOBILI U SF-U
FERMIJEV PARADOKS

BIOGRAFIJE

E. A. PO
KIM NJUMEN

PRICE

GAYRAN, ANABEL LI
KO SE USUDI, POBEDJUJE
OBALSKI GRAD
PRO TRANTORA
POSTOJI PLIMA
STRUCNJAK

KLUT-NIKOLS ENCIKLOPEDIJA

PRII DEO PREVODA POZNATE
SF ENCIKLOPEDIJE

SADRŽAJ

Uvodna reč (Eder71)	4
Ustav SF tima (Kuli)	5

Zanimljiva nauka

Automobili u SF-u (Garwor)	6
Fermijev paradoks (Ender71)	9

Klut-Nikols-ova SF enciklopedija u nastavcima

SF Enciklopedija (Kuli)	22
-------------------------------	----

Autori – biografije, bibliografije

Edgar Alan Po (Kuli)	26
Kim Njumen (Ender71)	31

Priče

Gavran, Anabel Li – Edgar Alan (pripremio Kuli)	36
Ko se usudi, pobeđuje – Kim Njumen (prevod Ender71)	40
Obalski grad – Kim Njumen (prevod Ender71)	49
Pad Trantora – Hari Turtldov (prevod Ender71)	53
Postoji plima – Lari Niven (prevod MasterYoda)	64
Stručnjak – Robert Šekli (priredio Ender71)	73

Urednik prvog broja: Ender71
Priloge pripremili: Ender71, Kuli, MasterYoda, Garwor
Prevod: Ender71, Master Yoda
Tehnička priprema e-zina: Dan555
Tehnička priprema i oprema PDF izdanja: MasterYoda
Podrška: SF team & SF friend.
Izlazi dvomjesečno (nadamo se)

Ovaj fanzin i prilozi u njemu mogu se slobodno dalje distribuirati, ali obavezno naznačite da je SF tim autor i dodajte link ka našem sajtu **www.sftim.com** .
Nije dozvoljena bilo kakva prodaja ovog fanzina niti prisvajanje autorstva.

UVODNA REČ

SF tim vam želi dobrodošlicu u prvi broj elektronskog časopisa posvećenog umetnosti naučne i epske fantastike i horora.

SF-tim je neformalno udruženje entuzijasta o čijoj istoriji možete pročitati na <http://sftim.com/sajt>

Ovaj pilot-broj časopisa se za sada nalazi na Portalu SF-tima, nadamo se da će, ukoliko bude dovoljno interesovanja za ovaj naš amaterski poduhvat, naredni brojevi biti u formatima zgodnijim za pregled i čitanje.

U ovom broju naći ćete niz priloga od članova SF tima.

Umesto predgovora u prvom broju možete pročitati "Ustav" SF-tima. Pošto je to popularna tema sada, rešili smo da ni mi ne budemo ništa gori od drugih.

U KNJIŽEVNOST-i predstavljena su dva autora: Edgar Alan Po, po mnogo čemu „otac,, žanra fantastike, i Kim Njumen, moderni autor čiji se radovi kao i Poovi nalaze na granici između naučne fantastike i horora.

"Automobili u naučnoj fantastici" razmatra naše omiljene četvorotočkaše u kontekstu naučne fantastike.

"Fermijev paradoks" odnosi se na klasičnu temu naučne fantastike, vanzemaljsku inteligenciju.

Udarni deo magazina su ,naravno, priče i u ovom prvom broju moći ćete da uživete u:

- dve priče Kim Njumena, prvi put prevedene na srpski jezik;
- poemama "Gavran" i "Anabel Li" Edgara Alana Poa, starom, ali uvek aktuelnom remek - delu;
- priči "Pad Trantora" Hari Turtldova, takodje prvi put na srpskom jeziku, smeštenoj u univerzum Zadužbine i Carstva Asimova;
- "Postoji plima" , priča Lari Nivena, sa Luisom Vuom u glavnoj ulozi.
- "Stručnjak" Roberta Šeklija.

Za kraj, poslastica za sve ljubitelje naučne fantastike, prvi nastavak Enciklopedije Naučne Fantastike Džon Kluta i Pitera Nikolsa, koja će biti prezentovana u nastavcima u onoj meri u kojoj nam mogućnosti to budu dozvoljavale.

Pošto je ovo ipak samo amaterski poduhvat izvinjavamo se za sve greške koje su nam eventualno promakle, a koje se profesionalnim izdavačima ne bi desile.

Upućujemo poziv svim ljubiteljima fantastike kojima se ovaj naš poduhvat dopadne da nam se pridruže u tome svojim priložima i originalnim,prevedenim ili skeniranim pričama i tekstovima.

Pored toga, možete učestvovati i u zabavnom kvizu na temu fantastike koji SF-tim organizuje, [Neverending SF, F & H kviz](#) na Krstarici, jedinstven poduhvat na internetu koji se sada, u vreme izlaska ovog fanzina stigao do 1000-tog pitanja.

Veliki pozdrav od SF-tima i **Neka sila bude sa vama !**

Priredio Ender71

USTAV SCIENCE FICTION TEAM-a

Član 1.

Science fiction team (u daljem tekstu SF team) je država svih njegovih članova, prijatelja i čitalaca bez obzira na tematsku pripadnost (epska, hard-core, horor), vrstu umetnosti (književnost, film) i nivo SF obrazovanja.

Član 2.

SF team je utemeljen na gikovskim vrednostima i pravima svakog njegovog člana, ali se uprava kao vrhovno telo ne bira demokratskim putem, već je ona bila, jeste i biće večno živa vatra koja se s merom pali i s merom gasi dokle god je ovog foruma.

Član 3.

Shodno članu 1. i posebno članu 2., kao državni simboli određuju se: logotipi SF team kao na avataru svakog člana vrhovnog tela, logotip SF Friend na avataru svakog prijatelja.

SF tim ima svoju himnu, utvrđenu Zakonom o Himni.

Auto oznaka je SF.

Član 4.

Kao glavni grad države proglašava se forum SF team-a (www.sftim.com/forum.php).

Deo državnih institucija preseliće se na portal SF tima (www.sftim.com/portal.php).

Član 5.

Svaki građanin države SF team-a dužan je da plati mesečni PDV na forumu u vidu što više konstruktivnih postova ili porez na luksuz u vidu članaka za e-magazin "SF VEKATOR" čiji je osnivač SF team.

Član 6.

SF team se sastoji od autonomne pokrajine književnost i film, uz tendenciju pridruživanja novih pokrajina kao što su strip, anima, muzika i sve druge koje su u vezi s SF-om.

Distrikt SF-Caffe je kodominion svih autonomnih pokrajina. U njemu je dozvoljeno neobavezno miješanje kako stanovnika svih pokrajina tako i svih članova, prijatelja i čitalaca. Postoji samo jedan obavezujući element: Jelenko.

Član 7.

Autonomne pokrajine su jednake i mogu se međusobno udruživati, preplitati i predstavljati svoje viđenje ove druge na svoj način, ne menjajući pri tom postojenje državne granice. Regije u autonomnim pokrajinama (na primer serije, filmovi, priče, poezija) imaju prava na autonomiju u meri u kojoj im to dozvoljava nedemokratski izabran moderator autonomne pokrajine ili predsednik SF team-a.

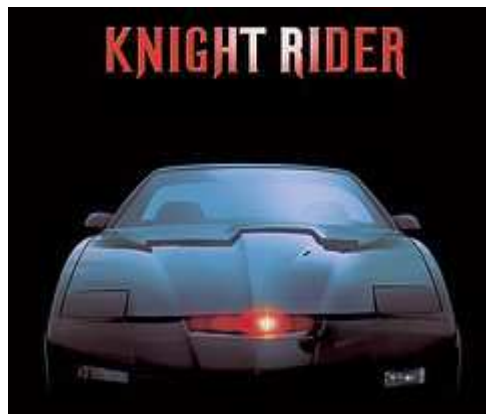
Član 8.

Predloženi amandmani postali su sastavni deo Ustava pa se Ustav svečano i u skladu s nedemokratskim tradicijama SF tima, proglašava usvojenim bez glasanja.

Priredio Kuli

AUTOMOBILI U SF-U

Naučna fantastika se bavi svim sferama ljudskog života pa tako i automobilima. SF touch čini da automobili, naravno, budu brži, lepši i pametniji odobičnih (a često i od vozača), a ipak zadrže šmek i ulogu prevoznog sredstva. Pa, da malo bolje pogledamo jedno od tih 'prevoznih sredstava'.

KITT (Knight Industries Two Thousand)

Dok sam išao u osnovnu gledao sam ponekad kod drugara, gast-arbajterskog sina, poznatu seriju Knight Rider (koja se emitovala svuda osim u Jugi i Albaniji, čak i u Sloveniji!) sa David Haselhofom u glavnoj ulozi, kao usamljenim borcem za pravdu. Drugarov matori je slao kasete na švapskom tako da ništa nismo razumeli, ali je ipak bilo jasno da je budući čuvar plaže tu sporedan lik a da je glavni baja crni custom '82 Pontiac Trans Am po imenu KITT, sa opasnim crvenim šetajućim skenerom napred, koji, uz to, ide i bez vozača, i sam se obračunava sa kriminalcima!

Ali KITT je bio mnogo više od automobila. On (He, a ne It!) je ličnost, veštačka inteligencija kojoj auto služi samo kao telo. Pametan je, ciničan, sarkastičan, a uzor je bio naravno HAL 9000 (u nekim epizodama na italijanskoj televiziji KITT je zvučao previse formalno, kao HAL; glumac koji je pozajmljivao glas je ubrzo zamenjen). Bio je programiran da služi i zaštiti ljudsku vrstu, poštujući tri zakona robotike.

Dizajnirao ga je Wilton Knight, ekscentrični bogataš i osnivač FLAG-a (Foundation for Law and Government) za koji radi Michael Knight (Hasselhoff). KITT-ov najveći neprijatelj je zli brat blizanac KARR (Knight Automated Roving Robot), prvi prototip koji je zbog greške u programiranju (mamu li im lažovsku!) postao zao i za razliku od brata nije poštovao zakone robotike.

Evo nekih od KITT-ovih tehničkih podataka:

- AI koja između ostalog vozi bolje od svakog čoveka (srce je Knight industries 2000 procesor)
- Molekularni oklopni štit, koji ga štiti od skoro svih oblika vatrenog oružja i eksplozivnih naprava, naravno štiti i gume(!), a osetljiv je samo na morsku vodu(!) i poneku kiselinu.
- Izdržava opterećenje od 28,5 tona po osovini. Sastav strogo poverljiv!
- Motor Knight Industries Turbojet sa modifikovanim afterburnerima, i 8-brzinski menjač su doveli ovog viteza do 60 mph za 2 sekunde uz quarter mile time 4,286 sekundi!
- Maksimalna brzina preko 200 mph (324 km/h). Kasnije je ugrađen superpursuit mod sa kojim je mogao ići i preko 300 mph (483 km/h)! Sa 70 mph do nule mu je uz pomoć elektromagnetskih hipervakuumskih diskova bilo dovoljno 14 stopa (manje od 5 metara)! VAUU!
- Uz pomoć nekoliko vektorisanih raketnih motora mogao je skakati i do 13 metara u vazduh! A i pomerati razne prepreke i postizati onako strašna ubrzanja!
- Sintetizator glasa, mogao je pričati tečno engleski a imao je module i za francuski i španski, sve uz podesiv akcent. A mogao je i imitirati policijsku sirenu da uplaši lopove, ili urlikom divlje zveri uplašiti psa koji mu zapišava gumu.
- Prednji skener ili elektronsko oko koje vidi na svim talasnim dužinama uključujući i rendgenske i infracrvene oblasti
- Bešumni mod za šunjanje

- Ometači, trackeri, bacač plamena/ulja/dima, hidraulika i klinovi na gumama za offroad, laser, bomb-detektor, EKG, generator kiseonika...
- i sve to sa potrošnjom od 2,37 litara na 100 km!!! Ludilo! Inicijalno gorivo mu je vodonik, ali mogao je koristiti i sve ostalo (uz minimalan gubitak performansi)

Nije loše,a? Moraću nabaviti jedan ovakav, ako ništa ono zbog male potrošnje. Loša vest je da košta 11.400.000 zelembaća.

Da vidimo šta je od ovoga jos uvek SF? Skoro sve, osim sklopivog krova? Nije baš tako...

AI koja sama vozi još je uvek SF, mada su kompjuteri u kolima sve pametniji, blokiraju vožnju ako je vozač pospan ili pijan, a eksperimentiše se sa automatskim parkiranjem. Mada, deluje da se može napraviti,

```

if auto_ispred_koči then
    pritisni_kočnicu
else
    drži gas
end

```

Šta je tu problem? I čovek tako rezonuje. Doduše, imao bi malo problema sa kretanjem na semaforu, kad mu se ubace tri, četiri taksista ispred, hehe. Ali generalno, mislim da se sa sadašnjim znanjima može napraviti.

Molekularni štit je i dalje san, mada blindirane verzije danas nude neku blažu varijantu, čak i gume mogu biti otporne na metke, a i nisu osetljive na morsku vodu :D, ali nisu toliko otporne i ne trpe tako velika opterećenja.

Performanse: maksimalna brzina od 200 mph više nije problem; još pre 10 i više godina Corvette Sledgehammer je išla 409 km/h! Verzije sa raketnim motorima idu i mnogo više ali to je u praksi avionbez krila ali i bez ikakve upravljivosti. Ubrzanje do 100 (oko 60 mph) za 2 sekunde može postići bolid formule 1 bez problema, quarter mile od 4.286 je skoro duplo bolje od američkih dragstera, zaustavni put od 5 metara je tu negde sa formulom (mozda oko 10), obična kola imaju oko 35-40 metara. Ipak su hipervakuumski diskovi zakon.. Eh da mi je jedan par, čuda bih pravio!

Skakanje je moguće! Low rideri skaču samo tako. Ali ne baš toliko. Ipak je KITT nedostižni cilj onim crncima sa buick rivierama iz 70-tih. Vektorisani potisak je stara fora sa Sea Harrier aviona, a možda je i ugradnja nekoliko malih raketnih motora u auto moguća, samo treba iskontrolisati tu snagu; svi znamo koliko je eksperimenata sa raketnim pogonima propalo.

Sinteza glasa više nije nikakav problem, ali, realno, čemu to (bar na ovom nivou glupih automobila)? 'Dobro jutro, dali ste kontakt, svi kontrolni testovi su prošli osim ABS-a. Treba da posetite najbliži ovlašćeni servis'.

Još mi samo fali da me i on podseća svako jutro na majstore. A glasovne komande postoje odavno. Recimo, u najnovijem Leksusu, za podesavanja sedišta, retrovizora, volana i sl za određenog vozača, samo kažete ime, i on ti podesi sve!

Svevideće oko, skeneri, radari, sonari, sve je to moguće ali još uvek nema primenu.

Bešumno kretanje može, ali kod električnih pogona. Ili kod hibridnih, pa se switchnes na struju kad se šunjaš.

Ometači, trackeri, bacači i slične svakodnevne potrepštine postoje odavno, to zna svako ko je bar jednom gledao James Bonda.

Potrošnja od 2,37 se teorijski može postići sa nekim modernim dizelom i lakom karoserijom (običan Polo dizelaš troši 4.2l pri umerenoj vožnji).

Kao što vidimo, ponešto se i može dostići, ali ne sve odjednom. Ako imaš ubrzanje nemaš oklop, i obrnuto. Ali KITT sve to objedinjuje u jednom i ostaje još uvek za tri klase iznad danasnjih kola.

Ako zanemarimo potrošnju i štit, ostalo se još i može napraviti (samo što niko ne bi imao para da plati, ona cena bi još ispala premala), ali ovakav kakav je teško da je moguće napraviti sadašnjim i tehnologijama iz bliske budućnosti.

A zašto bas Pontiac?

Izbor Trans Am-a kao superauta je logičan, jer je Pontiac tih godina jedini održavao imidž muscle car-a, koji su ostali američki proizvođači izgubili posle naftne krize sedamdesetih godina, a i bio je najbolji američki auto tih godina. Body kit odličan, posle početka serije mnogi su bili razočarani činjenicom da se auto ne može kupiti u toj verziji!? Naravno kasnije su replike počele da niču kao pečurke (i ja bih ga rado posedovao). Samo što se crveni skener nije mogao ugraditi napred, naravno, jer ne bi bio street legal. A taj skener je inače preuzet iz

'Battlestar Galactica', jer je isti lik producent, Glen A. Larson.

I, da zaključim, SF touch u ovom slučaju je dao odlične rezultate; dobijen je jedan poznat auto, nije preterano vizuelno nabudžen nego baš onako, taman.

Prodaja Pontiac-a je dosta skočila. Uticaj na autoindustriju je bio veliki; ubrzo su počeli da se prave automobili koji pričaju, putni kompjuteri, povećana je bezbednost, mnogi su počeli da prave LED displeje na kontrolnoj tabli, a sve po ugledu na KITT-a, a da i ne pričamo o tuning/styling-u. Po svetu postoji dosta replika, a originalni je dat Hasselhoffu.

Uvek je imao sreće!

Priredio Garwor

FERMIJEV PARADOKS

Gde su oni?

"Fermijev paradoks" je fizički paradoks u po kome je visoka verovatnoća za postojanje vanzemaljskog života postavljena u kontrastu sa nedostatkom dokaza. Starost Svemira i ogroman broj zvezda navode na to da bi vanzemaljski život trebao biti uobičajena pojava. Priča kaže da je, razmatrajući ovo sa kolegama tokom ručka 1950. godine, fizičar Enriko Fermi postavio pitanje "Gde su oni" ?

Ako postoje brojne napredne vanzemaljske civilizacije u galaksiji Mlečni Put zašto do sada nismo videli nijedan dokaz, kao što su robotske letelice, svemirski brodovi ili radio transmisije. Jednostavno pitanje "Gde su oni?" (alternativno tome "Gde su svi?") je možda apokrif, ali Fermiju se pridaje zasluga za pojednostavljenje i pojašnjavanje problema verovatnoće vanzemaljskog života.

Bilo je pokušaja da se razreši Fermijev Paradoks pronalaženjem dokaza o vanzemaljskim civilizacijama, zajedno sa predlozima da takav život može postojati bez naseg saznanja o tome. Protivargumenti sugerišu da vanzemaljski život ne postoji ili da se javlja tako retko da nikad nećemo uspostaviti kontakt sa vanzemalcima. Verovanje da nedostatak dokaza konkluzivno demonstrira nepostojanje vanzemaljskih civilizacija je poznato kao Fermijev princip.

(Grafička prezentacija prve Arecibo poruke, prvog pokušaja čovečanstva da saopšti svoje postojanje vanzemaljskim civilizacijama.)

Značajan napor je uloženo u razvoj naučnih teorija i mogućih modela vanzemaljskog života i Fermijev paradoks je postao teorijska referentna tačka za mnoge od tih radova. Brojni naučni radovi su se direktno obraćali tom problemu, dok su brojna pitanja vezana za to obrađivana u različitim poljima kao što su astronomija, biologija, ekologija i filozofija. Relativno novo polje nauke, astrobiologija je donelo međudisciplinarni pristup Fermijevom paradoksu i pitanju vanzemaljskog života.

OSNOVE FERMIJEVOG PARADOKSA: argument veličine naspram nedostatka dokaza

Fermijev paradoks je sukob između argumenta veličine i mogućnosti i nedostatka dokaza. Kompletnija definicija bi glasila:

Veličina i starost svemira navode nas da poverujemo da mnoge tehnološki napredne civilizacije moraju postojati. Ipak, ovo verovanje deluje logički nekonzistentno sa našim nedostatkom posmatračkih dokaza koje bi ga podržalo. Ili je inicijalna pretpostavka netačna i tehnološki napredan život je mnogo ređi nego što verujemo, ili su naša osmatranja do sada nekompletna i jednostavno ih još nismo detektovali, ili su naše istraživačke metodologije nedovoljne i ne tražimo prave indikatore.

Prvi aspekt paradoksa "**argument veličine**", je funkcija sirovih brojeva: procenjuje se da ima 250 milijardi zvezda u Mlečnom Putu i 70 sekstilion (7 x 10²²) u vidljivom svemiru. Čak i ako se inteligentni život pojavio

na samo minimalnom procentu planeta oko njih, opet bi trebao postojati veliki broj civilizacija samo u našoj galaksiji. Ovaj argument podrazumeva i princip mediokriteta, koji navodi da Zemlja nije posebna, već tipična planeta, na kojoj vladaju isti zakoni, uzroci i moguće posledice kao na bilo kom drugom svetu. Neke procene korišćenjem Drejkove jednačine podržavaju ovaj argument, iako su same pretpostavke iza tih proračuna dovođene u sumnju.

Drugi kamen temeljac Fermijevog paradoksa je odgovor na argument velicine: uzimajući u obzir sposobnost inteligentnog života da prevaziđe nedostajuće resurse i tendenciju da kolonizuje nova staništa, deluje verovatno da bi svaka inteligentna civilizacija tražila nove resurse i kolonizovala prvo njihov solarni sistem, a onda i obližnje solarne sisteme. Kako nismo našli dokaze na Zemlji ili bilo gde drugde o pokušajima vanzemaljske kolonizacije posle 13 milijardi godina istorije svemira, moramo pretpostaviti da je inteligentni život redak i ili da su naše pretpostavke o opštem ponašanju inteligentnih vrsta pogrešne.

Nekoliko autora je pokušalo da proceni koliko brzo bi jedna inteligentna vrsta mogla da se raširi kroz galaksiju. Procene su se kretale od 5 do 50 miliona godina za kolonizaciju cele galaksije; relativno mali vremenski period na geološkoj vremenskoj skali, a kamoli na kosmološkoj.

Čak i ako je kolonizacija nepraktična ili nepoželjna za jednu vanzemaljsku civilizaciju, obimna istraživanja galaksije su još uvek moguća sa malim ulaganjima u energiju i resurse, o čemu će biti više reči kasnije u tekstu.

KONCEPTI KOJI PODRŽAVAJU FERMIJEV PARADOKS

Drejkova jednačina

Iako su brojne teorije i principi vezane za Fermijev Paradoks, najbliže se na njega odnosi Drejkova jednačina. Formulirana je od strane dr. Frenka Drejka 1960, deset godina posle primedbi Enrika Fermija u pokušaju da se pronađe sistematični način za procenu brojnih mogućnosti vezanih za vanzemaljski život.

Drejkova jednačina glasi:

$$N = R^* \times f_p \times n_e \times f_l \times f_i \times f_c \times L$$

Gde je:

- N - broj civilizacija u našoj galaksiji za koje bi smo mogli očekivati da mogu komunicirati međusobno u bilo kom datom trenutku.
- R^* - je stopa formiranja zvezda u našoj galaksiji.
- f_p - je količnik zvezda koje imaju planete u odnosu na ukupan broj zvezda
- n_e - je prosečan broj planeta koje mogu podržati život po zvezdama koje imaju planete.
- f_l - je količnik planeta na kojima se razvio život.
- f_i - je količnik planeta na kojima se razvio inteligentan život.
- f_c - je količnik inteligentnog života koji je sposoban i voljan da komunicira međusobno.
- L - je očekivani životni vek takve civilizacije.

Drejkova jednačina je korišćena kako od strane optimista tako i pesimista, sa različitim rezultatima.

Dr. Karl Segan je 1966. došao do broja od 1 miliona komunicirajućih civilizacija u Mlečnom putu, mada je kasnije sugerirao da bi taj broj mogao biti daleko manji. Druge objavljene procene se razlikuju, počev od Frenka Tiplera koji je tu vrednost sveo na 1 – t.j. ljudska bića su jedini postojeći inteligentni život. Kritičari Drejkove jednačine tvrde da, pošto u nju uključene promenljive još uvek ne mogu biti određene sa stvarnom

pouzdanosti, takve procene broja vanzemaljskih civilizacija su metodološki pogrešne; kritičnost koja je podržana time što postoji široki raspon razlika u rezultatima dobijenim korišćenjem Drejkove jednačine. Jasno, dodeljivanje smislenih vrednosti faktorima Drejkove jednačine će zahtevati empirijske podatke, a tehnologija za prikupljanje nekih od tih podataka je još uvek u veoma ranim fazama razvoja.

Hipoteza retke Zemlje

Hipoteza retke Zemlje pokušava da razreši Fermijev paradoks sugerirajući da Zemlja nije tipična već neobična planeta, možda čak i jedinstvena. Ovo je odbacivanje “principa mediokriteta” i podržava Fermijev princip – da nepostojanje dokaza znači nepostojanje vanzemaljskog života.

Dok teza o jedinstvenoj Zemlji ima svoju istorijsku podršku na osnovu filozofije i religije, “Hipoteza retke Zemlje” koristi kvantificirane i statističke argumente kako bi dokazala da je višećelijski život izuzetno redak u Svemiru jer su i planete koje liče na Zemlju izuzetno retke. Zastupnici te teze iznose da su se brojne slučajnosti male verovatnoće desile kako bi omogućile nastanak kompleksnog života na Zemlji.

Po privilegovanosti koju Hipoteza Retke Zemlje pridaje Zemaljskom životu i procesu njegovog formiranja, to je varijanta antropičkog principa. Antropički princip navodi da Univerzum deluje jedinstveno prilagođen za razvoj ljudske inteligencije i da bi bilo koja varijacija u bilo kom od brojnih univerzalnih konstanti učinila razvoj inteligentnog života mnogo težim. Ovaj filozofski stav suprotstavlja se ne samo “mediokritetu” već i kopernikanskom principu uopšte, koji smatra da nema privilegovane lokacije u Univerzumu.

Protivnici odbacuju i Hipotezu Retke Zemlje i antropički princip kao tautologije – ako uslovi moraju postajati u Univerzumu za pojavu ljudske rase, tada Univerzum već ispunjava te uslove, jer mi smo tu – i kao nemaštovit argument. Prema ovoj analizi, Hipoteza Retke Zemlje brka opisivanje kako je nastao život na Zemlji sa uniformnim zaključkom kako život mora nastati. Dok je verovatnoća da bi specifični uslovi na Zemlji mogli biti široko replicirani vrlo niska, kompleksni život ne mora zahtevati ekskluzivno zemaljske uslove da bi evoluirao. (videti *EVOLVING THE ALIEN: THE SCIENCE OF EXTRATERRESTRIAL LIFE* i *ALTERNATIVE BIOCHEMISTRY* za dalje informacije).

Pokušaji empirijskog rešavanja paradoksa: Mogućnosti i metodi detekcije

Jedan očigledan način rešavanja Fermijevog Paradoksa bilo bi pronalaženje konačnog dokaza o postojanju vanzemaljske inteligencije. Različiti naponi da se dođe do takvog dokaza su učinjeno od 1960. i neki od njih su još u toku. Kako ljudska bića nemaju sposobnost međuzvezdanog putovanja, takve pretrage se sprovode na velike udaljenosti i oslanjaju na pažljivo analiziranje veoma suptilnih dokaza.

Ovo ograničava moguća otkrića na civilizacije koje menjaju svoju okolinu na način koji je moguće detektovati ili proizvode efekte koje je moguće primetiti sa daljine, kao što su radio-emisije. Malo je verovatno da ćemo moći da detektujemo ne-tehnološke civilizacije sa Zemlje u bliskoj budućnosti (osim eventualno mikrobiološkog života u Sunčevom sistemu).

Jedna teskoća u potrazi je izbeći previše anropomorfnu tačku gledišta. Mišljenja o vrsti dokaza koji bi najverovatnij mogli biti nađeni često se fokusiraju na takve kakve ljudi sprovode, ili bi verovatno sprovodili sa naprednijom tehnologijom. Inteligentni vanzemaljci mogu izbeći takve “očekivane” aktivnosti, ili sprovoditi potpuno drugačije aktivnosti koje ne bismo ni pomislili da tražimo.

RADIO EMISIJE

Radio tehnologija i sposobnost izgradnje radio teleskopa su, pretpostavlja se, prirodan deo toka razvoja tehnoloških vrsta, teorijski stvarajući tako efekte koji bi mogli biti detektovani preko međuzvezdanih udaljenosti.

(Arecibo opservatorija: radio - teleskop koji je imao ključnu ulogu u pokušajima razrešenja Fermijevog paradoksa. (videti za dalje informacije: SETI, PROJECT OZMA, PROJECT PHOENIX, SERENDIP i ALLEN TELESCOPE ARRAY))

Pažljivi posmatrači našeg Sunčevog sistema, na primer, bi primetili neobično intenzivne radio talase za G2 zvezdu usled televizijskog i telekomunikacionog emitovanja sa Zemlje. U nedostatku očiglednog prirodnog uzroka, vanzemaljski posmatrači bi mogli zaključiti o postojanju zemaljske civilizacije.

Stoga, pažljiva pretraga radio emisija iz svemira za neprirodnim signalima može voditi do detekcije vanzemaljskih civilizacija. Takvi signali mogli bi biti ili "slučajni" nusprodukti civilizacije ili namerni pokušaji komunikacije kao što je Communication with Extraterrestrial Intelligence's Arecibo message. Brojni astronomi i posmatrači su pokušali i pokušavaju da dođu do takvog dokaza, uglavnom kroz SETI organizaciju, iako i drugi pristupi kao što je optical SETI, takođe postoje.

Nekoliko decenija SETI analize nije otkrilo nijedno sazvežđe sa neobično jasnim ili značajno ponavljajućim radio emisijama, iako je bilo nekoliko signala kandidata za to. 15. avgusta 1977. "Wow! signal" je primljen teleskopom "The Big Ear". Trajao je samo 72 sekunde i do sada nije ponovljen. 2003. Radio source SHGb02+14a je izolovan od strane SETI@home analize, iako je uglavnom odbačen daljim proučavanjem. Postoje brojne tehničke pretpostavke u SETI programu koje mogu izazvati da ljudi propuste radio emisije sa sadašnjim tehnikama pretrage. Više o tome kasnije.

DIREKTNO PLANETARNO POSMATRANJE

Detekcija i klasifikacija egzoplaneta (exoplanets) nije došla kao deo potrage za vanzemaljskim životom, već od nedavnih unapređenja osnovnih astronomskih instrumenata i analiza. Dok je ovo novo polje u astronomiji – prvi objavljeni rad kojim se tvrdilo otkriće egzoplanete je objavljen 1989. – moguće je da će planete sa verovatnoćom da podrže život biti otkrivene u bliskoj budućnosti. Direktni posmatrački dokaz za postojanje života kao što je spektar absorpcije (absorption spectrum) ili hlorofil u svetlu filtriranom kroz atmosferu planete će biti mogući uz pretpostavku daljeg usavršavanja metoda detekcije. Lociranje moguće ili aktuelne planete sa životom bi pomoglo suženju potrage za inteligentnim životom, ili će možda čak voditi do posmatračkog dokaza o vanzemaljskoj tehnološkoj civilizaciji.

Egzoplanete su vrlo retko direktno posmatrane (prva tvrdnja da je to učinjeno bila je u 2005.), o njihovom postojanju zaključivano je uglavnom na osnovu efekata izazvanih njihovom orbitom oko zvezde.

(Kompozitna fotografija Zemlje po noći. Ljudska civilizacija se može videti iz svemira.)

Trenutno, mogu biti dedukovani podaci o veličini i orbiti egzoplaneta. Ova informacija, zajedno sa stelarnom klasifikacijom sunca, i naučnim pogađanjem njihovog sastava zasnovanog na njihovoj veličini i poređenjem sa poznatim telima, dozvoljava grube procene okruženja na toj planeti. Malo je verovatno da će sadašnji metodi za detekciju egzoplaneta otkriti život Zemaljskog tipa, uzevši u obzir da su većina otkrivenih egzoplaneta mase Jupitera ili veće. Od 2005. otkriveno je samo nekoliko mogućih planeta zemaljskog tipa, i samo dve od ovih su locirane u orbiti oko zvezda glavnog niza (main sequence stars): Gliese 876 d i OGLE-2005-BLG-390Lb. Nije verovatno da bi ijedna od tih planeta mogla da podrži život kakav mi znamo. Usavršavanje instrumenata i analize će povećati šanse za otkrivanje egzoplaneta i verovatnoću za pronalaženje drugih svetova nalik Zemlji.

VANZEMALJSKE KONSTRUKCIJE

Sonde, kolonije i drugi artefakti

Više informacija: Von Neumann probe, Bracewell probe, i Search for Extraterrestrial Artifacts (SETA)

Kao što je već rečeno, pretpostavljajući da tehnološki napredan vanzemaljski život postoji ili je postojao u našoj galaksiji, i uzevši u obzir starost Univrsuma, i relativnu brzinu kojom bi se inteligentni život mogao raširiti – čak i podsvetlosnim brzinama – dokazi o vanzemaljskim kolonijama možda bi mogli biti otkriveni. Dodatno tome, dokazi o “neživom” istraživanju u obliku sonde ili drugih sprava za prikupljanje informacija možda upravo čekaju na naše otkriće. Neke teoretske istraživačke tehnike kao što je Von Neumann probe mogle bi iscrpno istražiti galaksiju veličine Mlečnog Puta za manje od pola miliona godina, sa relativno malo investiranja u materijalu i energiji. Ako je to makar jedna civilizacija u galaksiji pokušala, takve sonde mogle bi se raširiti kroz celu galaksiju. Dokazi o takvim sondama mogli bi biti pronađeni u našem Sunčevom sistemu, možda u asteroidnom pojasu gde je obilje lako dostupnog sirovog materijala.

Druga mogućnost za kontakt sa vanzemaljskom sondom – onom koja bi pokušavala da nađe nas – je vanzemaljska Bracewell probe. Takva mašina bila bi autonomna svemirska sonda čija bi svrha bila da traži i komunicira sa drugim civilizacijama (kao suprotno od Von Nojmanove sonde, koje se obično opisuju kao čisto istraživačke). Ovo je predloženo kao alternativa sporom dijalogu brzinom svetla između ogromno udaljenih susednih civilizacija. Pre nego da se zadovolji sa dugim pauzama koje bi nastale u dijalogu putem radija, sonda opremljena veštačkom inteligencijom bi tražila druge civilizacije kako bi sa njima uspostavila komunikaciju na manjoj udaljenosti. Nalazi takve sonde opet bi morali biti preneti do matične civilizacije brzinom svetla, ali bi razmena informacija mogla biti sprovedena u stvarnom vremenu.

Od 1950-tih sprovedeno je direktno istraživanje malog dela našeg sunčevog sistema i nije nađen dokaz da je ikada bio posećen od strane vanzemaljskih naseljenika ili sonde.

Detaljno istraživanje područja sunčevog sistema gde bi resursi mogli biti obilni kao što su asteroidi, Kuiperov pojas i Ortov oblak (asteroids, the Kuiper belt, the Oort cloud) i razni planetarni prstenovi bi još mogla dovesti do dokaza o vanzemaljskim istraživanjima. Nažalost, ovi regioni su takođe masivni i teški za istraživanje.

Ipak, preliminarni naponi da se uradi baš to su učinjeni; SETA (Search for Extraterrestrial Artifacts) i SETV (Search for Extraterrestrial Visitation) projekti su pokušali da pronađu dokaze unutar našeg solarnog sistema. Učinjeni su i pokušaji da se signalizira, privuku ili aktiviraju Bracewell sonde u našoj blizini, od strane naučnika, Robert Freitas i Francisco Valdesa. Mnogi projekti koji spadaju pod ovo se smatraju “graničnom” naukom od strane većine astronoma i nijedan od raznih projekata nije locirao nikakav artefakt. Kada bi vanzemaljci bili otkriveni, čak i ovde na Zemlji, možda ne bi bili prepoznati kao takvi. Proizvodi vanzemaljskog uma i napredne tehnologije možda ne bili prepoznati i shvaćeni kao veštačke konstrukcije. Istraživački uređaji u obliku bio-inženjerskih formi kreirani putem intetičke biologije bi se verovatno dezintegrisali posle nekog vremena, ne ostavljajući traga; vanzemaljski sistem za prikupljanje informacija zasnovan na molekularnoj nanotehnologiji bi teoretski mogao da se roji oko nas u svakom trenutku, potpuno neprimećen. Klarkov Treći Zakon (Clarke's third law) kaže da vanzemaljska civilizacija znatno naprednija od naše može imati načine istraživanja koji su još nepojmljivi za ljudska bića.

ARTEFAKTI VELIČINE ZVEZDA

Dalje informacije: Dyson sphere, Kardashev scale, Alderson disk, Matrioshka brain, i Stellar engine

(Varijanta Dajsonove sfere)

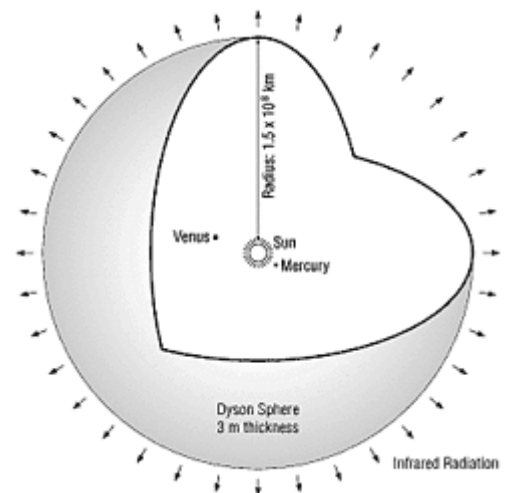
Takvi ogromni artefakti bi drastično izmenili spektar zvezda. 1959. Dr. Friman Dajson je zaključio da svaka razvijena ljudska civilizacija stalno povećava svoju potrošnju energije i teoretski, dovoljno stara civilizacija bi trebala svu energiju koju njeno sunce proizvodi. Dajsonova sfera je rešenje do koga je on došao u tom teoretskom eksperimentu: školjka ili oblak objekata koji obuhvataju zvezdu kako bi pokušali prikupiti što je više moguće energije.

Takav poduhvat u astroinženjeringu (astroengineering) bi drastično promenio posmatrani spektar sunca, menjajući makar delimično od normalnih linija emisije prirodne stelarne atmosfere prema radijaciji crnog tela (black body radiation) sa verovatnim vrhuncem u infracrvenom.

Sam Dajson je spekulisao da bi napredne vanzemaljske civilizacije mogle biti otkrivene ispitujući spektar zvezda, tragajući za takvom izmenom.

Od tada, predloženo je nekoliko teoretskih zvezdanih megastruktura, (gornji linkovi) ali centralna ideja ostaje da bi visoko razvijena civilizacija – Tip II ili viši na Kardashevoj skali (Kardashev scale) – mogla menjati svoje okruženje dovoljno da bude uočena sa međuzvezdanih udaljenosti.

Ipak, takve konstrukcije mogle bi biti teže detektovati nego što se mislilo u početku. Dajsonova sfera može imati različito spektralno zračenje zavisno od nameravanog internog okruženja: život zasnovan na visokim temperaturama može zahtevati okruženje visokih temperatura, rezultujući sa “odbačenim zračenjem” u vidljivom spektru, a ne infracrvenom.

Dodatno, predloženo je varijanta Dajsonove sfere koju bi bilo teško uočiti sa veće udaljenosti. Matrioshka Brain je serija koncentričnih sfera, od kojih svaka zrači manje energije po površini nego njen unutrašnji sused. Spoljna sfera takve strukture bi mogla biti blizu temperature međuzvezdanog zračenja i kao takva nevidljiva. Bilo je preliminarnih pokušaja da se nađu dokazi o Dajsonovoj sferi i drugim velikim Tip II i Tip III artifaktima Kardaševe skale koji bi menjali spektar njihovih zvezda ali optička osmatranja nisu pronašla ništa. Fermilab ima stalan program potrage za Dajsonovim sferama ali takve pretrage su preliminarne i još uvek nekompletne.

POKUŠAJI TEORIJSKOG REŠAVANJA PARADOKSA: OBJAŠNJAVANJE NAUKE

Neki teoreticari prihvataju da je očigledan nedostatak dokaza pokazatelj nepostojanja vanzemaljaca i pokušavaju da objasne zašto. Drugi pak nude moguće okvire u kojima bi tišina mogla biti objašnjena bez isključivanja mogućnosti takvog života uključujući pretpostavke o vanzemaljskom ponašanju i tehnologiji.

Oni ne postoje...

Najjednostavnije objašnjenje je da smo sami u galaksiji. Nekoliko teorija na ovoj osnovi je predloženo, objašnjavajući zašto bi inteligentni život mogao biti ili vrlo redak, ili vrlo kratkovečan.

...i nikada nisu postojali

Oni koji veruju da vanzemaljski inteligentni život ne postoji u našoj galaksiji iznose da su uslovi potrebni da život - ili barem kompleksan život - evoluirati retki ili čak i jedinstveni na Zemlji (Hipoteza Retke Zemlje). Dok neki naglašavaju da kompleksni život može evoluirati putem mehanizama drugačijih od onih koji su specifični za Zemlju, činjenica je da je u ekstremno dugoj istoriji života na Zemlji samo jedna vrsta razvila civilizaciju do tačke svemirskog leta i radio tehnologiju, što daje više kredibiliteta ideji da su tehnološki napredne civilizacije retkost u Univerzumu. Na primer, pojava inteligencije može biti evoluciona slučajnost. Geoffrey Miller predlaže teoriju po kojoj je ljudska inteligencija rezultat "odbegle" seksualne selekcije, koja je krenula u nepredvidljivim pravcima .

...zato što negostoljubiv univerzum uništava kompleksni inteligentni život.

Druga mogućnost je da se život pojavljuje drugde, ali događaji kao što su ledena doba, udari iz kosmosa (impact events) ili druge katastrofe sprečavaju pojavu kompleksnih formi života. Čak i ako inicijalni uslovi za razvoj života nisu jedinstveni za Zemlju, moglo bi biti da na većini svetova takvi događaji periodično i rutinski uništavaju kompleksni život. Čak i ako "blagotvorno lokalno okruženje" može postojati na nekom svetu dovoljno dugo za konačnu pojavu inteligentnog života, takav život bi mogao biti istrebljen u kosmološkim događajima (kao što su super nove i eksplozije gama zraka - gama ray bursts) koji iznenada sterilizuju do tada gostoljubive regione svemira.

...zato što je u prirodi inteligentnog života da uništava sebe.

Tehnološke civilizacije mogu uglavnom ili neizbežno uništavati sebe pre ili ubrzo nakon razvoja radio i tehnologije svemirskog leta. Mogući načini uništenja uključuju nuklearni rat, biološki rat ili slučajnu kontaminaciju, nanotehnološku katastrofu ili Maltuzijansku katastrofu nakon upropašćavanja planetarne ekosfere...

Ova opšta tema je istraživana kako u fantastici tako i u mainstream naučnom teoretisanju. Zaista, postoje argumenti verovatnoće koji sugerišu da će kraj čovečanstva uslediti pre ranije nego kasnije (vidi Doomsday argument). 1966. Sagan i Shklovskii su naveli da će tehnološke civilizacije imati težnju da se samounište u periodu u jednog veka nakon razvoja međuzvezdanih komunikacionih sposobnosti ili će savladati svoje samouništavajuće tendencije i preživeti milijarde godina.

Samouništanje može se takođe posmatrati i u terminima termodinamike: dok je život uređeni sistem koji može održavati sebe naspram tendencije ka neredu, faza “spoljne transmisije” ili međuzvezdane komunikacije mogla bi biti tačka na kojoj sistem postaje nestabilan i samouništava se.

Iz Darwinističke perspektive samouništanje je paradoksalan kraj za evolucionu uspeh. Evolucionu psihologija koja se razvila tokom konkurencije za retke izvore i sredstva opstanka tokom ljudske evolucije, je ostavila našu vrstu podložnom agresivnim, instiktivnim porivima da troši resurse, produžava životni vek i da se razmnožava – delom to su upravo oni motivi koji su doveli do razvoja tehnološkog društva. Deluje verovatno da bi inteligentni vanzemaljski život evoluirao podložan sličnim uslovima i stoga se susreo sa istom mogućnošću samouništenja. Smatra se recimo da bi uspešne vanzemaljske vrste bile superpredatori kao sto je to homo sapiens.

U nedostatku agresivnog, prisvajackog karaktera tehnološka civilizacija bi imala mnogo manje šanse za razvijanje među vanzemalcima, učinivši ih tako teškim ili nemogućim za otkrivanje.

...zato što je u prirodi inteligentnog života da uništava druge.

Druga mogućnost je da inteligentne vrste koje pređu određenu tačku tehnoloških sposobnosti uništavaju druge inteligencije kako se one pojavljuju. Ideja da neko ili nešto uništava inteligentan život u univerzumu je temeljno istražena u naučnoj fantastici, recimo. Primarni motiv za to bi bio percepirana konkurencija od strane agresivnih, ekspanzionističkih vrsta.

1981. kosmolog Edward Harrison je naglasio da bi takvo ponašanje takođe bilo i postupak iz opreznosti: inteligentne vrste koje su prevazišle sopstvene tendencije ka samouništenju bi posmatrale druge vrste koje kreću u galaktičku ekspanziju kao vrstu virusa.

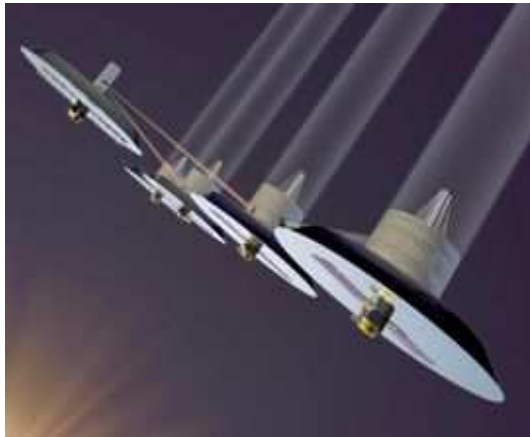
Nasilna eksterminacija drugih vrsta nije nerealističan cilj. Koncept samoreproducirajućeg svemirskog broda ne mora biti ograničen na istraživanje i komunikaciju, već može biti primenjen i na agresiju (videti Berserker probe). Čak i ako bi civilizacija koja je napravila takve mašine nestala, mašine bi nadživele svoje kreatore, uništavajući civilizacije daleko u u budućnosti. Iako deluje logično da bi inteligentni život imao tendenciju da ograničava drugi inteligentni život, ideja može biti kritikovana kao lažna logika: ako inteligencija uništava druge inteligencije, zašto smo mi još uvek ovde ?

...zato što je Bog stvorio samo ljude.

Iako se ne smatra proverljivim naučnim objašnjenjem, verovanje da je božanstvo stvoritelj smestilo čovečanstvo u jedinstveni fokus stvaranja ima široku istorijsku podršku. Osnove Judeo-Hrišćanske i Islamske religije su da su ljudska bića jedinstveno specijalna u Univerzumu, i stoga se moraju smatrati jedinim fizičkim stvorenjima sa inteligencijom i slobodnom voljom. Iako ovo verovanje nije nužno rezultat Hipoteze Retke Zemlje, kao i Retka Zemlja to je varijanta antropičkog principa. U ovom slučaju princip postaje teološki: Univerzum mora biti ovakav kakav je ili je stvoren da bude kakav je zbog ekskluzivnog cilja stvaranja ljudske inteligencije.

Oni zaista postoje, ali...

Može biti da tehnološke vanzemaljske civilizacije postoje, ali da mi ne možemo komunicirati sa njima zbog raznih ograničenja: problema veličine ili tehnologije, ili zato sto je njihova priroda jednostavno suviše drugačija za smislenu komunikaciju, ili zato što mi odbijamo da prihvatimo dokaze o njihovom postojanju.

...ne možemo komunicirati zbog problema veličine***suiše smo udaljeni u prostoru za komunikaciju***

Može biti da tehnološki sposobne civilizacije postoje, ali da su jednostavno previše daleku za smislenu dvosmernu komunikaciju. Ako dve civilizacije razdvaja nekoliko hiljada svetlosnih godina, vrlo je moguće da jedna ili druga ili obe kulture izumru pre nego sto smislen dijalog može biti uspostavljen.

Možemo biti u mogućnosti da detektujemo njihovo prisustvo, ali može biti nemoguće da komuniciramo sa njima. Ovaj problem mogao bi biti umanjen donekli ako se kontakt/komunikacija uspostavlja preko Bracewell sonde. U tom slučaju bar jedan partner u razmeni bi mogao doći do informacija.

*(Terrestrial Planet Finder:
NASA-ina zamisao teleskopa sposobnog da
detektuje planete zemaljskog tipa van
Sunčevog sistema.)*

suiše smo udaljeni u vremenu za komunikaciju

Ako pogledamo vremenski period u kome je inteligentni život postojao na Zemlji ili je verovatno da će postojati, "prozor mogućnosti" za detekciju ili kontakt bi mogao biti vrlo mali. Napredne civilizacije bi mogle periodično da se uzdižu ili propadaju širom naše galaksije, ali bi to mogao biti tako redak događaj da bi šanse da dve ili više takvih civilizacija postoje u isto vreme mogle biti vrlo niske. Moglo je biti inteligentnih bića u galaksiji pre nas i može ih biti i posle nas, ali moguće je i da smo mi jedini inteligentna civilizacija koja postoji sada. Termin "sada" je donekle komplikovan zbog ograničene brzine svetlosti i prirode prostor-vremena pod relativnošću (videti RELATIVITY OF SIMULTANEITY).

Pretpostavljajući da vanzemaljska inteligencija nije sposobna da putuje brže od svetlosti, da bi otkrili inteligenciju 1000 svetlosnih godina udaljenu, ta inteligencija bi morala biti aktivna pre 1000 godina.

Postoji mogućnost da bismo mogli otkriti arheološke dokaze o prošlim civilizacijama osmatranjem dubokog svemira – posebno ako su ostavili iza sebe velike artefakte kao što su Dajsonove sfere – ali ovo deluje manje verovatno nego otkrivanje znakova civilizacije u usponu.

preskupo je fizički se širiti kroz galaksije

Mnoge pretpostavke o sposobnosti vanzemaljaca da kolonizuju druge zvezdane sistema, da ne govorimo o dolasku u blizinu našeg sistema, su zasnovane na ideji da je međuzvezdano putovanje tehnološki isplativo.

Dok naše trenutno poznavanje fizike isključuje mogućnost putovanja bržeg od svetlosti, deluje kao da nema većih teorijskih barijera za konstrukciju "sporih" međuzvezdanih brodova (videti PROJECT DAEDALUS, PROJECT ORION i PROJECT LONGSHOT). Ova ideja se nalazi iza konceptata Von Njumanove i Brejsvelove sonde kao dokaza o vanzemaljskoj inteligenciji. Moguće je, sa druge strane, da sadašnje naučno znanje ne može odgovarajuće da balansira odnose isplativosti i troškova takve međuzvezdane kolonizacije.

Teorijske barijere takvih napora još uvek nisu dovoljno shvaćene i trošak materijala i energije za takve poduhvate bi mogao biti toliko visok da bi bilo malo verovatno da bi bilo koja civilizacija to pokušala.

Ova mogućnost je ispitivana u terminima tzv. Teorije Perkolacije: kolonizacija se može odvijati ne kao nežadrživ juriš, već pre kao nejednaka tendencija ka "probijanju", sa eventualnim usporavanjem i zaustavljanjem napora s obzirom na uključene ogromne troškove i činjenica je da će kolonije neizbežno razviti sopstvenu kulturu i civilizaciju. Kolonizaciju će se tako dešavati u "grozdovima" sa velikim područjima koja uvek ostaju nekolonizovana.

mi još uvek ne tražimo dovoljno dugo

"... begging your pardon sir, but it's a big-ass sky." — Billy Bob Thornton kao Truman u Armageddon-u.

Sposobnost čovečanstva da otkrije i shvati inteligentan vanzemaljski život postoji samo jedan kratak period – od 1937. nadalje, ako se izum radio-teleskopa smatra graničnom linijom – i Homo Sapiens je geoloski mlada vrsta. Čitavo postojanje modernog čoveka do danas (oko 200.000 godina) je veoma kratko vreme na kosmološkoj skali, situacija koja se neće promeniti čak i ako naša vrsta preživi još stotine hiljada godina. Tako ostaje moguće da niti je naša vrsta tragala dovoljno dugo da bi pronašla druge inteligencije, niti da postojimo dovoljno dugo da bi smo bili nađeni.

Na primer, pre milion godina ovde nije bilo ljudi koje bi vanzemaljski izaslanici mogli susresti. Svakim korakom dalje u prošlost, bilo bi sve manje mogućih indikacija za takve emisare da će se inteligentni život kakav znamo razviti na Zemlji.

U ogromnom i drevnom univerzumu, svemirski putnici su možda su već imali da posete mnogo drugih svetova koji više obećavaju. Čak i da su nas vanzemaljski izaslanici posetili u skorije doba bili bi pogrešno prepoznati od ranih ljudi kao nadprirodni entiteti. Ova hipoteza je verovatnija ako vanzemaljske civilizacije imaju tendenciju da stagniraju i izumiru, pre nego da se šire.

Tako, iako bi inteligentni život negde bio u ekspanziji, postoji statistička mogućnost da bi život na Zemlji ostao neotkriven.

...ne možemo komunicirati zbog tehničkih razloga, ne slušamo kako treba

Neke tehničke karakteristike SETI programa potrage bi mogle dovesti do toga da ne primetimo signale čak da su danas prisutni. Na primer, radio pretrage do danas bi potpuno promašile visoko kompresovane tokove podataka (koji se skoro ne bi mogli razlikovati od "belog šuma" za svakoga ko ne bi razumeo algoritam kompresije).

Vanzemaljci bi mogli koristiti frekvencije za koje smatramo da je malo verovatno da prenose signale, ili koriste strategije modulacije koje još nismo pomislili da razmotrimo. Mogle bi biti u pitanju "jednostavne tehnike emitovanja", ali poslate sa ne-glavnih zvezda (videti MAIN SEQUENCE STARS) koje su manjeg prioriteta za pretragu, trenutni programi pretrage pretpostavljaju da će se vanzemaljski život najverovatnije naći oko zvezda nalik na Sunce (videti SUN-LIKE STARS).

Najveći problem je sama veličina potrebne radio pretrage u potrazi za signalima kao i ograničeni resursi na raspolaganju SETI programu.

SETI smatra, na primer, da bi sa radio teleskopom osetljivim kao što je onaj u Arecibo opservatoriji, zemaljski televizijski i radio signali mogli detektovati sa udaljenosti od najviše 0.3 svetlosne godine. Signal je mnogo lakše detektovati ako je energija signala fokusirana u uzak snop frekvencija i/ili usmerena na specifičan deo neba. Takvi signali bi mogli biti otkriveni na udaljenostima od stotina do desetina hiljada svetlosnih godina. Ipak, ovo znači da bi detektori morali slušati baš taj odgovarajući raspon frekvencija ili biti u regionu svemira na koji je signal usmeren. Mnoge SETI pretrage su zasnovane na pretpostavci da bi vanzemaljske civilizacije emitovale nameran signal da bi omogućile da budu pronađene.

Tako, da bi otkrili vanzemaljske civilizacije preko njihovih radio emisija Zemaljski posmatrači trebaju ili još osetljivije instrumente ili se nadati srećnim okolnostima: da su emisije vanzemaljske radio tehnologije mnogo jače od naših; da jedan od SETI programa sluša na pravim frekvencijama iz pravog regiona svemira; ili da vanzemaljci šalju fokusirane transmisije kao što je Arecibo poruka ka našem području svemira.

civilizacije emituju radio-sigale koji se mogu detektovati samo tokom kratkog vremenskog perioda

Moglo bi biti da je vanzemaljske civilizacije moguće otkriti preko njihovih radio emisija samo tokom kratkog perioda vremena, smanjujući tako verovatnoću da ih primetimo.

Postoje dve mogućnosti koje idu ovome u korist: civilizacije prerastu radio kroz tehnološki napredak, nedostatak resursa skraćuje vreme u kojem vrste emituju.

Prva ideja, da civilizacije prevaziđu radio tehnologiju je delimično zasnovana na "FIBER OPTIC primedbi" : korišćenje tehnologija za široko emitovanje za transmisije informacija na velike udaljenosti je fundamentalno "bacanje u vetar" energije i radio raspona jer se emisije prostiru u svim pravcima jednako i potrebne su velike količine energije. Ljudska tehnologija trenutno odmiče od radio tehnologije emitovanja za komunikaciju na velike udaljenosti i zamenjuje je žicama, optičkim kablovima, mikrotalasima uskog snopa i laserskim transmisijama. Najnovije tehnologije koje koriste radio kao što su mobilni telefoni i Wi-Fi mreže, koriste transmiere niske snage i kratkog domet da komuniciraju sa brojnim fiksnim relejima koji su između sebe povezani žicom ili radiom uskog snopa. Televizija, razvijena sredinom XX veka, koristi transmiere snažnog uskog snopa koji su možda i ljudski signali koji bi najpre mogli biti otkriveni na zvezdanim udaljenostima; ipak digitalna televizija zamenjuje ovu tehnologiju i koristi signale širokog spektra sa mnogo manjom nosećom snagom. Raspravljano je da li će ove nove tehnologije učiniti Zemlju mnogo manje vidljivom u radio spektru u narednih par decenija. Tako deluje verovatno da bi i druge civilizacije mogle biti detektovane samo tokom kratkog vremena od otkrića radio do prelaska na efikasnije tehnologije.

Drugi argument je da bi nedostatak resursa doveo do opadanja tehnoloških sposobnosti. Naša civilizacija je sposobna za međuzvezdanu radio komunikaciju samo tokom par decenija i već rapidno smanjujemo rezerve fosilnih goriva i hvatamo se u koštac sa problemom nedostatka nafte. Možda nas deli samo još nekoliko decenija pre nego što energija postane preskupa i potrebna elektronska i kompjuterska oprema previše problematična za proizvodnju kako bi smo nastavili potragu. Ako isti uslovi po pitanju snabdevanja energijom važe i za druge civilizacije, tada radio tehnologija može biti fenomen kratkog veka. Osim ako se ne desi da dve civilizacije budu dovoljno blizu jedna drugoj i razviju sposobnost komunikacije u isto vreme, bilo bi bukvalno nemoguće za bilo koga da priča sa nekim drugim.

Kritičari argumenta o iscrpljivanju resursa ističu da energetske civilizacije ne zavise u potpunosti od fosilnih goriva. Alternativni energetske izvori kao što je sunčevo zračenje postoje sa potencijalom

da generišu više energije nego što je potrošnja. No ako bi iscrpljivanje fosilnih goriva dovelo do kraja "tehnološke faze" civilizacije neki oblik tehnološke regresije bi se neizbežno dogodio, sprečavajući eksploataciju obnovljivih resursa koji zahtevaju visoku tehnologiju.

oni su doživeli tehnološku singularnost

Druga mogućnost je da tehnološke civilizacije neizbežno dolaze do tehnološke singularnosti kao što je razvoj moćnih veštačkih inteligencija ili postljudskog karaktera. Teoretski, civilizacije ove vrste mogu biti tako drastično promenjene da učine komunikaciju nemogućom. Inteligencija post-singularne civilizacije može zahtevati veće obime razmene informacija nego što je to moguće međuzvezdanom komunikacijom, na primer. Ili bi možda bilo koju informaciju koju čovečanstvo može da pruži smatrala nevažnom. Zbog ovoga oni ne pokušavaju da komuniciraju, kao što čovek ne pokušava da komunicira sa mravima.

Predloženi su čak i još ekstremniji oblici post-singulariteta, uglavnom u fantastici: bića koja su odvojila sebe od fizičke forme, stvorila masivna virtualna okruženja, prebacila se preko transfera uma u ta okruženja i postoje potpuno unutar virtuelnih svetova ignorišući fizički univerzum.

Koji god da su razlozi, deluje malo verovatno da bi pre-singularne i post-singularne civilizacije mogle smisleno komunicirati. Ako većina civilizacija doživi tehnološku singularnost ubrzo nakon razvoja tehnološke civilizacije, tada bi vremenski okvir za komunikaciju pre-singularnih civilizacija bio veoma kratak.

...oni su izabrali da ne komuniciraju

Moguće je da vanzemaljske civilizacije ne dele naš entuzijazam i želju da komuniciramo sa drugim vrstama.

Zemlja je namerno izolovana (hipoteza zoološkog vrta)

Moguće je da je verovanje da bi vanzemaljske civilizacije komunicirale sa nama pogrešno i da oni ne žele da komuniciraju zbog razloga o kojima možemo samo špekulisati, čak i ako imaju tehničke sposobnosti. Poseban razlog zašto bi izabrali da ne komuniciraju je tzv. ZOO hipoteza: ideja da je Zemlja izdvojena za proučavanje od strane naprednih civilizacija, ili da je se čuva kao izolovano "područje divljine". Razlozi bi mogli biti etički (ohrabrivanje našeg samostalnog razvoja) ili strateški (žele da izbegnu otkrivanje i moguće uništenje Zemlje od strane drugih civilizacija). Ove ideje su slične Primarnoj Direktivi "Ujedinjene federacije planeta" u STAR TREK televizijskoj seriji. Ova mogućnost je dovela do razmatranja da li bi možda čovečanstvo trebalo da prevaziđe određena etička, tehnološka ili društvena ograničenja pre nego što bi nam bilo dozvoljeno da stupimo u kontakt sa postojećim vanzemaljskim civilizacijama.

Ova ideja je verovatnija ako postoji samo jedna vanzemaljska civilizacija unutar opsega kontakta, ili homogena kultura ili zakon među vanzemaljskim civilizacijama koji nalaze da Zemlja mora biti "zaštićena" od kontakta. Ako postoji pluralizam među vanzemaljskim kulturama, ta se teorija ruši usled nedostatka u uniformisanosti motiva: dovoljno je da samo jedna jedina kultura ili civilizacija odluči da deluje uprkos tom imperativu, tj da iz sopstvenih interesa i želja stupi u kontakt sa nama, a mogućnost za to raste sa brojem civilizacija.

oni su suviše drugačiji

Sledeća mogućnost je da mi potcenjujemo koliko bi vanzemaljski život mogao biti drugačiji od života na Zemlji. Njihova psihologija bi jednostavno mogla biti suviše drugačija da bismo mogli komunicirati, i pošto su to shvatili oni ne pokušavaju da nas kontaktiraju. Takođe je moguće da je sam koncept komunikacije sa drugim vrstama nešto što oni ne mogu da razumeju i prihvate. Ljudska matematika, jezik, upotreba alatki i drugi temelji naše tehnologije i sposobnosti komunikacije mogu biti u tom smislu ograničeni samo na Zemlju i neshvatljivi drugim oblicima života.

oni su već ovde i mi ne znamo za to

Postoji široko rašireno verovanje, generalno smatrano za "zastranjene" od strane glavnog naučnog toka, da vanzemaljske životne forme ne samo da postoje već da su već prisutne ovde na Zemlji. Mi ih ne otkrivamo jer oni to neće ili smo tehnički nemoćni za to ili zato što odbijamo da prihvatimo dokaze.

oni se skrivaju od nas

Razumno bi bilo prihvatiti da bi životni oblik dovoljno inteligentan da doputuje do naše planete bio i dovoljno inteligentan da opstaje ovde neprimećen. Ako gledamo na taj način, vanzemaljci su stigli i posmatraju nas, ali još nisu odlučili kada i kako da uspostave kontakt. Takva posmatranja mogla bi biti izvedena na brojne načine koji bi bili veoma teški za otkrivanje, na primer putem molekularne nanotehnologije na Zemlji ili pasivnim posmatranjem od drugde.

mi odbijamo da vidimo dokaze

Mnogi NLO istraživači i posmatrači tvrde da se društvo u celini odnosi sa negativnim predrasudama prema njihovim tvrdnjama o vanzemaljskim otmicama, viđenjima i susretima i kao rezultat ljudi nisu potpuno prijemčivi za tvrdnje o dokazima da vanzemaljci posećuju našu planetu. Drugi koriste kompleksne "teorije zavere" da pokažu da su dokazi o vanzemaljskim posetama skriveni od javnosti od strane političkih elita koje teže da sakriju pravi obim kontakata između ljudi i vanzemaljaca.

Takvi scenariji su prisutni u popularnoj kulturi već decenijama, sa trenutno omiljenim "Dosije X" televizijskom serijom i "Men in Black" filmovima.

mi pogrešno razumemo njihove pokušaje komunikacije

Drugi pak smatraju da su vanzemaljski entiteti komunicirali sa ljudima kroz istoriju, ali koristeći metode i tehnologije koje su van domašaja iskustva ili mašte većine ljudi. "Signali" su stizali do nas, ali samo ih je nekolicina ljudi mogla primati i oni vrlo retko i nesigurno. Izveštaji o komunikaciji su možda navedeni u drevnim religioznim tekstovima (širok izbor anđela, demona i sličnog) ali su kao takvi odbačeni ili preskočeni.

Na primer: ako ljudski mozak koristi kvantno mehanicke procese u svom radu (ROGER PENROSE, STUART HAMEROFF) tada bi možda bio moguć neki oblik nelokalne "psihicke" komunikacije.

Iznošeni su predlozi da bi neki izveštaji o misticima, šamanima, šizofreniji i medijumima mogli biti takva komunikacijama "sa jakim šumovima na vezama" emitovana od strane neljudskih inteligencija. Prema kvantnoj mehanici transfer informacija u kontekstu teorije informacija nije moguć korišćenjem kvantnih nelokalnih korelacija (veza). Ipak, zagovornici ideje ovog oblika komunikacije veruju da ovo može objasniti "nejasnu", asocijativnu i inspirišuću prirodu "poruka" zabeleženih u svetskoj religioznoj i antropološkoj istoriji. Ova ideja takođe objašnjava očigledno odsustvo svemirskih putovanja, koja su nepotrebna za zajednicu vanzemaljskih inteligencija koje komuniciraju na takav način.

Druge neobične sugestije uključuju recimo ideju Terensa Mekene (videti TERENCE MCKENNA) da su psihoaktivne droge (videti PSYCHOACTIVE DRUGS, PSILOCYBIN) i dimethyltryptamine (DMT) "posejane" ovdje na Zemlji od strane neljudske inteligencije kao deo "biološke komunikacione strategije" sa namerom da izmene perceptivne procese ljudskog uma kako bi mogli primati poruke usmerene ka nama.

Dok ova određena ideja deluje veoma sumnjivo, to je samo primer teoretskih načina komunikacije koji bi delovali nama veoma strano i najverovatnije bili pogrešno shvaćeni ili potpuno odbačeni.

NAPOMENA: sve reference za dalje proučavanje se odnose na članke na Vikipediji (Wikipedia)

Priredio Ender71

SF enciklopedija

Džon Klut i Piter Nikols

1. **ADAMOVIC IVAN** (1967 – još zemljom hodi)

Češki pisac i prevodilac, glavni urednik SF časopisa "Ikarie" i saradnik enciklopedije naučne fantastike – "Enciklopedija naučne fantastike" (1992). U kasnim četrdesetim godinama njegova dela se pojavljuju u "SCIENCE-FICTION STUDIES" marta 1990.

2. **ADAMS, DOUGLAS (NOEL)** (rođen 1952)

Britanski pisac koji je pisao scenarije za filmove i romanopisac. U periodu od 1978-80 radio je kao urednik TV serije "DR who". Dve epizode iz serije Dr. Who (Shada i City of death) dale su mu dovoljno osnova za nekoliko njegovih kasnijih romana, ali same epizode kasnije nisu bile prenesene na papir. Širu pažnju publike Adams je privukao sa svojim "Hitch hiker's guide to the Galaxy" (kod nas preveden kao "Autostoperski vodič kroz galaksiju") serijalom, koji se prvi put pojavio kao dve BBC radio epizode. Prva 1978, druga 1980. godine, a ukupno je objavljeno 12 delova, a zadnja dva u saradnji sa producentom Džonom Lojdom (John Lloyd). Obe serije su nazvane "Autostoperski vodič kroz galaksiju". Originalni radio scenariji (1985) su takođe oborile sve rekorde u formatu drugačijem od svih ostalih radio ostvarenja. Drugi i treći rimejk serijala se objavio kao tv serija i kao prva dva dela romana. Izgledalo je kao da su svetlost dana ugledali manje-više istovremeno i iako su postojale razlike između TV serije i romana, teško je odrediti prioritet bilo koje verzije i postaviti je za osnovnu. U formi romana delo se sastoji od sledećih naslova: The Hitch Hiker's Guide to the Galaxy (Autostoperski vodič kroz Galaksiju - 1979), The Restaurant at the End of the Universe (Restoran na kraju Vaseljene - 1980), Life, the Universe and Everything (Život, Vaseljena i sve ostalo - 1982), So Long, and Thanks for All the Fish (Do viđenja i hvala na svim ribama - 1984) i poslednji deo Mostly Harmless (Uglavnom bezopasni - 1992). Prva tri dela su objedinjena i nazvana "Autostoperska trilogija" (1984), a kasnije je i četvrti deo bio uključen u ovu trilogiju, te je ista nazvana "Autostoperski vodič kroz Galaksiju: trilogija u četiri dela" (1986). I konačno 1987. godine i peti deo je uključen u roman i nazvan "Više nego kompletan vodič: pet priča". Zanimljivo je i to da se u ovom delu javljaju premise, tj. različiti delovi romana sadrže priče koje su u kontradikciji sa prethodnim delovima. Tako treći i četvrti deo romana odnose na novu teritoriju, a peti deo pobija ovu priču sa melanholičnim efektom.

Čovekoliki vanzemaljca, po kojem je ovaj vodič dobio ime, je pod imenom Ford Prefect proveo neko vreme na Zemlji sa Arturom Dentom, glavnim likom ove priče. Kada je saznao da će Zemlja biti uništena da bi se napravio intergalaktički prolaz, Prefect i Dent beže sa uništene planete i stopiraju širom Galaksije, pri čemu doživljavaju mnoge avanture. Već ovde su napravljeni razni satirični elementi koji se samo uvećavaju kako se priča razvija do završne epizode. Daglasove prljave laži ovde posatju sve važnije. Dokazano je da je Zemlja konstruisana eonima ranije kao kompjuter čiji je zadatak da otkrije smisao života, ali njeno uništenje samo nekoliko sekundi pre no što je dat odgovor, plaća se tako što se izgubila svaka nada da će se smisao života na bilo koji način otkriti. Za milione fanova koji se uživali u radio emisijama, gledali TV seriju, smejali se tokom prva dva dela romana, treći i četvrti deo moraju izazvati osećanje tuge kod čoveka, a u "Mostly harmless", ovo osećanje samo raste. Druga njegova priča "Dirk Gently's Holistic Detective Agency" (1987) i The Long Dark Tea-Time of the Soul (1988) samo potvrđuju Daglasov smisao za crni humor. Daglas je još poznat i po sledećim delima: The Meaning of Liff (1983, a 1990.

preimenovana u The Deeper Meaning of Liff), The Utterly Utterly Merry Comic Relief Christmas Book (1986), Last Chance to See (1991), Doctor Who.

Scenariji: Pirate Planet (1994), Don't Panic, The Official Hitch Hiker's Guide to the Galaxy Companion

3. ADAMS, FREDERICK UPHAM (1859-1921)

Bio je američki pisac koji je napisao dve SF utopije - President John Smith: The Story of a Peaceful Revolution (Predsednik Džon Smit: priča mirne revolucije, napisana 1920.) i The Kidnapped Millionaires: A Tale of Wall Street and the Tropics (Kidnapovani milioneri, napisana 1901. godine). ove dve priče je stavio u ozbiljne forme u kojima argumentovano predstavlja kako bi američki predsednik trebao da vodi narod ka dobrom socijalizmu i kako da tajkuni (Eee, da nam je Slobo tu - prim. prev.) iz Wall streeta budu uništeni.

4. ADAMS, HARRIET (STRATEMEYER) - (1892-1982)

Američka spisateljica koja je posle smrti svog oca (Edvard Stratemeyer) postala i urednik njegovog izdavačkog sindikata. Ona je bila odgovorna za pisanje oko 170 romana raznih pisaca u okviru Stratemeyer sindikata. Neki od njih su Bobbsey twins, The hard boys, Nancy drew (na osnovu ove knjige u poslednjih nekoliko godina razvila se istoimena video igra u žanru avantura. Nancy drew igrica broji nekoliko nastavaka i treba da se objavi još nekoliko. Do sada je imala zapažen uspeh. Prim. prev.) i druge. Za sledeće naslove ona je davala osnovni materijal i grubi sadržaj. Na ovaj način Victor Appleton objavljuje zadnji deo prvog serijala Toms Swift (Tom Swift and his planet stone) i tako je uspešno oživela Tom Swifta u novim romanima koji su se počeli objavljivati od 1954. godine. U Stratemeyer sindikatu svoje radove su objavili i sledeći pisci: Carolyn Keene, Franklin W.Dixon, Laura Lee Hope...

5. ADAMS, JACK

Ova spisateljica se ističe po delu The problem of the ages (ili Neqa) u kojem devojka po imenu Neqa i njen ljubomorni verenik bivaju izgubljeni u polarnim oblastima. Spasavaju ih nastanjenici Altrurije (William Dean HOWELLS kaže da nema neke posebne povezanosti njegove utopije i utopije opisane u ovom romanu) i odvođe ih u svoju državu, koja se nalazi unutar Zemlje i tu im pokazuju njihove leteće mašine i ostale čudesne stvari. Takođe im govore da kod njih vlada jednakost među polovima i nehrišćanska kultura. Neqa (koja u stvari predstavlja karakter spisateljice) u tom trenutku odlučuje da će se udati za svog verenika samo ako on ovlada nekim znanjima ovih čudnih ljudi.

6. ADAMS, NEAL (1941-)

Poseban uticaj je imao na razvoja Američkog komičnog stripa. Specijalizacija su mu bili superheroji koji su bili jaki, hrabri i pravedni prema svima. Završio je školu primenjene umetnosti na Menhetnu, a po završetku škole je radio za Archie comics (1959-60), a kasnije je i sam osnovao novinsku izdavačku kucu za strip novine sa strip verzijom TV serije Ben Casey, koji je izlazio u dnevnom i nedeljnom izdanju 4 godine (1962-66). Osim što je pisao sopstvene stripove, Neal je bio i asistent prilikom izrade mnogih poznatih stripova uključujući i: Bat Masterson (1961), Peter Scratch (1966), Secret Agent Corrigan (1967) i Rip Kirby (1968). 1967. godine je počeo da radi za Nacionalnu periodičnu izdavačku kuću (National Periodical Publications (DC Comics)), crtajući Deadman-a (Strange Adventures 206-216).

Neki od likova koji su mu doneli veliki profit su: Spectre, SUPERMAN, Batman, Flash, Green Lantern i X-MEN.

Strip Green Lantern-green arrow Adams je izdavao konstantno od aprila 1970. do maja 1972. (od 76. og do 89. og broja). 85. (Snowbirds don't fly) i 86. (They Say It'll Kill Me, But They Won't Say When) broj ovog stripa karakteriše priča o narkomanima i drogi. Sa ova dva broja Neal Adams je osvojio Academy of Comic-Book Art nagradu. Za izdavače za koje je radio, DC (Detective comics) i Marvel Comics (kao i ostali vodeći izdavači), tokom 70-ih i ranih 80-ih Adams je izdao vnažveći broj stripova. Pored stripova Adams je radio i naslovne stranice knjiga, filmske postere, a i dizajnirao je kostime za neuspešni pozorišni SF komad "Warp" (1973). 1987. godine Adams je formirao sopstvenu izdavačku kuću, Continuity Comics. Nil Adams je imao uticaja i u kampanjama koje je vodio kao borba za prava strip kreatora. Naročito je bio primetan kada je njegove kampanje finansirala Detective comic za kampanju za kreatore Supermana, Jerry Siegel i Joe Shuster. 1970. godine Nil Adams je pozvan da učestvuje u organizaciji Academy of Comic-Book Art.

7. ADAMS, (FRANKLIN) ROBERT (1932-1990)

Još jedan Amerikanac koji je pored toga što se bavio pisanjem bio i vojnik. Delo po kojem se ovaj pisac najviše ističe je Post Holocaust horseclans. Ovaj roman pun avantura se, naravno, sastoji iz više delova, a radnja je smeštena u 2500. godinu. Države koje su nekada činile SAD (USA) su okupirane od strane besmrtnih mutanata kojima se jedino suprotstavlja jedna grupa nezadovoljnih naučnika iz tajne baze. Čitalac uglavnom "drži stranu" pokretu mutanata koji u stvari predstavljaju parodiju na ekologiju – pokret nastao u XX veku. Ovaj roman se sastoji iz delova: The Coming of the Horseclans (Dolazak Horse klana, 1975.), Swords of the Horseclans (Mačevi Horse klana, 1977.) i Revenge of the Horseclans (Osveta Horse klana, 1977.). Ova tri dela su objedinjena u jedan i nazvana Tales of the Horseclans (Priče Horse klana, a dela su objedinjena 1985. godine). nastavci koji slede posle trećeg dela su: A Cat of Silvery Hue (1979), The Savage Mountains (1980), The Patrimony (1980), Horseclans Odyssey (1981), The Death of a Legend (1981), The Witch Goddess (1982), Bili the Axe (ovaj deo romana sadrži i kratak pregled svih prethodnih, a nazvana je Champion of the Last Battle, 1982. god.), A Woman of the Horseclans (1983), Horses of the North (1985), A Man Called Milo Morai (1986), The Memories of Milo Morai (1986), Trumpets of War (1987), Madman's Army (1987) i poslednji The Clan of the Cats (1988). Robertova žena, Pamela Adams, objavila je dve antologije ovog romana pod nazivom Friends of the Horseclans (1987) i Friends of the Horseclans II (1989). Njegova druga serija romana koja je usledila (the Castaways in Time alternate-history) se odnosila na putovanje kroz vreme. A delovi ovog romana nose sledeća imena: Castaways in Time (1980), The Seven Magical Jewels of Ireland (1985), Of Kings and Quests (1986), Of Chiefs and Champions (1987), Of Myths and Monsters (1988) i Of Beginnings and Endings (1989). Većina njegovog preostalog rada i nezavršenih serija romana je bila fantazija. A u ovaj deo spadaju: Robert Adams' Book of Alternate Worlds (u pisanju ovog dela su mu još pomogli žena Pamela Crippen Adams i Martin H.Greenberg, 1987), Robert Adams' Book of Soldiers (i u ovom delu su učestvovali Robertova žena i Martin Greenberg, 1989). Ostala dela: The Stairway to Forever (roman koji se sastoji iz dva dela, a to su The Stairway to Forever (1988) i Monsters and Magicians (1988)). Kao urednik uz pomoć svoje žene i Martina Greenberga Robert Adams je objavio još nekoliko dela iz žanra horora i fantazije.

8. ADAMS, SAMUEL HOPKINS (1871-1958)

Američki pisac, popularan autor romana i filmskih scenarija uključujući i scenario za film It happened one night (1934). Napisao je nekoliko SF romana zajedno sa Stjuart Edvardom, a to su: The Mystery (u ovom romanu radi se o brodu koji je nađen na moru bez posade u njemu, a pisci nam daju SF objašnjenje za njihov nestanak: sporedni efekat novog radioaktivnog elementa,1907),

The sequel, *The Sign at Six* (1912). Romani koje je Samuel sam napisao su: *The Flying Death* (neverovatna krimi priča čija se radnja dešava na Long island-u u New Yorku, a izazvana je od strane pteranodona, 1908) i *The World Goes Smash* (priča o građanskom ratu u Americi koji će se desiti u bliskoj budućnosti i u kojem će New York biti uništen, 1938).

9. ADAMS, TERRY A.

Američki pisac koji je pisao o moćima putem osećaja. Roman koji se sastoji iz dva dela nazvao je *Sentience*, a delovi su: *Sentience: A Novel of First Contact* (1986) i *The Master of Chaos* (1989). Priča počinje kada dolazi do konflikta između ljudi i D'Neerans, koji su u stvari ljudi koji imaju sposobnost telepatije. D'Neerans lutaju Svemirom i otkrivaju u potrazi za novim rasama i izazovima. Oni pričaju živahno, ali i istražuju mogućnosti telepatske razmene mišljenja.

10. AD ASTRA

Britanski časopis malog formata, izdavala ga je Rowlot Ltd izdavačka kuća, a glavni urednik je bio James Manning. Za vreme postojanja od octobra 1978. do oktobra 1981. godine ukupno je izdato 16 brojeva, a izlazio je svakih 2 meseca. Ovo je bio prvi naučno/naučno-fantastični britanski časopis (sadržao je neke činjenice na osnovu kojih bi se eventualno mogle razrešiti neke misterije). Očekivalo se da će pokriti mnogo različitih oblasti koje se uglavnom ne tiču realnosti. The fiction (fikcija, priče koje su objavljivane i uglavnom su bile dve po jednom broju), uglavnom su bile poreklom od Britanskih pisaca uključujući i John BRUNNER, Garry KILWORTH, David LANGFORD i Ian WATSON. Njihove priče iz ovog časopisa kasnije su pretočene u film, knjigu, video igru, pozorični komad, kao i u crtane stripove, SF vesti, naučne vesti, mnogo tekstova o astronomiji, a i pseudo naučne tekstove.

Priredio Kuli

Edgar Alan Po

Jedan od pesnika ponora

Ima ih priličan broj u svim velikim nacijama, a regrutuju se između najdarovitijih i najinteligentnijih, doduše, uvek sa nekom manje-više izopačenom naklonošću u pravcu intelekta, mašte ili morala, ponajčešće i zdravlja. Što bi rekla poznata Franckuska izreka "Ukleti pesnici". Nije reč o tome da su ljudi, recimo, za Dostojevskim ili Bodlerom ili Poom zavitali kamen osude i gonjenja; ili izmolili u boga ili đavola neku kaznu nad krivcima. Nego je reč o tome da ti pesnici imaju u biću svom, u talentu svom, u vokaciji svojoj, imaju moć izuzetno velikog prostiranja u svim pravcima iskustva i slutnji, imaju intelektualnih radoznalosti koje premašuju oblast pet čovekovih čula. Slutnje njihove, svesne il' nesvesne, osobita znanja, to je rabota nenormalna.

Reč je o pesnicima koji uporno putuju po ponorima i to svejedno da li u ponor naniže ili u ponor naviše, da li u dubinski podzemni kaos i mrak ili u visinske oblasti sublimnih i apsolutnih vrednosti.

Edgar Po piše ne samo čudne, nego čudovišne pripovetke, ali u kojima sve užasne kombinacije najzad realistički skopčava i razrešava. A imajte na umu da je za njega sve ponor. A kako tek srljaju pesnici ukleto rođeni, pesnici ponora. Edgar Po nam priča o srljanju čoveka čuveni Malstremski vrtlog. Pa o propadanju čoveka u bezdani bunar, kroz patos tamnice inkvizitorske. Pa o ponornim radoznalostima, o mamljenju prostora, o čudovičnim doživljajima Gordona Pima.

On, Gordon Pim bar tri puta je prolazio kroz užase podzemlja, podvođa, materijalnog haosa. Jednom u brodu, zatvoren i sabijen u tovarni deo lađe gde mu je tovar zatvarao sve izlaze. Drugi put, okačen o donji u vodu pogruženi deo lađe. Treći put, u lavirintu u brdu. No svim timužasima na kraju je dolazio kraj i Pim je izlazio živ, a njegovom izbavljenju prethodi tačno i realno razrešenje problema. Dok na kraju nije odlučio da poseti Južni pol, mesto na kojem niko do tada nije bio, tj. da udje i u visinski ponor tajanstvenoga, spiritualnog. Kada se konačno posle mnogo muka i iskušenja probio do kraljevstva večne beline, tu je ograničenog čoveka dočekalo njegovo ograničenje.

U tom ponoru Pim je u halucinacijama i nesvesti najverovatnije umro.

A Edgar Po nam kaže da će knjigu o Gordonu Pimu završiti urednik njegovih hartija ("Nastavak" avantura o Gordonu Pimu napisao je Žil Vern u romanu "Tajna ledene zagonetke").

Pesnici ponora sabiraju iskustva retka, mučna, nečovečna i svakako natčovečna. I život Edgara Poa bio je užasan.

O poeziji Edgar Po je pisao i teorijski u napisu Princip poezije. Pisao je teorijski i o umetničkoj kompoziciji - tumačeći svoju pesmu Gavran. Tvrdio je Po, pre svega, da pesma mora biti kratka, jer je i poetsko uzbuđenje pesnika i uzvišeno uzbuđenje čitaoca stvar apolutno kratkotrajna.

Po je vezao poeziju za dušu, a o duši imao je sledeću pretpostavku: Duša hoće lepotu i sublimno uzbuđenje; žeđ za lepotom je zapravo žeđ čoveka za besmrtnošću, ali duša je puna nemoći. Na sredini između materije i spirita, ona uzleće naviše, ali i klizi naniže, i zato je ono što ona produkuje, poezija, uvek tužna (U pesmi Eulalija Edgar Po ovo kaže o stanju duše: Usamljen sam živeo u svetu jada, i duša mi beše kao voda ustajala, dok mi lepa i i umilna Eulalija ne postade čedna supruga – tj. uz pomoć poezije duša se digla u višu sferu).

Edgar Po je čak imao potrebu da svoj kaosni svet na neki način uredi i organizuje, da da tekst o dovršenom kosmosu sa svim stanjima i na kraju sa svetlošću apsolutnogakao sa poslednjim akordom. To je bila pesma Heureka, koja nije uspela da ode dalje od mehaničkog nastajanja sveta, i nije uspela da objasni apsolutno.

Em je pesma ispala dugačka, em svetlost apsolutnoga nije prosula po njoj. Kao Gordon Pim na Južni pol, Edgar PO je krenuo u oblast koja mu nije bila dozvoljena.

Edgar Po nije dugo živeo i nije mnogo napisao. Ali što je napisao, u stihu i prozi, taj čovek osobitih duhovnih darova, tako je samoniklo, tako lično određeno, tako osobitoga duha, i puno nekih međutajni, da to delo stoji potpuno usamljeno. Pored još 2-3 vrlo lepe pesme, najlepša je pesma Gavran.

Gavran je ilustracija svega što je Po teorijski zahtevao od poezije.

Strukturalna gradacija, iako je intelektualna, pokorila se potpuno poeziji. Ritmički i fonetski, to je tvorevina velike lepote i uzbuđuje sublimno.

Poetska tuga je opravdana, dokazano opravdana. Poeziju je Edgar Po čuvao kao neki eliksir. A kad bi mu došla opsesija mračnih, haotičnih nemira, išao je u pripovetku. U svoju specifičnu pripovetku, strašnu na periferiji i u centru, punu mraka i pretnji, ali kojoj je Po prilazio mirno, kao sa pisaljkom i lupom u ruci. Intelekt, istina, proza, materija – sve je to u haosu i na samim granicama.

U haosu su borbe i nastajanja. Sva tendencija vasiona je u tome da se haotični nered pretvara u red i zakon, a rušilačko, posle izvesnog procesa, služi životu. U haosu, u ponorima su klice nauke i umetnosti; tamo su fantastične sposobnosti genijalnih ljudi; tamo je simboličko i cifarsko i razdvojeno i kombinovano; tamo je građa i tamo su koncepti za realističko i nadrealističko; tamo se ponori dozivaju. Po, u prozi, bio je zaista čist materijalist. Njegov kaos, u prozi, to je prosto donji sprat gornjeg sprata. Sve se dokazuje, vezuje i objašnjava. A kad se stigne predvisinski ponor, koji je "zabranjena jabuka", priča se prekida, sa rešenjem ili bez njega, kao priča o Gordonu Pimu.

Pesnici sa velikom moći prostiranja, pesnici ponora u oba vertikalna pravca, znaju često mnogo od onoga što se ne zna i njihove totalnosti bivaju ogromne i mučne. pozitivne osobine njihove i mane, ili baš poroci i vrline, retko su kad u ravnoteži; ti pesnici su zato retko kad normalni, oni zapadaju u izopačenosti. Edgar Po pita nas sve: "Ko od vas nije činio sto puta nešto ludo i nisko, i narušavao zakon samo zato što zna da je zakon". Ali čim u svojoj razravnatežnosti nagnu ka zdravijem, svim tim pesnicima je glavni napor intelekta i volje da zakon povrate, da posrnulo usprave. Postupci njihovi su stoga vrlo složeni i u životu i u stvaranju; logika im je najradije okolišna.

Edgar Po je zato istovremeno i jasan i mračan, i normalan i perverznan, i čovek fizike i metafizike.

Zadatak njegov, međutim, ostaje uvek: da razrešava stvarnim mogućnostima, samo što su te mogućnosti često vrlo fantastične. Nešto magičko, mađioničarsko: neverovatno a ubedljivo.

Velika želja Edgara Poa umetnika bila je da jednom bar da potpunu realnost, da objasni svet. To je pokušao sa Heureka, a ka tome je smerao i sa svojim putopisnim romanom avanture GordonaPima; provesti Pima kroz sve stepene i spratove, dići ga iz podzemlja u najviši ponor, omogućiti mu da stekne neko iskustvo o apsolutnom, i da onda to i nama kaže. Ali, eto, to su bile one zabranjene stvari. U lavirintu u brdu užas je bio apokaliptički, krv je u Pimu ludila, ali se našlo rešenje. Pred ponorom Južnog pola užas je postao rafinovan: sve mirno, sve belo, sve čuti.

Živci su prestali da rade i osećaju; verovatno su gubljenje svesti i dremež srca dovršili roman– bez ključa... Čovek nije kadar da integriira iskustva, i srlja dok ne usrlja u zabranjenu oblast ...

Kapljica poezije u knjizi o Gordonu Pimu možda je u tome što je ograničenje čovekovo tužna stvar.

Biografija

Edgar Alan Po, američki književnik, pesnik, urednik literarnih magazina i jedan od najznačajnijih predstavnika američkog romantizma. Edgar Alan Po, za života gotovo nepoznat, postao je jedan od najuticajnijih američkih pesnika kada su vrednost njegovog dela otkrili francuski pesnici Bodler, Malarme i Valeri. Njegove kratke pripovetke smatraju se pretečom detektivskog romana.

Njegov otac i majka, Dejvid Po ml. i Elizabeta Hopkins Po (oboje glumci) preminuli su u roku od dve godine (otac 1810., majka 1811.) nakon njegovog rođenja - nakon toga, Po je odveden u Ričmond, gde je živeo kod Džona Alana, te onda poslat u Englesku gde je od 1815. do 1820. pohađao Manor School u Swindon Newtonu. Nikad legalno usvojen, prezime Alan uzeo je kao srednje ime.

Godine 1826., Po odlazi na studije na virdžinijski univerzitet pod imenom University of Virginia, no izbačen je zbog kockarskih dugova, što ga dovodi u svađu s Džonom Alanom koji ga se tada odrekaokao sina. Godine 1827. pridružio se vojsci, lagavši o svom imenu i starosti; 1830. stiže do Vest Pointa, ali je izbačen godinu kasnije zbog neizvršavanja dužnosti.

O sledećem periodu Poovog života malo se zna, osim da je 1833. živeo s očevom sestrom u Baltimoru. Nakon što je s kratkom pričom Poruka u Boci osvojio 50 dolara, započinje karijeru pisca: u časopisima Southern Literary Messenger (u Ričmondu, gde je stvarao od 1835. do 1837.), te filadelfijskim Burton's Gentleman's Magazine i Graham's Magazine (1839.-1843.), izlaze neka od njegovih najpoznatijih dela.

Godine 1835., Po se ženi trinaestogodišnjom rođakinjom Virdžinijom Klem, koja će kasnije od posledica tuberkuloze postati invalid, te na kraju i preminuti, što se smatra uzrokom Poovog neobuzdanog alkoholizma. Slavna pesma Anabel Li (1849.) posvećena je Virdžiniji.

Njegova prva zbirka, Priče iz Groteske i Arabeske, pojavila se 1840. godine, a sadrži jedno od njegovih najpoznatijih dela, Pad kuće Ašerovih. U ranim četrdesetim godinama 19. veka, izlazi i Školjkareva prva knjiga, njegovo najprodavanije djelo. Mračna poema o izgubljenoj ljubavi, Gavran donela je Pou svetsku slavu kada je izdata 1845., a Ubistva u Rue Morgue te Ukradeno pismo, takođe iz tog perioda, smatraju se Poovim najpoznatijim kriminalističkim romanima. Takođe, bio je aktivan književni novinar.

Godine 1848., depresivan i u očaju, Po pokušava samoubistvo. Nakon toga je nakon zabave na putu novoj zaručnici nestao na tri dana. Pojavio se u vrlo čudnom stanju u Baltimoru, gde je i na kraju preminuo 7. oktobra 1849.

Dela

Poov opus obiluje romanima, kratkim pričama te pesmama i smatra se oromnim doprinosom svetskoj književnosti, pogotovo u žanru horora i kriminalistike.

Kratke priče

1. Ubistvo
2. Berenica

3. Crni mačak
4. Bačva amontillada
5. A Descent into the Maelstrom
6. The Devil in the Belfry
7. Anđeo svega čudnog
8. Posed Arnhajm
9. Eleonora
10. Činjenice o slučaju gospodina Valdemara
11. Pad kuće Ašer
12. Zlatni kukac
13. čavo perverznosti
14. The Island of the Fay
15. Landorov letnikovac
16. Krabulja crvene smrti
17. Mesmeričko otkrivenje
18. Ubistvo u ulici Morgue
19. Duguljasti sanduk
20. Jama i njihalo
21. Prevremeni pokop
22. Ukradeno pismo
23. Tišina
24. Izdajničko srce
25. The Thousand-and-Second Tale of Scheherezade
26. Von Kempelen i njegovo otkriće
27. William Wilson
28. Čovek svetine
29. Rukopis pronađen u boci
30. Ligeja

Romani

1. Avanture Artura Gordona Pima
2. Sfinga
3. The System of Dr. Tarr and Professor Fether
4. A Tale of the Ragged Mountains
5. The haunted Palace

Pesme

1. Alone
2. Anabel Li
3. Eldorado
4. Leonora
5. Sonnet: To Science
6. Zvona
7. Gavran
8. To Helen
9. Ulalume

Avanture Artura Gordona Pima

Avanture Gordona Pima, (eng. The Narrative of Arthur Gordon Pym of Nantucket) pripovetka Edgara Alana Poa o bizarnim doživljajima Gordona Pima objavljena 1838. U želji za pustolovinama beži od kuće i ukrcava se kao slepi putnik na brod „Grampus“. Na putovanju doživeće zatočenje u utrobi broda, pobunu mornara, borbu sa odmetnicima, buru, glad i žeđ na brodu koji polagano tone, kanibalizam, put na Južni pol. Pripovetka ima prolog i epilog koji daju pseudo-dokumentarni okvir pripovedanju.

Sadržaj

U dogovoru sa svojim prijateljem Avgustom beži od kuće i ukrcava se tajno na brod Avgustovog oca kapetana Bertranda. Dok se Pim krije u potpalublju, na brodu dolazi do pobune posade, ubistvu većeg dela mornara, dok jednu manju grupu pobunjenici ostavljaju usred mora u čamcu sa kapetanom. Za sve to vreme Pim je zarobljen u utrobi broda bez vode, hrane isvetla. Na brodu dolazi do preokreta i do obračuna između pobunjenika. Jedan od pobunjenika Piters u obračunu sa ostatkom posade oslanja se na Avgusta i Pima. Ova trojka uspeva da nadvlada pobunjenike.

Međutim, bura gotovo da uništava brod na kome ostaju njih trojica i još jedan pobunjenik Parker.

Danima bez hrane i vode lutaju na brodu koji polako tone. Izvlače slamčicu ko će biti žrtvovan. Piters ubija Parkera koji služi kao hrana 4 dana. Spas im donosi brod „Jovanka Gaj“ koji plovi prema Južnom polu. Zaustavljaju se na ostrvu Tsalali, na kome urođenici pobiju celu posadu. U životu ostanu samo Piters i Pim. Oni uspevaju da pobegnu sa ostrva i u čunu kreću prema Južnom polu. Pim je u halucinaciji i nesvesti verovatno umro. U epilogu pisac obaveštava publiku da će knjigu o Gordonu Pimu završiti urednik Pimovih hartija.

U knjigu unosi crteže provalija sa ostrva Tsalili koje Pim i Piters istražuju dok se kriju od urođenika.

U epilogu se oblici provalija dovode u vezu sa slovima koje daju reči koje u osnovi znače biti mračan i biti beo. Mistifikacija je time dovedena do kraja.

Priredio Kuli

KIM NJUMEN

(Kim Newman)

Kim Njumen (rodjen 31. jula 1959.) je engleski novinar, filmski kritičar i pisac fantastike. Stalni interesi vidljivi u njegovom radu uključuju istoriju filma i horor fikciju - što je kako on navodi poteklo od gledanja "Drakule" Toda Brauninga kada je imao 11 godina - i alternativnu istoriju. Dobitnik je Bram Stoker Award, International Horror Guild Award i BSFA nagrade i bio je nominovan za World Fantasy Award.

Rođen je u Londonu u odrastao u Aleru, Somerset. Obrazovan je u Dr.Morgans Grammar School u Bridžvoteru, postavka njegovog polu-autobiografskog romana "Life's Lottery" (1999) smeštena je u zamišljenoj verziji Bridžvotera gradu Sedžvoter. Studirao je Engleski na Univerzitetu Saseksa.

NE - FIKCIJA

Njumenove prve dve knjige, obe ne-fikcija, objavljene su 1985. i demonstrirale su njegov stvarački domet. "Ghastly Beyond Belief: The Science Fiction and Fantasy Book of Quotations" ko-autorstvo sa njegovim prijateljem Nilom Gejmenom, je odavanje počasti lošoj, no zabavnoj prozi u fantastičnoj književnosti. "Nightmare Movies: A critical history of the horror film 1968-88" je ozbiljna istorija horor filma.

Nakon Nightmare Movies su sledile "Wild West Movies: Or How the West Was Found, Won, Lost, Lied About, Filmed and Forgotten" (1990) i "Millennium Movies: End of the World Cinema" (1999). Njumanovi ne-fiksijski radovi uključuju i "BFI Companion to Horror" (1996) i "Horror: 100 Best Books" (ko-urednik, 1988), za koji je dobio Bram Stoker Award for Best Non-Fiction.

FIKCIJA

Njumanov prvi objavljeni roman "The Night Mayor" (1989) bio je smešten u zamišljenu stvarnost zasnovanu na starim crno-belim detektivskim filmovima.

Iste godine pod pseudonimom "Jack Yeovil" počeo je sa doprinosima seriji romana objavljenih od "Games Workshop", smeštenih u svetu njihovih "Warhammer" i "Dark Future" RPG igara.

Njumanov najčuveniji roman je "Anno-Dracula", objavljen 1992. Radnja romana odvija se 1888, tokom ubilačke terevenke Džeka Trboseka – ali u drugačijoj 1888. od one koju mi znamo, u kojoj Drakula uspeva da postane vladar Engleske. U romanu, izmišljeni likovi – ne samo iz Stokerovog "Drakule", već i iz drugih književnih radova fikcije Viktorijanske ere – pojavljuju se naporedo sa istorijskim ličnostima. Jedan od glavnih likova, vampirica Genevieve Dieudonne, se prethodno pojavila (u drugačijem okruženju) u njegovim "Warhammer" romanima koje je objavljivao pod pseudonimom Jack Yeovil.

"Anno Dracula" je prvi od niza romana i kraćih radova smeštenih u istu alternativnu istoriju (iako ne u isti vremenski period – do 2003. godine radnja u seriji je stigla u 1980. godinu).

Drugi romani uključuju "Life`s Lottery" (1999) u kome se životna priča protagoniste odvija po izboru čitaoca (slična, ali ozbiljnija verzija serije dečjih knjiga "Choose Your Own Adventure"), "The Quorum" (1994), "Jago" (1991), i "Bad Dreams" (1990).

Njumen je takodje plodan autor kratkih priča; njegova prva objavljena priča bila je "Dreamers", koja se pojavila u "Interzone" magazinu 1982.

Njegove objavljene zbirke kratkih priča su:

"The Original Dr. Shade and Other Stories" (1994) ,

"Famous Monsters" (1995),

"Seven Stars" (2000),

"Where the Bodies are Buried" (2000),

"Unforgivable Stories" (2000),

"The Man from The Diogenes Club" (2006).

Takodje i "Back in the USSA" (1997) zbirka priča u koautorstvu sa Judžinom Birnom (Eugene Byrne), smeštena u alternativnu istoriju u kojoj je u Sjedinjenim Državama došlo do komunističke revolucije početkom dvadesetog veka, a u Rusiji nije.

Mnogo njegovih priča – posebno one u zbirkama "Seven Stars" i "The Man from Diogenes Club" – sadrže likove agenata "Diogen Kluba", kluba za džentlmene koji je stvorio Artur Konan Dojl za priču o Šerlocku Holmsu "The Adventure of Greek Interpreter". U Njumenovim pričama Diogen Klub je maska za super tajnu organizaciju britanske vlade, koja je opisana kao „institucija koja je tiho postojala kako bi izlazila na kraj sa stvarima koje su van delokruga regularne policije i obaveštajnih službi...

Jedan poseban niz priča fokusira se na avanture psihičkog islednika Ričarda Džepersona; te priče predstavljaju Njimenovo odavanje pošte raznim aspektima britanske kulture `70-tih kroz avanture koje podsećaju na televizijske serije iz `70-tih kao što su "The Avengers" i "Department S." (verzija Diogen Kluba se takodje pojavljuje i u "Anno Dracula" serijalu, zajedno sa alternativnom verzijom Džepersona; i Diogen Klub serija ponekad uključuje alternativne verzije likova koji su se prvo pojavili u "Anno – Dracula" serijalu).

Zanimljiv je podatak da je kratka priča "Famous Monsters" u kojoj marsovci koji su preživeli viruse u "War of the Worlds" H.Dž. Velsa dobijaju zaposlenje u Holivudu, bila uključena u informacioni paket poslat na Mars Američko-Ruskom sondom 1994.

Njumen je i autor jednog "Doctor Who" romana "Time and Relative" objavljenog 2001.

Tema kojoj se Njumen u svojoj književnosti stalno vraća je njegova sklonost ka reinterpetiranju istorijskih ličnosti (posebno iz industrije zabave) i likova iz dela drugih autora u drugačijoj okolini, ili u realističnim alternativnim istorijama ili u potpunoj fantaziji. Neke od ovih likova kao što je npr. Drakula je vrlo lako prepoznati. Mnoge druge, posebno manje važne likove Njumen preuzima iz niza zaboravljenih i opskurnih filmova i književnih radova i mogu se smatrati skrivenim iznenadjenjem za čitaoce koji ih mogu opaziti.

Na našim prostorima Kim Njumena možemo videti redovno kao komentatora i kritičara u emisijama "Sci-Fi Saved My Life" na "Discovery Channel"

ANNO DRACULA serijal

"Anno Dracula" serija romana i priča Kima Njumena – nazvana po "Anno Dracula" (1992) prvom romanu u seriji – je fantazijska književnost zasnovana na pretpostavci o alternativnoj istoriji u kojoj junaci romana "Drakula" Brema Stokera ne uspevaju da zaustave osvajanje Velike Britanije od strane Grofa Drakule što rezultira svetom u kome su vampiri uobičajena i sve više dominantna pojava u društvu.

Serijal je poznat po pažljivo istraženim istorijskim postavkama i autorovom korišćenju kako istorijskih ličnosti i izmišljenih likova u odgovarajućim periodima. Iako je Drakula centralna figura oko koje je se odvijaju događaji u serijalu, u samim knjigama on se vrlo malo pojavljuje, i to obično na samo nekoliko strana u klimaksu radnje svake knjige.

Delovi serijala su dobili nagrade od "Dracula Society", "Lord Ruthven Assembly" i "International Horror Guild", i bili su nominovani za "Bram Stoker Award" i "Sidewise Award for Alternate History".

Seriju trenutno čine tri romana i brojne kratke priče i novele.

ROMANI

ANNO DRACULA (oktobar, 1992.)

1888. Kraljica Viktorija je udovica i Drakula postaje njen novi muž i počinje sa svojom vladavinom nad Velikom Britanijom. Pravi spisak vampira (iz filmova i književnosti) izlazi na svetlo dana iz skrivanja i zadobija novi društveni status. Ali za novi režim ne ide sve glatko: Džek Trbosek hara ulicama Londona ubijajući prostitutke vampirice. Čarls Boregard (ljudsko biće) agent Diogen Kluba dobija zadatak da uhvati ubicu i nadje se umešan u zaveru za oslobađanje Engleske od Drakuline vladavine.

Neobično za ovaj serijal, nekoliko od pozajmljenih likova u ovoj knjizi nisu direktno povezani sa vremenskim periodom događaja. Na primer junakina Ženevjev Dijedon potiče iz jednog od Njumenovih ranijih romana, i Karl Kolčak ima kratko pojavljivanje kao reporter koji prati slučaj Trboseka.

Roman "Anno Drakula" je osvojio nagrade "Dracula Society Children of the Night Award", "Lord Ruthven Assembly's Fiction Award", "International Horror Guild Award" za Najbolji Roman, i bio je nominovan za "Bram Stoker Award" za Najbolji Roman.

"The Encyclopedia of Fantasy" klasifikuje "Anno Drakula" kao "rekurzivnu fantastiku" i dalje objašnjava rad kao ne sasvim striktan "stempunk", već sa odjekom obrade Londona 19. veka na način "gaslight romance" (Encyclopedia of Fantasy, str. 803, 896)

"THE BLOODY RED BARON" (novembar, 1995).

Prvi Svetski Rat. Drakula staje na stranu Nemačke protiv Engleske, ali se vampiri, sada deo svakodnevnog života, bore na obe strane. Crveni Baron je nadimak istorijske ličnosti, pilota Manfreda fon Rihthnofena, koji u ovoj izmenjenoj istoriji vodi eskadrilu čudovišnih letećih vampira. "The Bloody Red Baron" je nominovan za "Sidewise Award for Alternate History".

"DRACULA CHA CHA CHA" (novembar 1998, takodje objavljen i pod naslovom "Judgment of Tears") 1959. Svi vampiri koji su neko i nešto se okupljaju u Rimu za Drakulino venčanje, ali misteriozni ubica vampira slobodno hara. Događaji se komplikuju dolaskom Britanskog tajnog agenta Hemiš Bonda u poteri za ruskim

super-špijunom koji nigde ne ide bez svoje mačke (veliki uticaj na postavku i atmosferu knjige imaju filmovi Federika Felinija i nekoliko njegovih likova se pojavljuju u romanu).

"JOHNNY ALUCARD"

1980. Njumen je izjavio da radi na četvrtom romanu u serijalu. Nekoliko od novela koje će sada biti navedene sadrže materijale koji će biti inkorporirani u tu knjigu.

KRATKE PRIČE I NOVELE

"RED REIGN" 1888.

Napisana 1991, ova novela je prvi rad u serijalu. Kasnije je proširena u roman Anno Dracula. Prvi put je objavljena u "The Mammoth Book of Vampires", 1992.

"CASTLE IN THE DESERT"

1977. Narator priče u prvom licu, privatni detektiv, istražuje smrt svoje bivše žene, koja je nađena na dnu njenog bazena sa probodena čeličnim kolcem, i nestanak njene ćerke, poslednji put vidjene u gomili vampirskih kultista (detektiv iako nije imenovan u priči je očigledno Filip Marlou Rejmonda Čendlera, a njegova bivša žena je lik Linda Loring, kojom se Marlou oženio u Čendlerovom poslednjem nezavršenom romanu "Poodle Springs")

"COPPOLA'S DRACULA"

1976. Frensis Ford Kopola pravi film po kome će uvek biti zapamćen – adaptaciju "Drakule" sa Marlonom Brandom u ulozi Drakule i Martinom Šinom kao Džonatanom Harkerom (Da, to je "Apocalypse Now", u kompletu sa svim čuvenim citatima i pehovima tokom snimanja, sniman u Rumuniji umesto na Filipinima.) Filmska ekipa se sprijateljuje sa mladim rumunskim vampirom, koji odlazi sa njima kada se vrata u Ameriku. "Coppola s Dracula" je dobio "International Horror Guild Award" i nominovan za "Bram Stoker Award". Prvi put objavljeno u "The Mammoth Book of Dracula", 1997

"ANDY WARHOL`S DRACULA"

1978. Nju Jork. Džoni Pop, mladoliki vampiri koji je došao u Ameriku sa Kopolinom filmskom ekipom nalazi svoje mesto u novoj domovini, na putu ka svom cilju da postane novi Drakula. Postaje bogat (stvora lanac prodaje narkotika "drak" napravljenog od vampirske krvi) i društveno uspešan (sprijateljuje sa mnogim slavnim ličnostima, uključujući Endi Vorhola), ali rizikuje da sve izgubi kada se mnogi neprijatelji koje je stvorio udružuju protiv njega.

"WHO DARES WINS"

30. april, 1980. Rumunsku ambasadu u Londonu su zauzeli borci za slobodu koji žele da Transilvanija postane domovina za nemrtve. Dok se britanski specijalci spremaju za napad, novinarka vampirica Kejt Rid je pozvana u ambasada da se susretne sa vodjom terorista (ekvivalentni događaj u stvarnoj istoriji je opsada iranske ambasade u Londonu 1980.)

"THE OTHER SIDE OF MIDNIGHT"

1981. Orson Vels prima novac od misterioznog izvora da napravi konačnu filmsku verziju Drakule, i unajmljuje privatnog detektiva da sazna ko i zašto stoji iza toga (Naslov kombinuje naslove dva Velsova filma: Chimes of Midnight i The Other Side of the Wind, koji nije završen usled Velsove smrti 1985.)

"The Other Side of Midnight" je nominovan za "Sidewise Award for Alternate History".

"YOU ARE THE WIND BENEATH MY WINGS"

1984. Tajna špijunska misija u kojoj agenti-vampiri rade na zbacivanju Čaušeskuovog režima u Rumuniji.

"CONCERT FOR TRANSYLVANIA"

Još neobjavljeno. Verovatno će biti objavljeno kao deo Johnny Alucard romana.

"DEAD TRAVEL FAST"

Objavljena u antologiji "Dracula in London", ovaj priča se bavi Drakulinim delima tokom događaja u originalnom Stokerovom romanu. Iako tehnički nije deo "Anno Dracula" serijala, pošto se događa pre nego što se radnja "Anno Dracula" razdvoji od radnje u "Drakuli", može se smatrati dodatkom seriji. U ovoj priči, Drakula posećuje jednog od prvih proizvođača automobila.

NJUMENOV I VAMPIRI

Njumenov serijal predstavlja vampire kao manje ili više prirodna bića, koja prolaze kroz biološku promenu azmenom krvi. "Mi smo prirodna bića, kao i svako drugi..." jedan vampir kaže. "Nema u tome magije..." Iako suočena sa činjenicom neobjašnjivog nedostatka odraza u ogledalu kod vampira nastavlja "Možda malo magije...samo dodir.").

Njumenov serijal okuplja likove iz velikog broja legendi i fikcijskih radova koji portretišu vampire na mnogo različitih načina. On pokušava ovo da delimično objasni konceptom "krvne loze", kojim se određene vampirske osobine prenose od vampira do vampira. Lord Rutven, britanski premijer govori o Drakuli:

"Postoji teško bolestan oblik u njegovoj krvnoj liniji. To je bolest koju on širi. Smatraj sebe srećnim što si od moje krvne loze. Ona je čista. Mi se ne možemo pretvarati u slepe miševе i vukove, moj sine u tami, ali mi ne nismo truli do kosti isto tako, i ne gubimo naše umove u ubilačkoj pomami." Neki vampiri imaju averziju prema raspećima, svetoj vodi i sličnom, ali Njumen ovo objašnjava kao sujeverje, vampiri bez takvih "smešnih ideja" ne pokazuju ustezanje od religioznih simbola. Beli luk, takodje, ima efekta samo na vampire koji veruju u folklorne priče o njima.

Jedna osobina koju svi vampiri imaju je sposobnost skoro momentalnog zarastanja rana. "Vampirski fiziologija je takva da rana koje su im nanosen sa običnim oružjem zarastaju skoro odmah..." stručnjak za vampire Dr. Džekil kaže u Anno Dracula. "Tkivo i kost se regenerišu, kao što gušteru izrasta novi rep. Srebro ima protivdejtvo na ovaj proces. Ipak, bilo koji znatan prodor kroz vitalne organe izgleda da uzrokuje pravu smrt...", objašnjavajući zašto je kolac kroz srce efikasna taktika protiv vampira.

Sunčeva svetlost je takodje opasna za vampire, posebno novorodjenje – one koji su nedavno pretvoreni u nemrtve. Stariji vampiri sa godinama ili vekovima iskustva mogu tolerisati sunčevu svetlost iako ih iscrpljuje.

Njumenovi vampiri moraju da piju krv kako bi preživeli, iako uzimanje krvi ne mora da bude fatalno za žrtvu i često je dobrovoljno. Zaista, nekoliko likova u "Anno Dracula" su vampirice prostitutke kojima toplokrvni ljudi plaćaju za privilegiju da im one sišu krv tokom seksualnog odnosa. Životinjsku krv vampiri takodje koriste, kao drugorazrednu zamenu za ljudsku krv.

Priredio Ender71

GAVRAN

E. A. Po

1.

Jednom jedne strašne noći, ja zamišljah u samoći,
Čitah crne, prašne knjige, koje staro znanje skriše;
Dok sam u san skoro pao, netko mi je zakucao,
Na vrata mi zakucao, zakucao tiho, tiše.
"To je putnik" ja promrmljah, "koji beži ispred kiše" ,
Samo to i ništa više.

2.

Ah, da, još se sjećam jasno, u decembru beše kasno
Svaki ugarak, što trne, duhove po podu riše.
Željno čekam ja svanuće, uzalud iz knjiga vučem
Spas od boli što me muče, jer me od Nje rastaviše.
Od devojke anđeoske, od Lenore rastaviše,
Ah, nje sada nema više.

3.

Od svilenog, tužnog šuma iz zastora od baršuna
Nikad prije osjećani užasi me zahvatiše;
Dok mi srce snažno bije, ja ga mirim sve hrabrije:
"Putnik moli da se skrije od te noći, bure, kiše.
Putnik kuca na ta vrata, da se skrije ispred kiše.
Samo to je, ništa više."

4.

Ohrabrih se iznenada, ne oklevah više tada:
"Gospodine il gospođo, izvinjenje moje stiže!
Mene teški snovi prate, a vi nežno kucat znate,
Tako tiho i bez snage, vaši prsti vrata biše,
Da sam sanjiv jedva čuo". Tu se vrata otvoriše.
Mrak je tamo, ništa više.

5.

Pogled mrak je prodret htio, čudno zastrašen sam bio,
Sumnjajući, sanjajući, sni mi paklenski se sniše;
Nedirnuta bje tišina, znaka nije dala tmina,
Rečena je reč jedina, šapnuta od zvuka kiše:
"Lenora", ja šapnuh tiho, jeka mi je vrati tiše,
Samo to i ništa više.

6.

Kad u sobu ja se vratih, celom dušom tad zaplamtih:
Nešto jači nego pre udarci se ponoviše.

"Sigurno", ja rekoh, "to je na prozoru sobe moje;
Pogledat ću trenom što je, kakve se tu tajne skriše.
Mirno, srce. Da, vidimo, kakve se tu tajne skriše -
Vetar to je, ništa više.

7.

Prozorsku otvorih kuku, kad uz lepet i uz buku,
Kroza nj uđe gordi Gavran, svetih dana što već biše,
Nit da poklon glavom mahne, ni trenutak on da stane,
S likom lorda ili dame kroz moju se sobu diže
I na kip Palade sleti, što se iznad vrata diže,
Sleti, sjede, ništa više.

8.

Ovaj stvor u crnom plaštu, nasmeja mi tužnu maštu
Teškim, mrkim dostojanstvom, kojim čitav lik mu diše.
"Nek ti kresta jadno visi", rekoh, "kukavica nisi,
Strašni, mračni Gavran ti si, što sa žala Noći stiže,
Kako te na žalu zovu hadske noći otkud stiže?"
Reče Gavran: "Nikad više".

9.

Začudih se tome mnogo, što je jasno zborit mog'o,
Premda nejasne mu riječi malo tog mi razjasniše.
Ali priznat mora svako, ne događa to se lako,
Da živ čovek gleda tako, pticu što se nad njim njiše,
Životinju ili pticu, što nad vratima se njiše
S tim imenom "Nikad više".

10.

Ali Gavran sedeć tamo, govori reč jednu samo,
Ko da duša mu i srce u tu jednu riječ se sliše.
To je sve što on mi reče - dalje krila ne pokreće,
Dok moj šapat mir preseče: "Svi me družu ostaviše,
Otići će i on kao nade što me ostaviše".
Tad će Gavran "Nikad više".

11.

Dok ja stajah još zatečen - odgovor bi spremno rečen.
"Nema sumnje," rekoh, "ta je reč tek trica, ništa više
Od nesretnog gazde čuta, kojega je sudba kruta,
Pratila duž njegova puta, dok mu sve se pjesme sliše
U tužaljke puste nade, koje teret u se zbiše,
Od "nikada-nikad više".

12.

Al' taj stvor u crnom plaštu, još mi u smeh goni maštu,
Ja naslonjač tad okrenuh bisti, gdje se Gavran njiše
Na baršun mi glava klone, a ja mislim misli one,
Stapam mašte tužne, bolne; kakvu meni sudbu piše
Ova strašna kobna ptica, kakvu meni sudba piše
Grakćuć stalno: "Nikad više".

13.

Sedih tražeć smis'o toga, ne govoreć niti sloga
Ptici, čije žarke oči moju dušu rasplamtiše;
Tako misleć misli bone, pustih glavu da mi klone
I u baršun da mi tone, kojim svetlo sene riše,
Naslonit se na taj baršun, kojim svetlo sene riše
Ona neće nikad više.

14.

Zrak tad ko da guščim stade, na me neki miris pade
Ko da anđel lakih nogu kadionik čudni njiše.
"Ludo", viknuh, "to su glasi, bog će posla da te spasi
Bol i tugu da ti gasi, što te tako izmučiše.
Pij nepenthe, da u srcu zaborav Lenoru zbriše."
Reče Gavran: "Nikad više".

15.

"Zli proroče, ne znam pravo, da l si ptica ili đavo,
Da li te je Satan posl'o, il te bure izbaciše
Sama, al' nezastrašena, u tu pustu zemlju sena
U dom ovaj opsednuti, - zaklinjem te, ah, ne šuti
Reci, reci ima' l melem jada, što me izmučiše?"
Reče Gavran: "Nikad više".

16.

"Zli proroče, ne znam pravo, da l si ptica ili đavo,
Al' u ime Boga po kom obojici grud nam diše,
Smiri dušu rastuženu, reci dal' ću u Edenu
Zagrliti svoju ženu, od koje me rastaviše, Andeosku tu
Lenoru, od koje me rastaviše?"
Reče Gavran: "Nikad više".

17.

"Dosta ti govorit dadoh, crna ptico!" Tad ustadoh,
"U oluje divlje beži, što se kroz noć raskriliše!
Ne ostavi niti traga svojih laži kraj mog praga,
Meni je samoća draga - usne same dovršiše -
Iz mog srca kljun svoj vadi, nek ti trag se ovde zbriše!"
Reče Gavran: "Nikad više".

18.

I taj Gavran, šuteć samo, još je tamo, još je tamo,
Na Palade kip je seo, što se iznad vrata diže,
Oči su mu slika prava zloduha što sniva, spava,
Svetlost, što ga obasjava, na dnu njegovu senu riše,
Moja duša iz tih sena, što mi celu sobu skriše
Ustat neće - nikad više!

ANABEL LI

E. A. Po

U carstvu jednom pre mnogo leta
Tamo gde more sne svoje sni
Življase deva zanosom cveta,
Ime joj beše Anabel Li
Jedna joj misao u misli bdi
Ljubavi naše svešču da zri.
Bila je dete, ja dete, davno,
Tamo gde more sne svoje sni,
Al voljasma se mi nadljubavno,
Ja i premila Anabel Li.
Anđeli s neba zuđahu stravno
Da takva ljubav u njima vri.
I eto razlog, znate ga svi,
I kob očajna, osveta glupa
podunu vetar s oblaka zli,
Tamo gde more sne svoje sni,
Pokosi moju Anabel Li.
Viteza njenih povorka stupa;
U grob je dalek od mene skri
Gde more žalom kupom
Al ljubav naša bi nadljubavna,
Ta ljubav nastajna je javna,
Nikad se slična ne desi, zbi
O, mni anđeli sa neba slavna
Demoni mračni dubina zli
Ne rastaviše, gde more sni,
Mene od moje Anabel Li.
Mesec kad sine-dušu mi vine
Prebajnoj, vazda, Anabel Li.
Zvezde kad zrače-oči mi znače
Vazda, prebajne Anabel Li.
Noć plimom bije- duh kraj nje bdije
kraj groba njena, gde tiho spi-
Uz svirku vala, kraj romon žala
Gde more sinje sne svoje sni.

Priredio Kuli

Kim Njumen

KO SE USUDI POBEĐUJE

"Who Dares Wins" by Kim Newman

(Ova priča je deo Njumenovog „Anno Dracula,, (1980.) serijala.)

Palata "Grin" je bila blokirana, oklopna kola su podcrtavala utisak za koji je mislila da je sasvim dovoljno ustanovljen sa policijskim kombijima. Uniformisani policajci - - Specijalna Patrolna Grupa, koju odnedavno nije loš glas - - i vodovi u kamuflažnim uniformama opremljeni za suzbijanje pobuna, dok je mrmljanje lokalnih stanovnike koji su napustili svoje kuće i kancelarije prelazilo u nijansu nezadovoljstva uvređenih. Za Kejt Rid, ovo parče Kensingtona je delovalo suviše kao Belfast da bi se osećala prijatno, iako je prolazak pored trgovina na Embasi Rou - - žene u velovima sa kesama iz Harodsa, ogorčene diplomate svih nacija, kapetani ugroženih industrija - - imao drugačiji kvalitet od bacača flaša i danguba na Garvači Putu. TV ekipe ograničene perimetrom su morale da se snalaze sa pričama o gomili pre nego o opsadi. Kejt ugleda En Dajamond, okovratnika podignutog na gore i ispruženog mikrofona kako šparta kroz uznemirena lica na barijeri, gladna za nekim sa mužem ili devojkom zatvorenim u Ambasadi, ili još bolje, među teroristima.

"Veče, gospođice," reče joj stariji bobi, preživeli iz vremena srdačnije prošlosti, zburjen među oklopljenim siledžijama koje su sada nosile istu uniformu kao on, "bila je to čudna nedelja u Palati, "Grin..."

Osećajući da sledi anegdota sa moralnom porukom, Kejt mu pokaza svoju NUJ karticu i postiže da se Sezam otvori. "Čekali smo vas," on reče, sa očinskom brigom, podižući dasku sa barijere. "Ovo su čudna dešavanja, bez ikakve sumnje." En Dajamond i tuce drugih iz štampanih i TV medija su razjareno posmatrali kako njihov najbeznačajniji predstavnik dobija besplatnu ulaznicu na veliki karneval. Kejt nije čak ni bila jedini vampir među unajmljenim piskaralima na ulici. Ugledala je Paksmana, kako pluta u netelesnom obliku maglice među gomilom. Ona je, međutim, bila jedini novinar sa kojim je Baron Majnster pristajao da razgovara. Već dve godine, čekala je da Transilvanac zatraži da joj vrati uslugu koju joj je učinio izbavivši je iz Rumunije putem svoje podzemne železnice. Znala je da joj je pomogao da bi napakostio Čaušeskuu, sa kojim je bio u dugotrajnom smrtnom neprijateljstvu, ali njegova intervencija je ipak spasila njen život. Ovo nije bilo ono što je očekivala, ali ovakav razvoj događaja nije je ni iznenadio. Od Teherana, opsade ambasada su postale prioritetan načina za nemoćne da postignu dominaciju nad moćnima. Što ne znači da bi Baron, samozvani Prvi Starešina Transilvanijskog Pokreta, ikada sebe smatrao nemoćnim.

Visoki, brkati vampir u policijskoj uniformi je preuzeo Kejt uz snažnan stisak na njenoj nadlaktici. Njen ljudski policijski vodnik ostane na distanci, i povuče se bez nuđenja tradicionalne šolje čaja.

"Danijel Dravo," ona reče, "prošlo je mnogo vremena."

"Da, gospođice Rid, " reče vampir, bez osmeha.

"Još uvek vodnik Dravo, vidim. Iako nisi stvarno u Metropolitan Policiji, kladila bih se."

"Sve u službi kraljice, gospođice Rid."

"Svakako."

Odšetala je do komandnog mesta, velike naranžaste radničke barake podignute iznad rupe u asfaltu. Dravo podiže zakrilce ulaza i sprovede je unutra. U tom neudobnom smeštaju ona se nađe međumoćnim ljudima. Policajac u civilu sedeo je na hoklici, zgrbljen iznad poljskog telefona čije su žice sa hvataljkama bile pričvršćene na razvodnu kutiju. Dole u jami, sa slušalicama kao stetoskopom ispod duge kose, bio je mršavi,

srdačni čovek neodređene starosti; nosio je Novo-Romantičarsku odeždu - - isečeni nebesko plavi ogrtač drumskog razbojnika, čizme do kolena, naduvane pantalone boje sleza, trorogu kapu sa perom - - i beležnicu sa rečima nažvljanim ljubičastim mastilo. Iznad njih, bukvalno i figurativno, naginjala su se tri vampira: smrtno ozbiljna eminencija umotana u prljavi nepromočivi kaput, oružje u ljudskom obliku u crnoj padobranskoj uniformi sa komandoskom maskom na licu i vitki mladić u elegantnom sivom odelu. Prepoznala je sve ove ljude. Policajac je bio inspektor Čeri, koji je često dobijao slučajeve u koje su umešani vampiri: solidni, pomalo ćudljiv žaca. Kicoš u jami je bio Ričard Džeperson, predsedavajući Vladajuće Kabale Diogen Kluba, najdugovečnijeg i najnezavisnijeg ogranka Britanske obavestajne službe. On je nasledio Drava od svojih prethodnika, sa kojima je obojicom Kejt bila vrlo bliska, Čarlsom Boregardom i Edvinom Vintropom. Vampiri su bili: Kejleb Kroft, na visokoj poziciji u onome, šta god to bilo, što je Ujedinjeno Kraljestvo zvalo svojom Tajnom Policijom ovih dana; Hemiš Bond, špijun čije umrlice ona nikada nije ozbiljno shvatala, i Lord Rutven, Domovinski Sekretar.

"Kejti Rid, dobro veče" reče Rutven "Kako šarmantno videti te ponovo, iako u ovim donekle zamornim okolnostima. Veoma mi sve svideo vaš članak u Graunijadu o Kraljevskoj veridbi. Svi smo se kikotali."

Rutven, koji je nekada bio nezamenljivi Premijer, se vratio u Kabinet pošto je celu generaciju bio izvan vlade. Glasine su pričale da je on omiljeni vampir Margaret Tačer, i bilo je strašno verovatno da će je naslediti u Broju Deset i povratiti svoj stari posao. Doneo je čitav vek političkog iskustva na ministarsku poziciju, i znatno duže vreme iskustva u preživljavanju uprkos svim šansama protiv sebe. Ako se sećao da su on i gospodin Kroft raspisali nagradu za njenu glavu 1890-tih, to taktično nije pominjao.

"Ona je stigla." reče Čeri, u telefon.

Policajac joj doda aparat, sa rukom preko mikrofona.

"Pokušaj da saznaš koliko ih je tamo," reče Džeperson glasom pozorišnog šaptača, "ali nemoj da to bude previše očigledno."

"Ne mislim da mi trebamo da učimo Kejti Rid bilo šta," reče Domovinski Sekretar. "Ona je bogata različitim iskustvima."

Neobjašnjivo, ta ocena je učini samosvesnom. Znala je sve o ovim ljudima, ali i oni su znali dosta toga o njenoj karijeri punoj uspona i padova. Kao i svi oni, i ona je isplivala na površinu ili se povlačila u anonimnost tokom veka, često pokrivena krvlju koliko i slavom. Još od njenog preobraćanja, bila je u blizini Velike Igre moći i inteligencije. Kejt prisloni telefon uz svoju glavu i reče "halo."

"Ketrin," zaprede Baron Majnster. Njegovi neuvlačivi očnjaci davali su mu pomalo bljuzgav glas, kao da govori kroz usta puna krvi.

"Ovde sam, Barone."

"Odlično, drago mi je da to čujem. Da li je Rutven tamo?"

"Ja sam dobro, hvala na pitanju, a kako ste vi?"

"Znači jeste. Kako je to prijatno. Deset godina dostojanstvenih peticija i protesta, kada je sve što mi je trebalo da dobijem pažnju bilo da zauzmem jednu jedinu zgradu. Kako ti se sviđaju zastave? Misliš li da bi ih On cenio?"

Ona je znala na koga Majnster misli kada kaže "On."

Zastave Socijalističke Republike su bile strgnute, i dva trospratna barjaka razmotana su sa gornjih prozora ambasade. Sa njih je plamteo visoki crni zmaj, velikih očnjaka i crvenih očiju.

"Vreme je da se oživi Red Zmaja." reče Majnster. "Tako je On dobio svoje ime."

Ona je to naravno, znala.

"Ljudi ovde hoće da znaju šta želite, Barone."

"Ljudi tamo znaju šta ja želim. Govorio sam im godinama. Želim ono što je naše. Želim domovinu za nemrtve. Želim Transilvaniju."

"Čini me se da misle na ono što želite odmah. Ćebad ? Hranu ?"

" Ja želim Transilvaniju, odmah."

Ona pokri mikrofoni i progovori.

"On želi Transilvaniju, Sekretare."

"Baš šteta, to nije u našoj moći da mu damo. Da li bi uzeo, recimo, Vels ?"

Siguran sam da mogu da ubedim Margaret u to. Oni su ionako svi prokleti Laburistički glasači, pa bi nam bilo drago da ih predamo drakulolikom kicošu. Ili, šta znam, možda Foklandska Ostrva ? Ona su dovoljno daleko da budu otpisana bez mnogo vriske kod kuće. Baron bi mogao provesti svoje pozne godine šišajući ovce. To ionako jedino čime se bave i na Karpatima."

"Mogli bi smo ponudi nešto u zamenu, Barone," reče ona u telefon. "U južnom Atlantiku. "

"Dobri Bože, ženo, nisam mislio ozbiljno. Recite mu da bude dobar mali šišmiš i digne ruke. Udarićemo mu packu i osuditi zbog uznemiravanja našeg starog prljavca Čaušeska i njegove drage Elene, a onda ćemo pustiti da uradi sat vremena intervju sa Majkom Parkinsonom na BBC-u. On bi trebalo da zna da nam se on mnogo više sviđa nego prokleti Crveni."

"Da li je to zvanična ponuda?"

"Ne za mog života, gospodjice Rid. Hoće li da govori sa mnom ?"

"Hoćete li da govorite sa Domovinskim Sekretarom ?"

Pauza - - "Ne osobito. On je skorojević. Nije od Drakuline loze."

"Čuo sam to," reče Rutven. "Ja sam vampir mnogo duže od Vlada – dođoh – kasno – Majnster. On je preobraćen 1870-tih, i još je jedva nešto više od skitnice iz Bukurešta. Ja sam već bio starešina kada je on tek cuclo svoju prvu smrdljivu šankericu."

Mogu biti iz različitih krvnih loza, ali Rutven i Majnster su slični tipovi. Preobraćeni u svojoj zlatnoj mladosti, ostali su mrzovoljni dečaci zauvek, iako su se nakupili bogatstva i moći. Za njih svet će uvek biti samo ogromni set vozova igrački, a udešavanje sudara vozova je uvek velika zabava.

"Ketrin," reče Majnster, "bolje da dođete u posetu kod mene." Nije bila baš željna za tim. "On hoće da uđem unutra."

"Ne dolazi u obzir," reče Kroft.

"To nije mudro Kejt," nadoveza se špijun. "Majnster je pobesneli pas. Ubica."

"Komandiru Bond, vaša zabrinutost je dirljiva. Da li ste u SAS-u sada ? Ili svi nose pogrešne uniforme večeras ? Kako to zovete , ,poricanje, , "?"

"Zar ti ne bi trebalo da budeš tajni agent, Bond," oštro izjavi Domovinski Sekretar.

"Da li baš svako zna ko si ?"

"Upoznao sam gospodjicu Rid na ranijem zadatku, gospodine."

"To je jedan način gledanja na to, Hemiše Bond." odvrati Kejt.

"Rim, 1959," reče Džeperson, iz jame. "Ne baš među značajnijim uspesima Kluba. Prikriveni atentat. I Drakulina smrt."

Lord Rutven zviznu. "Bila si umešana u to, zar ne ? Kako se ti samo pojavljuješ Kejti. Bukvalno preko cele mape. Neko bi mogao pomisliti da to radiš namerno."

"Ne stvarno."

"Ne možemo dopustit da civil - - irske nacionalnosti, povrh toga - - kompromituje situaciju," reče Kroft. "Samo kažite i poslaću Bonda da raščisti Majnsterovu zbrku. Scene kao ove su razlog zašto imamo ljude kao što je on."

Bond je stajao sa pažnjom, spreman da ubija za Englesku.

"Margaret bi natakla naše glave na kolčeve, Kroft. A ja nisam spreman da postanem ornament još uvek. Kejti Rid, da li svečano obećavate da nećete podleći Stokholmskom sindromu ? Majnster prenosi zastrašujuću trulež na ljude, znate. Dobar izgled ne garantuje dobar karakter."

"Srela sam ga ranije. Nisam baš bila očarana." "To je dovoljno za mene. Ima li drugih mišljenja?" Svi su delovali kao da imaju nešto da kažu, ali ih Domovinski Sekretar preseče. "Tako sam i mislio. Kejti, naša srca će te pratiti." "Ne bi li radije da ti dam pištolj?" upita Džeperson.

" Ugh, Ne.To su ogavne stvari. "

Izmarširana je ponovo, sa Dravoom koji je držao njenu ruku na tačno istom mestu, prema prednjim redovima na pločniku ispred Ambasade. Dovod struje je bio isečen za ulične lampe, kao i za zgradu, ali veliki reflektori su osvetljavali zmajske barjake, projektujući ljudske siluete na zidove. Mora da deluje veoma dramatično na televiziji, iako je načula kako se Paksman sa obližnjeg telefona raspravlja sa BBC kontrolorom koji je hteo da, ako niko nije ubijen do sada, prebaci emitovanje na finale u bilijaru.

Dok se približavala Ambasadi, dođe do nešto uzbuđenja među masom, uglavnom od ljudi koju su zapitkivali ko je do đavola ona. Kejt pogleda nagore i ne ugleda nijedno lice na prozorima. Snajperisti SAS-a sa srebrnim mecima u svojim puškama su verovatno bili skriveni na najbližim krovovima. Ljudi kao Hemiš Bond su bili obučeni da koriste samostrele sa strelicama srebrnih vrhova. Bilo je čak i streličara sa dugim lukovima obučenim u veštinama sa Ažinkurta, željnih da nataknu nemrtve na svoje duge vrbove strele. Sa jedne njene strane, Džeperson je uglađeno iznosio šta oni znaju o situaciji u Ambasadi, sa druge Kroft je brutalno ispaljivao šta bi sve hteli da saznaju. Koliko je do sada razumela, bili je oko dvadeset petoro talaca, uključujući Rumunskog ambasadora, koji nikome neće naročito nedostajati pošto je bio bezlični aparatčik, i Patrišu Rajs, lepuškastu studentkinju iz gornje-srednje klase koja je bila u ambasadi radi organizacije obilaska zadrugarskih farmi za njenu Marksističku Studentsku Grupu. Kao isušeni leš, Rajsova bi bila noćna mora za odnose sa javnošću: njen pra-pra ujak ili tako neko je nekada bio čuveni komičar, i novinske priče su se već fokusirale na nju. Gledaoci su pratili opsadu samo da vide da li će ptičica iz otmenog društva preživeti noć. Pored Majnstera, bilo je još petoro vampira terorista. Bilo je imperativno da ona potvrdi njihov broj, i dozna šta su sve od oružja uneli osim zuba i kandži. Koliko se ona sećala Majnsterove dečurlije sa Karpata, ništa im više i nije bilo potrebno. Kada su došli do prednjih vrata, Dravo je pusti. Svi se povukoše od nje u polukrugu, tanke senke koje rastu zidovima Ambasade. Teorijski, Kejt bi mogla biti uhapšena ako pređe preko praga. Ambasada je legalno bila Rumunska teritorija, a ona je još uvek begunac od pravde njihove države. Sinu joj kroz glavu da bi ovo bio bespotrebno zaobilazan način da se ona strpa nazad u zatvor iz koga je uspela da noktima izgrebe svoju slobodu.

Što ne znači da Sekuritatea, prema kojoj je Specijalna Policijska Grupa bila običan vrtić, ne bi bila spremna na tako nešto. Pomislila je da pritisne zvono na vratima, no priseti se da nema struje. Zakuca žustro na vrata. Odgovor je bio iznenađujuće bučan. Oružje zazvecka i ona zašišta da ih uveri. Ako bi nešto bilo gore nego biti strpan u diplomatsku pošilju i pokopan u Bukureštanskoj tamnici, to bi bilo biti upucan ovde od nekog nervoznog revolveraša. Vrata se otvoriše i uvukoše je unutra.

U tamnom predvorju, njene oči se trenutno prilagodiše. Upaljene sveće su bile postavljene svuda naokolo. Preuzelo ju je dvoje vampira. Pacoliko strašilo koje je zvučalo kao insekt, njegov neprirodno izduženi torzo usko umotan u dugu musavu jaknu sa tucetima sjajnih malih dugmića kao paukovim očima. I novorođena devojka sa maramom oko glave, krvavim mrljama na bradi, uskom muškom jaknom, čizmama martinkama i automatskom puškom. Devojkine crvene oči su joj tačno govorile šta oseća prema njoj: mržnju, nepoverenje, zavist i strah.

"Patriša Rajs ? " Kejt upita.

Novorođena zašišta. Bila je preobraćena nedavno, u poslednjih četiri dana otkako je opsada počela. Niko joj nije rekao da Majnster pravi vampire od taoca. To je bio najsigurniji način izazivanja Stokholmskog sindroma, ona pretpostavi. Rajsova je odustala od marksizma i založila sebe za novu stvar.

Sećala se Majnsteru u planinama, kako joj objašnjava zašto Transilvanijski Pokret mora pobediti.

"Možemo da napravimo više nas," rekao joj je. "Možemo da ih podavimo."

Rajsova uhvati njenu ruku i povuče. Kejt je stajala čvrsto. Ona je bila vampir skoro čitav vek. Ovoj svežoj besmrtnici treba održati lekciju o starešinstvu. Majnster je bio fanatik kada su u pitanju krvne loze, zvocao je za redom i poštovanjem za starije. To je bio jedan od razloga što je njegova dugoročna strategija bila pogrešna: mogao je lako da napravi još vampira, ali ne i još kao što je on. Kao što je Rutven rekao, on je bio skorojević ionako, nazovi-starešina jedva stariji od Kejt. Da je Drakula još uvek Kralj Mačaka, Majnsteru niko ne bi shvatao ozbiljno. Kejt raskinu zahvat Rajsove.

"Samo me odvedi kod tvog vođe" ona reče.

Pacoliki je išao napred. Kretao se grčevito, kao nemi film u pogrešnoj brzini. On je bio jedan od veoma starih, daleko od bilo koje ljudske norme. Kejt je sretala stvorenja kao što je on i ranije i znala je da su među najopasnijima u vampirskoj vrsti. Kod njih je sve bilo crvena žeđ, bez pretvaranja o civilizovanosti ili magičnosti. Odveli su je stepenicama do konferencijske sale visoke tavanice. Svećnjaci na postoljima bacali su pokretne senke na zidove. Taoci su bili vezani, nabacani duž zidova, njihove ruke išarane krastama, ali ne i njihovi vratovi. Majnster je vodio računa o izvoru svoje moći u ovoj situaciji. Baron je stajao u jednom čošku sa svojim poručnicima. Bila su to deca vampiri, dečjih tela, ali sa starošću u očima.

To su bile njegove omiljene trupe, ne samo zato što i on sam nije bio osobito visok ili plećat. Na "Ne-Vestima u Devet" imitaciju njega (i to vrlo dobro) je izvodila Pamela Stefenson. Majnster je nosio vrlo moderan sivi ogrtač, povrh malo tamnije sivog kaputa i jahaćih čizama. Njegova nabrana košulja bi bolje izgledala na Adamu Antu. Njegova kosa je bila neverovatno zlatna, učvršćena gelom u nepomični talas. Njegov osmeh je delovao još širi zbog očnjaka. Jedan od njegovih poručnika je imao pušku istovetnu sa onom koju je nosila Rajsova; drugi je držao Majnsterove dve pudlice. U šumi, Kejt je videla Majnsteru kako ubija drugog vampira zbog ismenjavanja njegovih voljenih pasa.

Bili su to vampiri ljubimci, mala pseća čudovišta sa naoštrenim očnjacima, ugojena na kapima krvi beba. Mora biti da su prokrijumčarene u zemlju uprkosom karantinskim pravilima da se nemrtve životinje kao one zadrže van granica - ozbiljniji zločin od terorizma po mišljenu mnogih britanskih vlasnika kućnih ljubamaca.

"Ketrin, dobro te je susresti."

"Barone," ona mu potvrdi.

"Bila je bezobrazna," prošišta Rajsova. "Već je mrzim."

"Tiho, Peti-Pat." reče Majnster.

"Ne treba nam ona. Sve što nam treba sam ja. Tako si rekao, kada si me preobratio. Rekao si da trebam samo ja . Ja."

"Počinjem da primećujem poznati ton ?" umeša se Kejt. "Ja Pesma ?"

Rajsova zamahnu da je ošamari, ali Kejt zgrabi njen zglobov u vazduhu i uvrnu joj ruku iza njenih leđa. Ona se uplete u remene svoje puške.

"Ti si preobratio ovu devojkicu, Barone ? "

Majnster se nasmeja prepredeno, dečak uhvaćen u nestašluku.

"Mora biti da si postao stvarno očajan." nastavi Kejt. Ona pusti Rajsovu. Novorođena se naduri, transformišući lice u nadutu masku ozlojeđenosti i samosažaljenja. Trebalo bi da pazi na tu tendenciju ka menjanju oblika, jer bi joj ta smrknutost mogla ostati za stalno. Imala je gospodina Pacolikog ovde kao porazan primer sindroma.

"Mogu li ti ponuditi nešto da popiješ, Ketrin. Imao lep izbor pljesnivih starih birokrata. Oh, i tri kulturna atašea koji priznaju da su špijuni."

"Samo tri ?"

"Za sada. Možemo da ponudimo Rutvenu neka interesantna dokumenta iz tajne arhive. Nikolaj i Elena govore svetu o modernizaciji i harmoniji sa Zapadom, ali oboje znamo da kod kuće igraju drugačiju igru. Moj stari drug ima mnogo toga da sakrije i ja bih bio vrlo voljan da to podelim sa vašom milom gospođom Tačer."

"Ona nije moja. Ja sam Irkinja, sećaš se."

"Naravno, Ketrin. Gladi zbog krompira, Ginis, Dana. Ja sam dobro upoznat sa Zapadom. Kao čovek sa strane morao sam da naučim sve te stvari. Kao što je i

On, pre jednog veka."

Kada bi makar samo nagovestio to ime, njegove oči su postajale zračice.

Činilo joj se da vidi male šišmiše kako lepeću u njegovim očima.

"Toliko želiš da budeš on, Barone. Koliko dobro si ga poznavao?"

"Bio je za mene više otac nego u bilo kojoj ljudskoj porodici. Više majka. Više sve."

Po tom pitanju, Majnster je bio slep. Za njega, Drakula je bio Kralj Mačaka, izvor mudrosti i sudbine, Bog i šampion. Kejt je znala suviše vampira kao što je Baron, koji su prisiljavali sebe da budu ono što su zamišljali da je Drakula bio, nadajući se da će postati sve što i on, ali ne znajući celu priču.

"Na kraju, on je želeo da umre," ona reče. "Videla sam to."

"Videla si ono što si želela da vidiš, Ketrin. Ti nisi od njegove direktne krvne loze."

"Želela bih da je to istina."

"Jeres," uzviknu Rajsova, podižući svoju pušku i petljajući sa nečim što bi mogao biti osigurač. "Ona skrnavi ime Oca – u -tami."

Majnster klimnu, brz kao zmija. Stari nosferatu, dok su mu se glodarske uši trzale, oduze pušku od novorođene.

"Hvala ti, Orloče," odade mu Majnster priznanje.

Kejt pogleda ponovo na tu stvar neprijatnog mirisa. Znala je ko je bio Graf fon Orlok . Tokom Terora, kada se London podigao protiv Drakuline vladavine, on je komandovao Tauerom, gde su držani „izdajnici,,. Da je imala manje sreće tokom svog vremena u podzemnom pokretu otpora, mogla je sresti Orloka i ranije. Nekoliko njenih prijatelja ga jeste srelo, i nisu to preživeli. Ponekad, zaboravila bi da bude uplašena od vampira. Najzad, ona je bila krvopijeća pijavica takođe i niko se nikada nije plašio od nje. Ponekad pak, setila bi se. Sada, gledajući iskru u Orlokovim umrljanim očima, setila se susreta sa prvim vampirima koje je videla, kada je bila toplokrvna devojka i mrtvi su se dizali svuda okolo. U njenom srcu, grčila se noćna mora.

"Ketrin, ja ću prevladati." reče Baron.

"Kako ? Britanska vlada ne pregovara sa teroristima."

Majnster se nasmeja.

"Šta je terorista, Ketrin ? Ti si bila terorista. A upravo si imala razgovor sa Domovinskim Sekretarom. Jednom davno, ti si bila traženi pobunjenik, a Orlok je bio autoritet zakona. Jednom je Nikolaj Čaušesku bio terorist, moj partizanski drug, a nacisti su bili naš neprijatelj." To je bila istina.

"I , u našoj domovini, ti si bila nepravedno optužena za ubistvo, lovljena od strane korumpirane policije. Tada, kada si došla kod mene u planine, imali smo zajednički cilj. Ništa se nije stvarno promenilo, samo smo bili prepušteni struji, to priznajem. Otkako je On preminuo, pretvarali smo se da smo ljudi, da smo samo još jedna od mnogih rasa čovečanstva, ali mi to nismo. Ti nikada nisi živela sa svojom vrstom, Ketrin. Provela si ceo vek radeći sa njima, vodila si borbu za stoku. Ipak oni te se plaše i gnušaju. Ovde u Engleskoj, toplokrvni su učtivi i pretvaraju se da nas ne preziru, ali u našoj domovini, tamo si morala videti istinu. Vampiri su omrznuti. I moraju nas mrzeti. Nama inferiorni moraju nas mrzeti i plašiti nas se i poštovati nas. On je to znao.

Njegova vizija je bila da se moramo boriti kako bismo to ostvarili. Mi moramo biti prinčevi Zemlje, ne sluge čoveka. Tada, veruj mi, On će ustati ponovo. Ono što si ti videla je bila iluzija. Drakula ne umire i ne postaje prašina." Majnster je drhtao od uzbuđenja, dečak koji sanja o Božićnem jutru. Kejt pogleda Patrišu Rajs, kako obožava svoj oca-ljubavnika-zlog duha.

"Prvo. Transilvanija..."

Majnster ostavi reči da vise u vazduhu.

"Videla sam ko je tamo napolju," reče Kejt. "Znam šta oni mogu da urade. To što imate taoce neće biti od pomoći. Imao si samo jednu kartu, i loše si je odigrao."

Ona klimnu ka Patriši Rajs.

"Naprotiv, ona je bila moj majstorski potez. Zar nisi, najdraža Peti-Pat ?"

On posegnu i dodirnu lice Rajsove. Ona se promeškolji na njegov dodir, kao jedna od njegovih zubatih pudlica.

"Ona će biti moja Elena, kada ja budem vladao. Prva od mojih Elena."

Baron daje naređenja Orloku, na brzom rumunskom govoru. Kejt uhvati jasno samo par reči. Jedno od njih, naravno, bila je „smrt,, .

"Prvo, vatra," reče Baron, obarajući veliki svećnjak Plamenovi zahvatiše stolnjak i zagnizaše preko nameštaja. Taoci počеше da vrište. "Sada ćemo izvesti dramatičan izlazak."

On skoči na prozorsku dasku i zauze pozu u visokom prozoru. Svetla reflektora od spolja zanjahaše se kako bi ga osvetlila. Bio je razmetljiva figura sa ogrtačem prebačenim preko ramena.

"Ka meni, moje neveste."

Rajsova poskoči i ugnezdi se ispod jedne njegove ruke. On ispruži drugu, prizivajući Kejt.

"Postani Drakulina nevesta, moja žestoka irkinjo."

"To je preterano arogantno, Barone."

Orlok je pokupi i dobaci je Majnsteru.

"Udobno ?" upita ih. Kejt je videla da se Rajsova skoro onesvestila od ushićenja, ali sama nije to razumela. Čak i kada se sve uzme u obzir, ona se mogla zakleti da je Majnster peder. On se nagnu prema prozoru i smrvi ga prolazeći. Za trenutak, Kejt pretpostavi da Baronu, kao i njegovom pretpostavljenom ocu-u-tami, mogu da izrastu krila i da poleti. Tada ih gravitacija i stvarnost preuzeše. Oni se stropoštaše prema pločniku. Majnster odskoči kao mačka. Kejt, jako potresena, otkotrlja se u odvodni žljeb. Rajsova, kolena i zglobova polomljenih, zavijala je dok su joj se slomljene kosti trle jedna od drugu. Ljudi pojuriše ka njima.

"Predajem se," Majnster objavi. "Ovim cvetovima Engleskog i Irskog vampirsko devojaštva."

Figura u crnom sjuri se ka zidu ambasade, prema polomljenom prozoru. Plamenovi su već izbijali spolja, zacrnjujući prozorski okvir. Bilo je pucnjave unutar zgrade. Ričard Džeperson joj pomože da ustane i da se očisti od prašine, pokazujući stvarnu zabrinutost. Njegov stil je više podsećao na Čarlsa Boregarda nego na Edvina Vintropa, pitala se koliko će dugo on potrajati pod takvima kao što su Rutven i Kroft, da ne spominjemo Margaret Tačer. Za policijom, TV ekipe nagrnuše napred. Ona začu komentatore kako brbljaju, špekulišući o rapidnom toku događaja. Još jedan vampir bi izbačen kroz prozor, pretvarajući se u kišu pepela.

Hemiš Bond je radio svoj posao. Kejt pomisli kako bi mu Orlok mogao dati nekiotpor, tada ugleda Dravo, bez njegovog policijskog šlema, kako daje signal grupi ljudi u crnim ninda uniformama, sve vampirima, da se pokrenu. Britanija je čitav vek radila na tome da stvori vampire kakvi joj trebaju, pre nego da trpi one koji su joj nametnuti. Prednji ulaz je probijen. Vampiri spuznuše glavama nadole sa ravnog krova i ugmizaše kroz prozore gornjeg sprata. Sve je bilo gotovo za nekoliko trenutaka. Džeperson i ona su bili odvojeni od akcije pritiskom ljudi. Između providnih štitova policije, ona ugleda Majnsteru i Rutvena licem u lice, delovali su ratoborno, ali nisu skakali jedan drugome za gušu. Bilo je to kao da gledaju u svoje odraze u ogledalu, prvi put od svojih preobraćanja.

"Šta je bila svrha svega ?" ona upita. "Ovo su sve aranžirali njih dvojica.

Ovo nije bila opsada, ovo je bila pantomima. To nije bilo zbog vampira, to je bilo zbog komunizma."

Džepersonu se videla tuga u očima.

"Ti od svih ljudi dobro poznaješ Rumuniju." on reče. "Videla si šta se dešava u zemljama satelitima. Nema pravog detanta. Moramo da se otarasimo celog tog lošeg sistema, a Nikolaj Čaušesku je čudovište."

"A Majnster je bolji ?"

"Nije gori."

"Ričarde, ti ne znaš. Nisi bio tu za vreme Terora. Kada su ljudi kao Majnster i ljudi kao Rutven oni koji odlučuju, tada ljudi kao ti i ljudi kao mi bivaju nagurani u zakatančene kutije. To se dešava sporo, bez revolucije, bez vatrometa i svet postaje hladan i tvrd. Rutven se vratio i ti podržavaš Majnstera. Koliko će proći pre nego što počnemo da se molimo za Drakulin povratak ?"

"Žao mi je Kejt. Znam dosta toga o tebi, razumem te."

"Zašto sam ja bila ovde ?"

"Da budeš svedok. Za istoriju. Boregard je to rekao o tebi. Neko van Velike Igre mora da zna. Neko mora da ocenjuje."

"I odobrava ?"

Džeperson se ohladi. "Ne obavezno."

Tada, i on bi povučen. Bila je u masi. Uzvici se podigoše nad gomilom. Red ljudi, s rukama na glavama, sagnuti, požuriše kroz vrata Ambasade. Taoci. Među njima je bio Orlok, sa pudlicama. Mogla se kladiti da će on preživeti. Ona se saplete preko debelog kabla, i krene prateći ga dalje od pritiska tela.

Reportažni kombi BBC-a je brujao od aktivnosti. Ovo su bile vesti. Ona je bila novinarka.

Negde u blizini, pronaći će telefon. Došlo je vreme da pozove svog urednika.

Prevod Ender71

Kim Njumen

OBALSKI GRAD

"Coastal City" by Kim Newman

(Ova priča prvi put je objavljena u „The Time Out Book of New York Short Stories,,)

Sa prozora svoje kancelarije na 38. spratu, Fransis X. Rorden je mogao videti Kip Oslobođenja u zalivu, sa bakljom visoko podignutom, zgradu štaba Savezničkih Nacija, koja je reflektovala grad kao ogromno crno ogledalo i Imperijal Stejt još uvek najviši oblakoder na svetu.

U retkim trenucima kada Obalski Grad nije bio u krizi, Šef Rorden je voleo da stoji pred svojim panoramskim prozorom i gleda metropolis, na retku maglu nanetu oko tornjeva najviših zgrada, na dirizable koji prave okrugle rupe u niskim oblacima, na leteći narod. Rorden se nije mogao setiti vremena kada nije bilo letećeg naroda. Nije mogao da se seti datuma, čak ni decenije, i u glavi bi mu malo zazujalo ako bi pokušavao. Ali postojalo je vreme pre čudsnog. Neke stvari su ogromno promenile, više nego što se može verovati u stvari, ali druge, druge obične stvari koje bi očekivali da se promene, su ostale iste. Više nije imao pojma koliko je star. U početku, imao je još samo par godina do penzionisanja. Negde u kasnim 50-tim, čelično-sive kose, belih brkova, sa lulom u zubima.

Još uvek je bio tamo, uhvaćen u tom trenutku. Ratovi su došli i prošli, televizija je zamenila radio, knjige sa fotografijama zločinačkih njuški i policijske crtače zamenile su digitalne veze sa Federalnim Istražnim Biroom i interaktivni slikovni kompjuteri, čovek je stigao na Mesec i još dalje. Ali Šef Policije Frenk Rorden još uvek nije bio penzionisan.

Krajem oka zapazi nešto što je izgledalo kao zlatni metak ispaljen preko neba. Bila je to prva od letećeg naroda, najvoljenija, Amazonska Kraljica. Došla je u Obalski Grad pre Rata – Drugog Svetskog, Velikog – i objavila svoj lični rat, protiv kriminalaca i petokolonaša i drugih zločinaca. Rorden se sećao kada ju je prvi put ugledao, posle sprečavanja velike sabotaže na nadzemnoj železnici. Bila je boginja u zlatnom ogrtaču i kupaćem kostimu, sa tramvajem podignutim iznad glave koji je nežno spuštala dole, sa tijašom u kosi koja sija pod sunčevim zracima. Iskovali su reč za nju, hiperheroj. Uskoro, bilo je i drugih: neki su leteli, neki ne. Strik, koji je mogao trčati brže od zvuka.

Zelena Maska, koji se oblačio kao neka od devojaka iz plesnih predstava i lomio reketaše visokim udarcima. Mračni Andjeo, koji je lovio u noći u potrazi za prestupnicima. Geko-Čovek, duhoviti mladi penjač po zidovima. Tinsi Tin, Smanjujuća Navijačica, i njen pomoćnik Blaber-Dečko. Izgnanici, srednjoškolci sa hipermoćima i bubuljicama. Odbranilac, kiborg osvetnik napravljen u Vijetnamu kao nepomirljivi neprijatelj zla. Hiperi su izneli na svetlo dana najbolje i najgore Obalskog Grada.

Oni su postavljali primer, štitali nevine, čuvali mir. Ali bilo je isto tako moćnih, isto tako hiper, zlikovaca; šefovi bandi prevaranata kao što Maks Multipl, Krug i Gosp. Kosti, ludih naučnika kao Dr.Megalomanijak i Drug Atomski Čovek, nakaza kao Mrtva Stvar i Puzavac, misterioznih likova kao Diler i Čovek-Senka, kitnjastih sociopata kao Kuga i Čarnavatra. I to su bili samo oni manje ili više ljudski. Ogromna čudovišta ispod mora ili iz podzemlja: Tentaklo, desetoruki titanski oktopod; Sgvarg, živi zemljotres; Anti-Ljuski Talas.... Vanzemaljski osvajači sa Marsa, Merkura, Planete Kju, Aldebarana, Zandora i iz Dimenzije Terora. Demoni iz Pakla: Asmodeus Mladji, Lilit, Džibenajnosej.

Obalski Grad je bio savnjen više puta nego što je Rorden to mogao izbrojati. Izgledalo je kao da svaki od hiperheroja provodi deset meseci u godini obračunavajući se redom sa jednim za drugim hiperzločincem, demolirajući gradske blokove u njihovim borbama. Ponekad, hiperi bi oformili timove i rušili cele ulice. I jednom godišnje, bila bi opšta tuča, svako-protiv-svagog, često uključujući i nešto užasno moćno iz druge galaksije, i svi hiperi bi uništili grad dok bi spasavali univerzum. Šef Rorden, koga su neki zvali srcem i petljom grada, je preživio kroz srednjovekovne kuge, vanzemaljske invazije, noći duge mesecima, demoske pojave, nuklearne vatre, prebacivanje celog grada nazad u doba dinosaurusu ili na jedan od meseca Zandora, i hiljadu i jedan talas hiperzločina. On lično je bio posednut od Asmodeusa Mladjeg, privremeno su mu date moći Geko-Čoveka i za njegovu glavu je Maks Multipl raspisao nagradu od milion dolara.

Uvek, pretrpeo bi samo par modrica. Grad je mogao biti ponovo izgradjen preko noći, i često i jeste.

U početku nije se čak ni zvao Obalski Grad. Tokom vrlo kratkog vremena, tokom bitke Amazonaske Kraljice sa Naci Damom, bio je Nju Jork, i postojala je Statua Slobode i Bruklinski Most. Tada, kada je Strik došao u grad, grad je promenjen, zgrade su postale više i blistavije, senke su postale dublje i tamnije.

Amazonska Kraljica je spasla Predsednika Ruzvelta od otrovnih poljubaca Naci Dame. I Strik je počeo svoj decenijama dugi progon ludog mafijaškog gazde, Maksa Multipla. Iznenada, svako je zvao mesto Obalski Grad i stvari su postale grozničave. Mora da je bila 1939. ili 1940. Tada, bila je tu uramljena fotografija u Rordenovoj kancelariji, njega u Francuskoj, kako pozira pored svog dvokrilca posle njegove čuvene pobede nad Hansom Fon Helhandom, demoskim asem. Kasnije, slika ga je prikazivala sa posadom bombardera Eudora Fe, posle bacanja treće atomske bombe na privatnu armiju Samuraja Satane. Sada, njegova mladja verzija, pokazujući Niksonov V znak pobede, bila je pored eksperimentalnog hipersoničnog Stad lovca na nosaču aviona pored obale Vijetnama. Znao je da će ako sedi ovde još mnogo duže, slika koja ga prikazuje u tom ramu pokazati da se pre dvadeset godina u njegovoj prošlosti dešavao rat. Ali taj rat je održavao korak sa sadašnjicom, uvek zaostajući na istoj udaljenosti u njegovoj prošlosti. To je bila samo jedna od stvari koje su se menjale.

Nije imao stvarna sećanja, pomislio bi ponekad, samo doterane anegdote, sebove prošlosti koji su bleđeli. Ako bi se koncentrisao na uramljenu fotografiju, video bi sve slike odjednom, sve ratove, sve avione. Samo je njegovo lice stalno ostajalo isto, čak i ako su se brkovi menjali: od izgleda Dagleasa Ferbanksa preko Klarka Gejbla do Denisa Hopera.

Čuo je rafale pucnjave po gradu. Amazonska Kraljica je plesala u vazduhu sa tri mala, brza, insektoidna humanoida. Bacači plamena su se rascvetavali i pruge vatre su padale prema ulicama gde su ljudi gledali i pokazivali nagore. Retko su bivali povredjeni od padajućih ruševina. Bio je to novi dan u Obalskom Gradu. Samo trenutak ranije bile su 30-te godine. Velika Depresija se završavala i Rat je tek dolazio. Uvek je bio taj trenutak u Obalskom Gradu, iako su se Depresije i Ratovi menjali. Sada, bila je...koja bi sada bila godina? Uvek je bila Sledeća Godina u Obalskom Gradu, samo malo pošto su hiperizumi sišli sa crtaćih stolova, ali ne toliko napred da bi aktuelni Predsednik završio mandat. Zeleni oblik sunu nagore preko zgrade, prelazeći preko prozora u zelenom bljesku, ostavljajući tragove sisaljki koje je muka bilo obrisati. Rorden ispruži vrat da pogleda, ali Geko-Čovek je otišao. Rorden se osećao mnogo komotnije sa Amazonskom Kraljicom i Strikom, bez obzira što su bili van dometa ljudskih shvatanja, nego sa omladinom kao što su Geko-Čovek i Izgnanici. Amazonska Kraljica i Strik, prva generacija hipera, su bili od njegove sorte i imali njegove stavove. Bili su uredni, dobroćudni, stabilni, neukaljanog pouzdanja u svoju čestitost.

Geko-Čovek kao da ništa nije uzimao za ozbiljno, ali je očigledno bio pun neuroza; bio je samo smušeni klinac iako se je tu još otkako su se Britlsi pojavili iz Liverpula i Kenedi bio upucan od onog vanzemaljca u Dalasu. Čak i Geko-Čovek je bio običan u poredjenju sa Odbraniocem, koji je najpre bio hiperzločinac kada se prvi put pojavio sa njegovim blokbuster pištoljem, ali je postao dovoljno popularan da bude klasifikovan

kao jedan od dobrih momaka. Stari hiperi su uvek vezivali u svežanj čak najgore zločince i ostavljali ih policiji, ali Odbranilac je skupljao otkinute glave. Odeljenje je imalo policajce, nove ljude i žene, koji su razumeli svet Odbranioca. Ali Šef Rorden će uvek biti čovek iz vremena Nju Dila. Hiperheroji sa moćima koje su ih svrstavale u polubogove dolazili su kod njega da zatraže očinski savet, prihvatili njegove stavove kao konačne. I grad se uzdizao i padao. Ponovo i ponovo.

Džindžer, njegova asistentica, je donela izveštaj. Tri stvorenja koje Amazonka Kraljica tukla bila su poslednje magijsko prizivanje njenog arhi-neprijatelja, Lilit. Amazonka Kraljica može da se pobrine za to.

Džindžer je bila sa njim od početka.

U početku, bila je razbarušena sekretarica, i izgledala kao Džindžer Rodžers. Sada, ona je bila Asistent Šefa i izgledala kao Šeron Stoun. Tokom vremena, podsećala je na Loren Bekol, Džun Alison, Džejn Fondu i Meril Strip. Bila je fatalna žena, uštrkana domaćica, radikalna omladinka, feministički radoholičar. Ali je ostala sa imenom iz 30-tih, Rorden reče Džindžer da pošalje rutinsku uzbunu Pukovniku Gritsbiju u C.O.M.M.A.N.D. (Centralna Operacija za Održanje Masivne Američke Nacionalne Odbrane) da su hiperljudi uključeni u pucnjavu iznad naseljenog područja.

„Lilit?“, Džindžer se zamisli. „Da li je ona nadprirodni entitet ili vanzemaljsko biće?“,

„Ona je demoska čarobnica iz Dimenzije Teror. Zaokruži oba.„, Džindžer sleže ramenima i napusti kancelariju.

Decenijama Obalski Grad je bio skoro prijatan kutak. Zgrade su uništavane, ali nevini prolaznici su na vreme sklanjani sa puta. Žrtve su bile čudesno male, ograničene na hiperzločince koji su nepametno davali svoj poslednji otpor na uzvisinama iznad zaliva – baklja Kipa Oslobođenja bila je veoma popularna – i slučajno padali ka svojoj uobičajeno privremenoj smrti u vode zaliva.

Hiperheroji ih nikada nisu gurnuli u to, iako je bilo prećutno dogovoreno da niko ne treba da smatra

Strika, koji mogao uraditi bilo šta u deliću sekunde, odgovornim što nije jurnuo da spase Dr.Megalomanijaka od fatalnog pada na način na koji bi da je kojim slučajem Džindžer, prema kojoj je imao tajnu naklonost, visila sa ivice.

Kako se to dešavalo, ni desetina padova, vatri, eksplozija, pogubljenja, proterivanja u Dimenziju Terora i srednjeevropskih rulja za linčovanje nije uspelo da načini nikakvu trajnu povredu Dr.M., sve to je pre par meseci – godina ? – počelo da se menja. Nekoliko manje značajnih hipera, uglavnom onih o kojima se duže nije ništa čulo, bilo je ubijeno u čudno velikim tučama. Hiperi su se okupljali na sahranama, iako se teško moglo očekivati da se sećaju mnogo toga o palom. Prvo, kada je Iridijum-Čovek bio uništen od Gosp. Kosti, Rorden je očekivao da će se I-Čovek vratiti za mesec dana, ali izgledalo je da je njegova smrt duža nego većina do tada. Za života, nije bio neko ime – samo druga-violina u kratkovečnoj grupi, Tinejdžeri Atomskog Doba, koja se muvala okolo neko vreme pre nego što se Geko-Čovek pojavio. Ali, kao mrtvi hiperheroj, dobio je status totema.

Ako Iridijum-Čovek može umreti, tako može bilo ko drugi. Otprilike u isto vreme, Odbranilac je počeo ozbiljno da sakuplja glave. Raspoloženje grada se promenilo, čak i njegov izgled. Ivice su bile oštrije, senke dublje. Depresija se širila, utičući na više od samo par slikovitih i zahvalnih siročića koji su dobijali Božićne poklone kada bi Strik jednom godišnje glumio gradskog Deda Mraza. Bilo je beskućnika, mentalno obolelih veterana, čak i čudnih kurvi tinejdžerki. Za nekoliko uličnih policajaca se pokazalo da korumpirani. Rordan to nije mogao razumeti. Jednom, zatekao je sebe kako podiže slušalicu i traži da govori sa Predsednikom Ruzveltom. Tada, u svom umu, se zapitao sa kojim od njih ? Srebrni tornjevi i elegantni dirizabli su još bili tu, u svetu letećeg naroda. Ali tamo dole u lavirintu ulica i prolaza, Mračni Andjeo je terorom čuvao krhki

mir. Čak je i Odbranilac počeo da deluje kao da je omekšao. Najtgaunt gradski najnoviji hiperheroj, bio je demon otpadnik iz Pakla koji je jeo utrobu pobijenih neprijatelja. Jednom, grad je bio Američki Ideal. Svi problemi su rešavani brzo i sa veselim raspoloženjem. Čak i najgori od najgorih su bili nevaljala deca, koja su slana u svoje sobe do sledećeg nestašluka. I hiperheroji su svi bili velika deca, koja uživaju u igri. Šta se promenilo ? Sada Obalski Grad je bio Noćna Mora Amerike.

Stari grad je još uvek bio tu, ako se potraži.

Rorden shvati da je problem u njemu. Kao i Maks Multipl, on je skakutao između mnogih ličnosti.

Bio je različit za raznim ljudima: očinska figura sa Amazonskom Kraljicom, naprasit sa Mračnim Andjelom, budalast sa Geko-Čovekom, tužan no strog sa Odbraniocem, skoro senilan kada je u pitanju Najtgaunt. Bio je u svačijem svetu, i oni su svi bili unutar njega, rastržući ga na deliće. Samo meseci do penzije. Ali meseci su večni u Obalskom Gradu. Prošli su samo meseci od Votergejta (kada je Dr.Mego zamenio Predsednika sa zlim robotom), od Zaliva Svinja, od Ancija. Rorden se pitao, I-Čovek je otišao i čak je i slatku, priglupu Tinsi Tin pregazio Diler. Neko vreme je delovalo čak i da je Amazonska Kraljica stvarno umrla, usisana u Vrtlog Nepovratne Prazninu, ali ona se vratila, ponovo rođena i obnovljena i sa još oskudnijim kostimom, i crtom zlobe u karakteru. Ali Zelena Maska, koji je bio tu skoro toliko dugo kao Amazonska Kraljica, je pao kao žrtva serijskog ubice, Kuge, i stvarno je nestao iz kontinuiteta, retko se vidja čak i kao duh. To se može desiti. On može umreti. Ironično, na korak od penzije. Biće dostojno oplakan i munjevito osvećen.

Ali on je bio anahronizam. Ovim vremenima bi bolje poslužilo ako bi šef policije Obalskog Grada bila žena ili psihopatski hiperzločinac ili crnac. Bilo je više mogućnosti u bilo kome od njih, više šansi za konflikt ili krize. Na kraju, sve je to bilo zbog priča, zbog materijala za zaplete. On nije bio jedan od besmrtnika. Dr. Megalomanijak je bio tamo napolje, bivše smetalo koje se uzdiglo do masovnog ubice. I toliko mnogo drugih. Kivni na njega, sa hipermoćima. Živeći kroz mesece koji se protežu decenijama, primećujući povremene promene kada su one već odavno tu, teturajući se od krize do krize, Frenk Rorden je bio istrošen. U početku, polako, sada rapidno. Koliko dugo će se ovo nastaviti ? Pogledao je kroz prozor kancelarije dok je noć padala. Baklja Kipa Oslobođenja je jasno sijala, njenja vatra reflektovana na Štabu Savezničkih Nacija. Ogromni, desetoruki oktopod se bolno uspinjao uz Impajer Stejt zgradu pipak po pipak. Beskorisne granate su eksplodirale svuda okolo. Masa na ulicama je panično bežala. Rorden zaboravi na svoje nevolje i privuče zlatni telefon. Odgovoreno mu je posle prvog zvona, ali kao i obično ona nije govorila, samo je slušala.

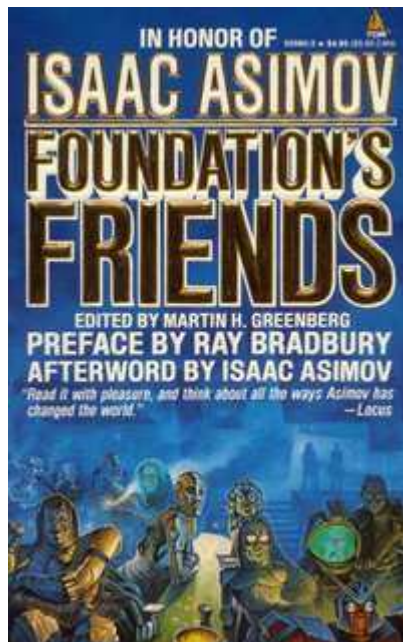
„Imamo krizu u Obalskom Gradu, „ reče tihoj sagovornici. „, Ako si nam ikada bila potrebna, trebamo te sada.,,

Preveo Ender71

Hari Turtldov

PAD TRANTORA

"Trantor Falls" by Harry Turtledove

Carska palata uzdizala se u centru stotina kvadratnih milja zelenila.

U normalnim vremenima, čak i u abnormalnim, takva izolacija bila je dovoljna da zaštiti glavnog stanovnika palate od gungule ostatka metalnog sveta Trantora. Sadasnja vremena, ipak, nisu bila normalna, nisu se mogla opisati ni tako blagom reči kao sto je "abnormalna".

Bila su katastrofalna. Zajedno sa magnolijama i ružama, raketni lanseri su iznikli u vrtovima. Čak i unutar palate Dagobert VIII je mogao čuti prigušeno režanje.

Još gore od toga, ipak je bio strah koji je ulazio sa tim. Vojnik je banuo u komandni centar gde su Car i njegovi oficiri jos tražili način da potisnu Gilmerov poslednji nalet. Bez ičega nalik na salutiranje, čovek je izdahnuo, "Još jedno uspešno iskrcavanje gospodine, ovog puta u Nevask sektoru."

Dagobertov zabrinuti pogled bljesnu ka stolu sa mapama. "Suviše blizu, suviše blizu," promrmljao je. "Kako prokleti bandit uspeva da napreduje tako brzo?"

Jedan od Carevih maršala oštro pogleda glasnika. "Kako su se njihove snage iskrcale tamo? Nevask je jako utvđen."

Vojnik je stajao zanemeeo. "Odgovori mi !" zalaja maršal.

Čovek proguta pljuvačku, i oklevajući konačno odgovori, "Neke trupe su pobegle, Maršale Rodek, kada su Gilmerovi ljudi sleteli. Ostali" zastao je ponovo, nervozno ližući usne, ali morao je da izgovori. "Ostali su prišli pobunjenicima, gospodine."

"Još izdaje !" Dagobert zastenja. "Zar se niko neće boriti da me odbrani?"

Jedini civil u sobi tada progovori: "Ljudi će se boriti gospodaru, kada imaju razlog za koji misle da je vredan borbe. Univerzitet izdržava protiv Gilmera već četiri dana do sada. Mi mu se nećemo pokoriti."

"Tako mi svemirskog demona, Doktore Sarns, ja sam zahvalan vašim studentima, i ponosan na njih, takodje," Dagobert reče, "Pokazali su se hrabrijim borcima nego većina mojih vojnika."

Jokim Sarns učtivo sagnu glavu. Maršal Rodak, sa druge strane, je shvatio ono što je suveren propustio. "Veličanstvo, oni se bore za sebe i svoje gradjevine, ne za vas." reče. Kako je to izgovarao, još jedan sektor na mapi ispred njega zasija i predje iz plave u crvenu boju: crvenu za krv koju je Gilmer prosipao preko celog Trantora, Sarns pomisli gorko.

"Znači nema nade za nas?" upita Car Galaksije.

"Za pobedu? Nikakve." Rodakova vojna procena bila je brza i konačna. "Za bekstvo, možda ponovnu borbu, da. Naše vazdušne i svemirske letelice još uvek drže koridor iznad palate. Ipak, sa iskrcavanjem u Nevasku Gilmer će uskoro moći da dovuče svoje rakete i uperi ih na njih - i na nas."

"Bolje bekstvo nego pasti u šape čudovišta," Dagobert reče, stresajući se. Pogledao je ponovo na mapu "Siguran sam da imate spreman plan za evakuaciju. Primenite ga, i to brzo."

"Da, gospodaru." Maršal progovori u mikrofon na grlu. Car se okrete Jokimu Sarnsu. "Hoćete li poći sa nama profesore? Trantor pod Gilmerovim čizmama neće biti mesto za ljude od nauke."

"Hvala, gospodaru, ali ne" Dok je Sarns odmahnuo glavom odrečno, vlati mišje smeđe kose, koju je nasuprot modi nosio vrlo dugom, zalelujaše oko njegovi ušiju. "Moje mesto je na Univerzitetu, sa mojim osobljem i studentima."

"Dobro rečeno," Maršal Rodak promrmlja, suviše tiho za Dagoberta da čuje.

Ali Car, delovalo je, još uvek imao jedan carski gest koji mu je preostao. Okrenuvši se Rodaku, reče "Ako doktor Sarns želi da se vrati na Univerzitet, on će se vratiti. Pripremite vazdušna kola odmah, dok još ima nade da stigne tamo bezbedno."

"Razumem, gospodaru" maršal ponovo reče. Pružio je ruku ka Jokimu Sarnsu. "A vama želim sreću. Mislim da će vam biti potrebna."

Do trenutka kada se pilot vazdušnih kola približio zemljištu Univerziteta, Jokim Sarns je zadobio delikatnu nijansu zelene. Pilot je leteo metrima - ponekad centimetrima - iznad Trantorovog čeličnog krova, i krivudao kao podivljao da bi zbunio pobunjeničke nišanske kompjutere.

Kola tresnuše na vrh zgrade biblioteke. Dr. Sarnsovi zubi sretoše se sa čujnim klikom. Pilot otvori izlazni otvor. Sarns se pribrao dovoljno da izgovori. "Er- hvala vam mnogo", reče pilotu, otkopčavajući svoj sigurnosni pojas.

"Samo izadjite, nadjite zaklon i pustite me da uzletim" ona mu oštro odgovori. Sarns se otetura dalje od kola prema ulazu. Udar vetra dok su kola ubrzavala udaljavajući se skoro ga obori sa nogu.

Vrata se otvoriše. Dvoje ljudi u šlemovima jurnuše napolje i uvukoše Sarnsa unutra.

"Kako stojimo ovde?" on upita.

"Naših par starijih klasa diplomaca su se istanjile" Marijan Drabel odgovori mračno. Do

Gilmerove pobune, ona je bila bibliotekar. Sada, Sarns je pretpostavio, načelnik štaba bi bila odgovarajuća titula za njen posao.

"Ipak još uvek se držimo - izbacili smo ih iz Studentskog Doma Sedam ponovo pre par minuta."

"Dobro," Sarns reče. Bio je komandant amater koliko je ona bila adjutant, ali sirova hrabrost njihovih studenata dobrovoljaca je nadoknadjivala ono što im je nedostajalo u iskustvu. Mladi su se borili kao da brane svetu zemlju - i na neki način i jesu, Sarns pomisli. Ako Gilmerovi ljudi poharaju Univerzitet, učenost u celoj Galaksiji će primiti smrtni udarac.

"Šta će Dagobert učiniti?" upita Egril Jons. Jednom Univerzitetski dietetičar, brinuo se o ishrani armije ovih dana.

Sarns nije imao načina da ublaži novosti. "On će krenuti u bekstvo."

Pod prozirnim vizirom njenog šlema, lice Marijan Drabel postade smrknuto, ili pre još smrknutije.

"Tada smo mi ostavljeni na cedilu?"

"Zajedno sa svima ostalima koji su podržavali sadašnju dinastiju." Dve generacije, dinastija! Sarns pomisli. Kako je istorija Galaktičkog Carstva jurila ovih par poslednjih žalosnih vekova, ipak, dve generacije jesu bile dinastija. I sa uzurpatorom kao što je Gilmer koji grabi Trantor, delovalo je kao da će ta istorija ići samo nizbrdo od sada nadalje.

Marijan kao da je pokupila misao iz njegovog uma. "Gilmer je takav varvarin kao da dolazi pravo sa Periferije," ona reče.

"Želeo bih da jeste na Periferiji," Egril Jons izgovori, "Tada ne bismo mi morali da izlazimo na kraj sa njim."

"Na nesreću, ipak, on je ovde," reče Jokim Sarns.

Debeli tepisi Carske Palate, tepisi po kojima su gazila stopala Dagoberta VIII, Kleona II, Stanela VI – svemirskog mu demona, čak i Amenetika Velikog! - sada su umekšavali topot čizama Gilmera I, samoproklamovanog Cara Galaksije i Gospodara Svega. Gilmer udari nogom po tepihu za blagim nezadovoljstvom.

Navikao je na zveket dok hoda, da njegove čizme objave njegovo prisustvo pola hodnika daleko. Čak ni čovek napravljen od metala za zvona ne bi mogao da odjekne na tepisima Carske Palate.

Zabacio je glavu unazad prinoseći bocu usnama. Tečna vatra poteče niz njegovo grlo. Posle dugog cuga, baci bocu od sebe. Razbila se o zid. Zaplašene sluge pohitaše da počiste nered.

"Ne rasipaj to," Vergis Fen reče.

Gilmer mrko pogleda svog komandira flote. "Zašto ne ? Ima još dosta tamo odakle je ta došla."

Njegov pogled probode slugu. "Donesi mi još jednu istu, i jednu za Fergisa takodje." Čovek pojuri po njegovoj naredbi.

"Eto, vidiš ?" Gilmer reče Fernu. "Tako mi Galaksije, ne bi smo mogli proćerdati sve što je Trantor sakupio da pokušavamo i stotinu godina."

"Pretpostavljam da je tako," Fen reče. Bio je tiši od svog vodje, moguće i bolji taktičar, ali ne i vodja ljudi. Posle trenutka, nastavi zamišljeno, "Naravno Trantor je proveo više od sto godina prikupljajući sve ovo. Više i od hiljadu rekao bih."

"Pa, pa šta i ako jeste ?" Gilmer reče. "Zato smo ga i želeli, zar ne? Tako mi jaja koje Dagobert nije imao, niko nikada do sada nije poharao Trantor. Sada sve ovde je moje !"

Sluga se vratio sa bocama. Postavio ih je na sto od kristala i srebra i pobegao. Gilmer je pio.

Posle svega sto je sipao niz grlo ovih poslednjih par dana, ne bi trebalo da je sposoban da vidi, a kamoli da hoda i govori. Ali trijumf ga je ostavio pijanijim nego alkohol. Gilmer Osvajac, eto ko je on !

Vergis Fen je takodje pio, ali ne tako naglo. "Da, ceo Trantor je naš, osim Univerziteta. Već sedam dana do sada, i ti ludaci još uvek izdržavaju."

"Nema onda više tih malih pucnjava sa njima," Gilmer zareža. "Tako mi Galaksije, razneću ih u radioaktivnu prašinu i završiti ! Pobrini se za to Fen i to odmah."

"Kako želite gospodaru, ali..." Fen ostavi poslednju reč da visi u vazduhu.

"Ali šta ?" Gilmer smrknuto reče. "Ako se bore za Dagoberta, oni su izdajnici prema meni. I gaženje izdajnika će zaplašiti Trantorce." Zatreptao je, zadovoljan i iznenadjen sopstvenom igrom reči.

Zasmeta mu što Fen to kao da nije ni primetio. Fen reče, "Ja ne mislim da se oni još uvek bore za Dagoberta, samo protiv nas, da sačuvaju ono što imaju. Moglo bi biti da bi smo se lako mogli dogovoriti sa njima. A ako mi - - ako ti - - baciš nuklearku na Univezitet, učenjaci širom Galaksije će klevetati tvoje ime zauvek."

"Učenjaci širom Galaksije mogu da jedu svemir, što se mene tiče," Gilmer reče. Ali, otkrio je, to nije bilo sasvim tačno. Deo toga što znači biti Car je postupati na način na koji Carevi trebaju da postupaju. Sa jednom gracioznošću, malo se povukao: "Ako me priznaju i prestanu da se bore, pretpostavljam da sam voljan da ih pustim da žive."

"Hoću li onda da pokušam prekid vatre ?" Fen upita.

"Samo napred, pošto izgleda da misliš kako je to dobra ideja," Gilmer mu reče, "Ali ne ako me ne priznaju, razumeš ?" Ako i dalje priznaju Carstvo tog kućkinog sina Dagoberta, raznesi ih sa lica planete."

"Da, gospodaru." Ovog puta, Fen nije zastao kod titule. I on je takodje moj sluga, pomisli Gilmer.

Novi Car Galaksije poteže dobar gutljaj iz boce. Zamahnuo je kao da će je baciti na jednog od lakeja palate, pa smejući se spustio je nežno kada je čovek zalegao po podu.

Gilmer ode do komandnog centra u utrobi Carske Palate, komandnog centra odakle se , do nedavno, jadni glupi Dagobert VIII borio da ga zadrži van Trantora, Gilmerove čizme su odjekivale ovde vrlo zadovoljavajuće. Ko god je dizajnirao komandni centar u izgubljenim danima veličine Galaktičkog Carstva, imao je razumevanje za komandante i njihove čizme.

Televizijski ekran ispred Vergisa Fena postade prazan. On okrete svoju stolicu i klimnu u iznenadjenju kada je ugledao Gilmera iza sebe. "Gospodaru, imamo prekid vatre izmedju naših snaga i onih sa Univerziteta," reče "Bilo je lako da se aranžira. Naše i njihove trupe će ostati na položajima dok se konačno primirje ne postigne."

"Dobro," Gilmer reče. "Dobro uradjeno."

"Hvala vam. Vodja Univerziteta vas je pozvao da se susretnete sa njim na njegovom zemljištu da utvrdite uslove primirja. On nudi taoce kao garanciju za vašu bezbednost, i kaže da zna šta će biti sa svime za šta se borio ako vas izigra. Da ga pozovem i odgovorim mu sa ne, za svaki slučaj ?"

"Ne, ići ću tamo," Gilmer reče. "Šta ti misliš, da se plašim od nekoga ko nema nijedan jedini zvezdani brod ? Osim toga " - - nasmeja se pohlepno osmehom - - "kao da neću baciti pogled na kakva god blaga su se tako srčano borili da sačuvaju. Ako ne mogu da im ih otmem batinama, oteću im ih porezima - - to je ono što znači biti Car uostalom. Tako samo napred i dogovori sastanak sa tim - - koje je njegovo ime, Vergis ?"

"Jokim Sarns."

"Jokim Sarns. Kako da ga zovem kada se sretnem sa njim ? General Sarns ? Admiral ? Poglavica ?"

Fenov izraz je nagoveštavao da se blago zabavlja. "Jedina titula koju prisvaja je „Dekan,, gospodaru."

"Dekan ?" Gilmer zabaci glavu i zasmeha se glasno i dugo. "Aj, sreću se sa surovim Dekanom Jokimom Sarnsom, bičem učionica. Zašto ne ? Dogovori to za mene Vergis. Za to vreme" -- okrete se na drugu stranu -- "proveriću šta radimo na ostatku planete."

Redovi ekrana, koji su prenosili slike sa celog Trantora, rekoše mu šta je želeo da zna. Ovde je video vod svojih vojnika kako nose plasticne cevi pune dragulja na svoje brodove; tamo vojnike kako pljačkaju stambeni blok; negde drugde drugi vod, većina ljudi pijanih, pratilo je duplo Trantorskih žena, neke uplašenog izgleda, druge pak nasmejane i drske.

Gilmer se iskezi. Zbog ovoga je on zauzeo Trantor, da pohara svet nedirnut pedeset generacija, čak više zbog toga nego da vlada njime nakon pohare. Gledajuću kako se njegov san odvija pred njim šta dolazi posle delovalo je kao od oskudne važnosti u poredjenju.

Gledajući...njegov pogled odluta nazad na treći ekran. Sve žene tamo bile bi neprevaziđjene lepotice na drugim svetovima, ali na Trantoru bile su plen običnih redova. Sa tako mnogo milijardi žena da se izabere, sve čija lepota nije blizu spektakularnoj bile su jednostavno ignorisane.

Osmehujući se u iščekivanju Gilmer se pope spiralnom stazom prema Carskim spavaćim odajama. Čak ni u svojim najdivljijim snovima nije zamišljao nešto takvo. Hiljadama godina najbolja ingenioznost koju je novac mogao da kupi je rasipana ovde na ništa drugo osim na svrhu zadovoljstva.

Bilija se nasmejala takodje, kada je on ušao. Njena žutomrka kosa prosipala se niz gola ramena.

Zanemarujući sve detalje koje je spavaća odaja nudila, Gilmer je uze u svoje ruke i potonu na pod sa njom. Tu je uskoro otkrio prednosti debelih tepiha na koje ranije nije pomišljao.

Ona je mrmljala lenjo i ležala u njegovim ruka sijajući. Bila je njegova žena još otkako je bio samo ambiciozni poručnik. Uvek je mislio da je izuzetna, kako za gledanje tako i za voljenje.

I još uvek to misli, reče sebi. Osećao je čak i istinitost te misli. Ali to nije bila potpuna istina, ne više.

Televizijski ekran pokazao mu je da je, po Trantorskim standardima, ona sasvim obična. I kako po razumu i pravdi može Car Galaksije i Gospodar Svega da ima pratilju koja je samo prosečna.

On zagrokta, meko. "Centikredit za tvoje misli," reče Bilija.

"Ahh, ništa naročito," on reče, i stisnu je. Njen glas takodje nije bio savršeno sladak, on pomisli.

"Evo ga, dolazi." Marijan Drabel pokaza na figuru čoveka koji je silazio iz vazdušnih kola koja su se spustila na ničiju zemlju izmedju Gilmerovih linija i onih koje su držali studenti - vojnici Univerziteta. "Sam je," Jokim Sarns reče sa blagim iznenadjenjem. "Rekao sam mu da smo voljni da mu dozvolimo bilo koji razuman broj telohranitelja koji želi. Ima više hrabrosti nego što sam smatrao."

"Kakva je razlika, kada ne može -- ili ne želi -- da kontroliš svoje trupe ?" Marijan Drabel reče ogorčeno. "Koliko silovanih žena imamo na našoj klinici sada ?"

"Trideset sedam," Sarns odgovori. "I petoricu muškaraca."

"I to je samo iz ovog jednog sićušnog kutka Trantora, i to samo od naroda koji je uspeo da se prodje kroz Gilmerove trupe do naših," ona reče. "Koliko širom cele planete, gde ima četrdeset milijardi ljudi na raspolaganju da terorise? Koliko pljački ? Koliko požara započetih samo iz zabave? Koliko ubistava, Jokime? Kakvu značaj ima hrabrost jednog čoveka naspram toga?"

"Nikakav." Sarns prodje umornom rukom preko čela. "Znam to isto tako dobro kao i Marijan. Ali ako on ima hrabrosti, ne možemo izaći na kraj sa njim kako bi smo to mogli drugačije."

"To je tačno," ona prizna. "Tiho, sad - - skoro je stigao."

Gilmer, Sarns pomisli, izgleda više kao varvarski poglavica nego Car, iako se ljubičasti ogrtač vijorio iza njega dok je napredovao. Ispod toga nosio je kombinezon išaran u nijansama smeđe i zelene kakav su i njegovi vojnici koristili. Sarns je pretpostavi da je to kamuflažna odeća, ali u blještavim hodnicima Trantora češće je izlagala nego štitila vojnike. Neupadljivo sivilo samog Sarnsovog kaputa i pantalona je bilo mnogo teže primetiti ovde.

Uzurpatorove čizme udarale su ritmični tonom. «Veličanstvo,» Sarns reče, znajući da on treba da progovori prvi i takodje znajući, od kako je Gilmer zauzeo Trantor, titula je bila tačna de facto iako ne i de jure. Sarns nije odobravao zaobilaženje istine.

"Ti si Dekan Sarns, eh ?" Gilmerova granitna tutnjava je došla iz tog tvrdog, bradatog lika. Car Galaksije počea svoj nos, te nastavi. "Imaš neke čvrste borce iza sebe, Sarns. Reći ću ti to odmah, ne bih imao ništa protiv da uzmem mnoštvo njih u moju flotu."

"Dobrodošli ste da razglasite taj poziv, gospodaru, ali sumnjam da ćete pronaći mnogo dobrovoljaca," Sarns odgovori.

"Ovi mladi muškarci i žene nisu vojnici od zanata, već radije studenti. Oni - - i ja - - više obraćamo pažnje na apstraktna saznanja nego na najbolji raspored čete strelaca."

Gilmer klimnu. "Već sam to čuo, i bilo mi je teško da poverujem. Da pravo kažem, Sarns, i još uvek mi je. Vi provodite svoje čitave živote jureći to - - kako si ga nazvao ? - - apstraktno saznanje?"

"To mi činimo," Sarns reče ponosno. "Najzad, ovo je Univerzitet, destilat sve mudrosti akumulisane tokom milenija istorije Carstva. Mi ga kodificiramo, sistematizujemo, i, gde to možemo uvećavamo."

"Deluje kao metiljav način da se provede vreme," Gilmer primeti, ne obraćujući pažnje na Sarnsova osećanja ili - - verovatnije - - smatrajući da će se Dekan složiti sa njima kada je izneo očiglednu istinu. "Od kakve je koristi znanje koje ne možeš da jedeš, piješ, spavaš sa njim ili pucaš na svoje neprijatelje?"

On je zaista varvarin, Sarns pomisli, iako je proveo ceo svoj život u okviru onoga što se zove, sa sve manje i manje razloga, Galaktičko Carstvo. On reče, "Pa, dopustite da vam dam primer, gospodaru: kako ste vi i vaše pobedničke armije stigli na Trantor ?"

"Pa zvezdanim brodovima, naravno." Gilmer se zapilji. "Kako drugačije, čoveče? Jesi li očekivao da hodamo?". Nasmejao se na sopstveni humor.

Sarns se nasmeši ljubaznim osmehom. "Naravno da ne. Ali šta se dešava ako neka od vaših basšipki izgori ili hidrohron treba da se popravi ?"

"Udesimo ih, najbolje što možemo. Izgleda kao da se niko u celoj proklesoj Galaksiji više ne razume u hiperatomske motore," Gilmer reče, piljeći. Tada se ukoči u pokretu. "To je znanje takodje, zar nije ? Tako mi svemirskog demona, Sarns, da li mi to govoriš da imaš univerzitet pun tehničara koji stvarno znaju šta rade? Ako je tako, ubaci ih u moju flotu i načiniću te - - i njih - - toliko bogatim da im nikada neće nedostajati njihove filmoknjige, to ti obećavam."

"Imamo neke ljude - - ne mnoge, bojim se - - koji studiraju takve stvari. Kao što sam rekao ranije, dobrodošli ste da razgovarate sa njima. Neki možda i izaberu da vam se pridruže, zbog izazova u radu sa pravom

opremom." Sarns napravi pauzu za trenutak. "Imamo takodje obučene doktore, kompjuterske specijaliste i studente mnogih drugih disciplina od vrednosti za Carstvo."

Gledao je kako Gilmer zagriža mamac. "I oni bi radili sve te stvari za mene?" uzurpator upita.

"Neki možda bi," Sarns reče. "Drugi - - verovatno većina - - bili bi voljni da obučavaju vaše tehničare i osoblje ovde. Naravno," dodade milozvučno, "imali bi mnogo manje entuzijazma ako se probijete unutra pucajući. Mnogo od njih bi i bilo protraćeno na taj način."

"Hrmmp," Gilmer promrmlja. I posle trenutka, nastavi "Ali svaki brod sa koga bi otišli tehničari, medicinari, kompjuteraši - - bio bi nam koristan isto kao i da je staro gvoždje."

"Ne momentalno, možda, ali kasnije bi vam bili od još veće vrednosti nego što su ikad dosad sa neadekvatno obučanim posadama kakve pretpostavljam da sada imaju."

Gilmer spusti svoj glas. "Sarns, ja ne mogu da priuštim sebi da razmišljam šta će biti kasnije. Kladim se sa milion kredita nasuprot izgorelom punjenju blastera da sada ima bar tri flote koje kreću na mene na isti način na koji sam ja krenuo na Dagoberta. Sada kada je Trantor pao, svi psi svemira će hteti da glodju njegove kosti - - i moje."

Za sebe, Sarns je mislio da je uzurpator u pravu u tome. I bilo bi to samo ono što Gilmer i zaslužuje. Ali dekan - koji je - postao - general oseti kako ga svejedno preplavljuje tuga. Nema vremena da se nauči ništa novo, nema vremena da se misli o bilo čemu osim o trenutku - - to je predugo bilo oboljenje Galaktičkog Carstva. Gilmer je imao teži slučaj nego carevi pre njega, ali koren bolesti je bio isti.

Sarns nije uzdahnuo. On reče, "Pa, u svakom slučaju ovo je odvelo našu diskusiju dosta dalje od svrhe pred kojom smo, što je nakon svega, samo da dogovorimo primirje između vaših snaga i studenata i osoblja Univerziteta, kako bi smo i mi i vi mogli da se vratimo onome što smatramo našim odgovarajućim težnjama."

"Aj, tako je," Gilmer reče.

Iako nije uzdahnuo, Sarns se nije ni nasmešio. Pokaži varvarinu kratkoročni cilj i on neće gledati dalje od toga, pomisli. "Da li biste želeli da pregledate naše objekte ovde, kako bi ste mogli videti koliko su bezopasni pod normalnim okolnostima?" on reče.

"Zašto ne? Vodi, Dekane Sarns, i da vidimo šta si to pretvorio u vojnike. Ko zna? Možda ću regrutovati tebe..." Gilmer se zasmija. Isto, bez ustezanja, učini Jokim Sarns. Nije očekivao da Gilmer može reći nešto tako zabavno.

Prvo što je zapanjilo Gilmera unutar Univeziteta bila je tišina. Skoro svi okolo išli su u cipelama sa mekim djonovima, bez zvuka na metalnim podovima. Gilmerove čizme odzvanjale su kao i uvek, čak izazivale i eho koji je odjekivao hodnicima ispred njega. Ali i zveket i jeka bili su samo sitan šljunak bačen u okean tišine.

Ljudi su čudni kao i mesto, Gilmer pomisli. Oni koji su se borili sa njegovim ljudima su još bili u sivom kao Sarns. Ostatak je nosio meke pastelne boje koje su činile da lebde kao duhovi duž hodnika. Njihovi spušteni glasovi stvarali su dodatni utisak kao da nisu sasvim stvarno tu.

U Gilmerovom umu javiše se poluzaboravljene priče o duhovima iz detinjstva. Zadrhtao je i potrudio se da ostane u blizini svojih vodiča- "Šta oni to rade ovde?" upita, pokazujući. Njegov glas izazivao je eho takodje, eho koji brzo zamirao.

Sarns baci pogled u laboratoriju. "Nešto u vezi sa neurobiologijom," reče. "Trenutak." On zaroni unutra. "Tako je - - rade na tome da poboljšavanju efikasnost induktora spavanja."

Nekako Dekan je tonirao svoj glas tako da je bio jasan, ali nije izazivao odjekivanje. Gilmer reši da ga imitira u tome. "I šta se dešava tamo?" Car Galaksije upita. Tada se namrštio, jer mu je samo uspelo da to izgovori sa promuklim šapatom koji delovao pun straha.

Na njegovo olakšanje, delovalo je kao da Sarns to nije primetio. "To je psihostatistička istraživačka grupa," Dekan odgovori nonšalantno. Nastavio je dalje, pretpostavljajući da Gilmer zna šta je to psihostatistika.

Gilmer nije znao, ali nije nameravao da to i pokaže. Uperio je prst prema drugim vratima. Neki ljudi u toj sobi su radili na kompjuterima, drugi sa nečim što je delovalo kao komadi stena. "Čime se oni to bave?" upita. Još uvek nije mogao da parira Sarnsovom lagodnom tonu.

"Ahh, to je jedan od najfascinantnijih projekata, siguran sam da će te to ceniti." Gilmer, koji nije bio baš siguran u to, sačekao je da Sarns nastavi. "Koristeći drevne zapise i sintetizatore glasa, ovaj tim lingvista pokušava da rekonstruiše mitski jezik poznat kao engleski, iz koga se naš moderni Galaktički razvio pre mnogo hiljada godina."

"Oh," je bilo sve što je Gilmer rekao. Nikada nije čuo za engleski, takodje. Pa, baš šteta, pomisli. On je znao mnoge stvari o kojima ovi mekušni akademici nikada nisu ni sanjali, stvari kao što su rastavljanje blaster pištolja na bojnopolju, stvari kao što je taktika malih jedinica. Jokim Sarns kao da je izvadio misao iz njegove glave i tada je izvrnuo na način koji mu se nije svideo:

"Uglavnom, ipak, borili smo se protiv vas da bi zaštitili ono do čega sada dolazimo: Biblioteku."

"Sve što je čovečanstvo ikada naučilo je sačuvano ovde," reče Sarnsova pomoćnica Marijan Drabel.

Gilmer uhvati notu ponosa u njenom glasu. "I vi ste zaduženi za to?" upita.

Ona potvrdi glavom i nasmeši se. Gilmer umanji za deset godina pretpostavku koju je imao o njenim godinama na osnovu njenog ozbiljnog lica i bezbojne odeće. Ona reče, "Ova dvorana ovde je pristupna prostorija. Studenti i istraživači dolaze ovde, da bi dobili odštampane filmoknjige i članke dostupne u našim arhivama o temama koje ih interesuju."

"Gde su sve vaše filmoknjige?" Gilmer ispruži svoj vrat. Posetio je biblioteke na drugim svetovima jednom ili dva puta i tada je bio do kolena u filmoknjigama. Nije video nijednu ovde. Sumnja poraste u njemu. Da li je sve ovo bila neka vrsta kolosalnog blefa, da bi se prikriilo ko zna šta? Ako jeste, ceo Univerzitet će platiti za to.

Ali Marijan Drabel se samo nasmeja. "Još niste spremni da vidite filmoknjige. Pre nego student uopšte vidi filmove, on ili ona moraju imati neku ideju o tome šta je u njima: više nego što samo naslov daje. Ono do čega sada dolazimo je Sekcija Apstrakcije, gde ljudi pleve kroz verovatne liste za čitanje dokumenata koji im deluju obećavajuće za njih."

Još ljudi koji se bace sa još kompjutera. Gilmer je skoro uspeo da uguši svoje zevanje. Marijan Drabel nastavi. "Imamo takodje odeljenje za akviziciju i katalogizaciju, koje integriše nove filmoknjige u našu zbirku."

"Nove filmoknjige?" Gilmer reče. "Mislite ljudi ih još uvek pišu?"

"Ne tako mnogo kao kada je Univerzitet osnovan," bibliotekarka reče tužno. "I, naravno, sada kada su se Periferija i čak i neki od unutrašnjih regiona odvojili od Carstva, ne vidimo dosta toga što se piše, ili dobijemo kopiju tek nakon mnogo godina. Ali još uvek pokušavamo, i svakako nijedna druga zbirka u Galaksiji nije ni blizu tako kompletna kao naša."

Došli su do lifta. Jokim Sarns pritisnu dugme. Trenutak kasnije, vrata se otvoriše. "Ovuda, moli vas," Sarns reče, koraknuvši unutra. Marijan Drabel i Gilmer su ga pratili, ovaj sa nešto sumničavosti. Ako su Univerzitetlije htele da ga ubiju, koje je bolje mesto za to od stešnjene i skrivene unutrašnjosti lifta? Ali ako su hteli da ga ubiju, bio je njihovim rukama još otkako je obilazak počeo. Morao je da pretpostavi da to ne nameravaju.

Lift zabruja nadole, stade. Vrata se ponovo otvoriše "Ovo su čitaonice," Marijan Drabel reče.

Gilmer vide red za redom kocaka. Veći deo od njih prazan. "Uobičajeno, ovde bi bilo mnogo uposlenije," primeti Jokim Sarns. "Ljudi koji ih inače koriste su na borbenim položajima umesto toga."

Kao da potvrđuju njegove reči otvoriše se vrata na jednoj od zatvorenih kocaka. Mlada žena koja se pojavila nosila je sivo vojnika Univerziteta i imala blaster pušku preko svojih ledja. Delovala je prljavo i umorno, kako vojnici sa prvih linija i treba da izgledaju. Gilmer takodje primeti da ona izgleda kao da je savim zaboravila na borbu i svoje oružje: njena pažnja je sasvim bila usmerena na kalkulator na kome je kucala dok je hodala prema redu liftova.

"Da li vas zanima da pogledate unutrašnjost čitaonica?" Marijan Drabel upita.

Gilmer razmisli za trenutak, pa vrteći glavom to odbi. Bio je u nekoliko čitaonica, sve su slične širom Galaksije. Njihov broj ovde je impresivan, ali jedna sama po sebi ne osobito.

"Da li je ovo sve što imate da mi pokažete?" upita.

"Još jedna stvar," Marijan Drabel mu reče. Slegajući ramenima, on udje nazad u lift sa njom i Sarnsom.

Ponovo su krenuli nadole, sve dublje i dublje. "Vi ste posebno privilegovani, da vidite ono što ćemo vam sada pokazati," Jokim Sarns reče. "Čak i sa Univerziteta samo nekoliko ljudi je to videlo. Mislimo da će vam to pomoći da nas bolje razumete."

Lift stade. Gilmer iskorači, i zapanjeno se obazre okolo. "Tako mi svemirskog demona," promrlja, prošaputavši u tihoj začudjenosti.

Dvorana se produžavala mora biti kilometrima. Od poda do tavanice, svaka polica je bila prepuna filmoknjiga. "Kompjuter može da im pristupi i projektuje ih u odgovarajuću čitaonicu na zahtev." Marijan Drabel reče.

Gilmer odšeta do najbližih polica. Njegove čizme su tupo udarale umesto da odzvanjaju. Pogleda dole. "Ovo je stenovit pod," reče "Zašto nije metalni kao sve ostalo."

"Skladišta filmoknjiga su ispod izgradjenog dela Trantor," Jokim Sarns objasni. "Ne bi bilo mesta za njih gore - - taj prostor je potreban ljudima. To što su ovde dole takodje daje izvesnu eksta zaštitu od katastrofa. Čak i udarni talas radijacijskog oružja detoniranog iznad nas verovatno ne bi dospelo ovde dole."

"Takodje morate razumeti da je ovo samo jedna dvorana filmoknjiga od mnogih," Marijan Drabel dodade. "Koristili smo kako rasuta skladišta i mnogo redundancije kako bi smo najbolje osigurali bezbednost zbirke."

Gilmer je imao iznenadnu viziju Univerzitetlija kako buše tunele kao krtice godinama, vekovima, milenijumima, pretvarajući u saće samu stenovitu površinu Trantora dok kopaju skladišta za znanje koje su nagomilali.

Još i gore, u oku svog uma on zamisli svu težinu stene i metal iznad svoje glave. On je odrastao na farmerskom svetu punom otvorenog prostora, i proveo je veći deo života u svemiru. Zamisao da bi sve iznad njega moglo da kolapsira, drobeći ga da ne bi ostala ni crvena mrlja od njega, učinila je da mu se hladan znoj pojavi na obrvama.

"Hoćemo li se vratiti gore ?" reče promuklo.

"Svakako, gospodaru." glas Jokima Sarnsa bio je ućtiv. "Nadam se da ste uvideli - - sada - - da smo mi potpuno posvećeni svrsi učenja, i da se nećemo mešati u polički život Carstva dok god ne ugrožava naš Univerzitet. Pod tim uslovima, mislim, možemo aranžirati primirje zadovoljavajuće za obe strane."

Sve što je Gilmer želeo da uradi - - sada - - je bilo da pobegne iz ovih katakombi i vrati se svojim ljudima. Primetio je da Sarns nije pritisnuo dugme lifta. Možda Sarns i neće, dok se on ne složi. "Da, da, naravno." Mogao je čuti kako brzo govori, ali nije mogao da stane. "Neka vaši ljudi odlože oružje, i moji će se držati van Univerziteta."

"Dovoljno dobro," Sarns reče. I kao da je bio odsutan u mislima ranije - - i možda je zaista i bio - pritisnuo dugme koje poziva lift. Gilmer se kretao nagore u tišinu punoj olakšanja, svaka -sekunda penjanja lifta kao da je podizala bezbrojne tone sa njegovih ramena.

Kada se on i njegovi vodiči vratiše na nivo sa koga su krenuli, čovek krenu žustro prema njima sa dva lista pergamenoida u rukama. "Ovo je Egril Jons," Sarns reče. "Šta imaš za nas, Egril ?"

"Kopije ugovora o primirju, za vaš potpis i Cara Gilmera," Jons odgovori. Ispružio je pisaljku.

Gilmer je uze. On prelete pogledom preko jednog primerka dokumenta, potpiše ga i pruži ruku za drugim od Jokim Sarnsa kada iznenada pomisli da se začudi kako su uslovi primirja mogli biti spremni odmah kada se složio sa njima nekoliko trenutaka ranije. "Prisluškivali ste," zareža na Egrila Jonsa.

"Primate moje izvinjenje, ali jesam," Jons reče. «Praćenje zvuka je deo bezbednosnog sistema za filmoknjige. Ovog puta samo sam to iskoristio da priprelim dokumenta što je pre moguće. Očekivao sam da će vaše veličanstvo imati druge brige koji zahtevaju vašu pažnju."

Gilmer se priseti koliko je jako hteo želeo da se vrati medju svoje trupe. "Oh, u redu, neka bude tako," reče. Potpisao je drugu kopiju sporazuma. Ovaj druškan Jons je bio više u pravu nego što zna, više u pravu nego što može znati. Trantor mora biti pripremljen za odbranu od napada iz svemira i to brzo, ili će Gilmer Car Galaksije uskoro biti Gilmer vaporizovani uzurpator.

Gilmer Car Galaksije smota svoj primerak sporazuma, odsutno zakači pisaljku Egrila Jonsa u džep tunike, i reče, zvučeći zaista vrlo carski, "Sada ako biste bili tako dobri da me ispratite nazad do mojih linija."

"Svakako." Jokim Sarns dodade drugi primerak primirja Marija Drabel. "Ovim putem, ako izvoljevate."

Otpozadi, Marijan Drabel pomisli, Gilmer je izgledao mnogo više kao car nego spreda. Blještavi purpurni ogrtač davao mu je oreol veličanstvenosti koji se nije slagao sa kamuflažnom odećom koju je nosio ispod njega. Gledan spreda, ogrtač je samo ličio na žalosni komad ukradenog plena.

"Car ne bi trebalo da izgleda kao lopov," ona reče.

"Zašto ne?" Egril je još osećao žiganje zbog svoje ukradene pisaljke. "To je ono što on jeste."

"Čarobnjaci !" Bilija je vikala. "Otišao si u jazbinu čarobnjaka, i oni su te omadjijali !"

"Nema takvih stvari kao što su čarobnjaci !" Gilmer joj uzvрати vikom.

"Ne ? Onda zašto nisi doneo bilo šta što je vredno sa Univerziteta, kada su bili nama u našim rukama ?" ona reče.

"Jesam. Mi više ne pucamo na njih, i oni više ne pucaju na nas. Priznaju me kao Cara Galaksije. Šta bih više mogao poželeti ?"

"Da utuviš strah od hladnog svemira i vrole smrti u njih, eto šta. Ako si ti Car Galaksije oni bi trebalo da se ponašaju kao podređeni, ne kao jednaki. Može li Car da ima sebi jednakog ? I ti si ih to pustio." Biličina kosa je letela oko nje kao bronzani oblak dok je tresla glavom u zapanjenosti.

"Ne mogu da verujem da si im to dozvolio. Imaš sve tvoje ljude, čitavu flotu - - zašto ih nisi smrvio zbog njihove drskosti ?"

"Oh, ostavi me na miru," Gilmer reče mrzovoljno. Nije mu trebalo da sluša to od Bilije; već sve je to čuo, ljubaznijim rečima, ali istim tonom od Vergisa Fena. Fen ga je pitao zašto, ako su Univerzitetlije bile voljne da obučavaju njegove ljude, se ta volja nije pojavila u sporazumu o primirju. Bio je mrzovoljan sa svojim komandrom flote takodje, jer nije hteo da prizna da nije imao petlje da traži promene u spisu. Zašto nije? Sva stvarna moć je bila na njegovoj strani. Ali ipak - - on to nije uradio.

"Ne, neću da te ostavim na miru," Bilija sada reče. "Neko mora da vrati kičmu u tebe, posebno jer izgleda ti je ispala kroz tvoje - -"

"Zaveži !" Gilmer zarika glasom kome nijedan od njegovih svemiraca polu-pirata ili vojnika nije smeo uskratiti poslušnost.

Bilija je smela. "Neću da zavežem. I čarobnjaka ima. Svaka priča koja dopluta ovde sa Periferije govori o njima."

"Laži o njima, misliš." Gilmeru je bilo drago što može da promeni temu, bar malo. Bolela ga je glava. Ako će Bilija biti ovako žučna, možda će on ipak naći sebi jednu lepu malu Trantorku koja će usta otvarati samo da kaže da.

"To nisu laži," Bilija reče tvrdoglavo.

"Pa, šta onda drugo mogu biti?" Gilmer reče. "Nema takve stvari kao što je polje sile veličine čoveka. Ne može biti - - Carstvo to nema, a Carstvo ima sve što postoji. Nema načina da se otvori Lična Kapsula, a da se nemaju vlasnikove karakteristike. Tako priče koje govore o takvim stvarima moraju biti laži."

"Ili čarobnjaci rade takve stvari, i rade ih svojom magijom," Bilija reče. "A šta drugo osim magije te je moglo naterati da Univerzitetu ukažeš ne samo milost već - - već - - ne znam ni ja šta. Tretiraš ih kao da je to mesto njihovo po pravu, kada Car ima na raspolaganju sve što jeste."

"Ako to može zadržati," Gilmer promrmlja. On izadje iz spavaće odaje - - neće naći utehu ovde, to je jasno. Kurirski brod sa porukom ga je čekao kada se vratio sa Univerziteta: flota se prikupljala na manje od deset parseka daljine, flota koja nije njemu pripadala. Ako misli da zadrži Trantor moraće da se bori za to ispočetka. Čak i čarka sa Univerzitetom može naškoditi u takvom trenutku.

Zašto Bilija to nije mogla da uvidi? Bes iznenada ispuni Gilmera. "Ako nije mogla, neka je nosi svemirski demon !" Uperi prst na prvog slugu koga je ugledao. "Ti !"

Čovek se trgnu. Za razliku od Bilije, on – kao i sva posluga palate – znali su da Gilmer nije neko sa kime se treba šaliti. "Gospodaru?" upita on zastrašeno.

"Uzmi onoliko lakeja, koliko ti treba, onda idite izbacite onu devojčuru velikih usta iz moje spavaće odaje. Nadji mi neku novu - - očekujem da imaš načina da se pobrineš za to. Neku dostojnu Cara, opominjem te. Ali najviše od svega, neku tihu."

"Da, gospodaru." Sluga je rizikovao mali osmeh. "Da, veličanstvo. Mislim da se možemo postarati za to."

Soba u Biblioteci - - soba koju Gilmer nije video !

Jokim Sarns, Marijan Drabel, Egril Jons....dekan, bibliotekarka, dijetetičar....general, načelnica štaba, indendant....i nešto još više. Stajali su ispred zida ispunjenog sa jednačinama, crveni simboli na sivoj pozadini. Jokim Sarns, čija je privilegija bila da progovori prvi, reče, "Nisam mislio da će to biti tako lako."

"Nisam ni ja," složi se Marijan Drabel. "Očekivala sam - - verovatnoće su predviđjale - - da ćemo morati da utičemo na Gilmerov um da bi smo se osigurali da će nas ostaviti na miru."

"Ta hrabrost koju smo videli je znatno pomogla," Sarns reče. "Navela ga je da stekne poštovanje prema našim studentima – vojnicima tamo gde bi potpuno pragmatičan čovek jednostavno odbacio njihovo žrtvovanje jer se sukobljava sa njegovim ličnim interesom."

"Pomešaj to sa sujevernom zadivljenošću prema akumulaciji drevnog saznanja koje mi predstavljamo, pustiti ga da vidi da su naši ciljevi i težnje - - naši tobožnje ciljevi i težnje – irelevantni u odnosu na njegove ili blago u njegovu korist, i pokazao se sasvim sposobnim da sam donese odluku da nas ostavi na miru," Marijan Drabel reče. "Izašli smo iz nečega što je moglo biti vrlo gadno predviđjanje vrlo lepo, zaista."

Egril Jons je proučavao brojeve i simbole, moguće putanje odlučivanja koje su vodile od dana Hari Seldona kroz skoro tri veka do sadašnjice - - i iza. Sada on reče, "Verujem da će ovo biti jedina runda."

"Jedina runda haranja Trantora?" Jokim Sarns je prouči korelacije na koje je Jons ukazivao, jednačine su se poslušno uvećale na zidu Primarnog Radijanta kako bi ih mogao bolje videti. "Da, tako zaista deluje, ako su podaci koji su došli do nas sa cele planete tačni. Gilmer je odradio tako efikasan posao uništavanja da Trantor neće biti vredan za pljačkanje jednom kada se ovaj krug gradjanskih ratova završi."

"To je do sada bila manja verovatnoća, takoće," Jons reče. "Vidi - - bilo je više od sedamdeset posto šansi za dva haranja bar četrdeset godina razdvojena, i barem petnaest posto šansi za tri ili više, možda čak i u toku jednog veka."

"Naši životi i rad će svakako biti lakši na ovaj način," Marijan Drabel reče. "Znam da smo mi dobro zaštićeni, ali zalutali projektil - -" Ona zadrhta.

"To je rizik koji će nam još neko vreme pretiti," Sarns reče. "Gilmer je tako očigledan uzurpator da će drugi pokušati da ukradu od njega ono što je on ukrao od Dagoberta. Ali opasnost od dalje veće štete za Trantor u celini je opala u velikoj meri, i opadaće još više kako se priča o Velikoj Pohari bude širila." Pokaza na brojke koje su podržavale njegov zaključak; Marijan Drabel razmisli, pa klimnu.

"I sa Trantorom odsada efektivno uklonjenim iz psihoistorijskih jednačina, tako je i Galaktičko Carstvo," Egril Jons reče.

"Prvo Galaktičko Carstvo," ispravi ga Jokim Sarns blago.

"Pa, naravno." Jons prihvati ispravku dobrodušno. "Sada, ipak, bićemo sposobni da naš rad usmerimo prema Drugom Carstvu bez potrebe da brinemo o prikrivanju svega što radimo od zabadanja noseva carskih službenika i agenata."

"Carstvo je za nas uvek bilo najveća opasnost," Marijan Drabel reče. "Morali smo biti ovde u njegovom srcu kako bismo mogli štititi Prvu Zadužbinu, ali biti u srcu Carstva je isto tako značilo biti pred njegovim očima, da je ikad došlo do toga da nas primeti. U danima pre nego što smo potpuno razvili mentalni dodir, jedan ozbiljno neprijateljski nastrojen komesar javne bezbednosti mogao nas je srušiti."

"Verovatnoća je bila da neće biti takvog, i nije bilo," Egril Jons reče.

"Verovatnoća, da, ali psihoistorija ne može da predvidi ponašanje pojedinaca ništa više nego što ti fizika može reći kada će se raspasti jedan atom radijuma," ona reče tvrdoglavo. Istina je bila tako očigledna sama po sebi da je Jons morao da je prizna, ali ne tako ljubazno kao što je to Jokimu Sarnsu.

Sarns reče, "Slušajte oboje, nije to važno. Ako pogledate ovde" -- Primarni Radijant, primajući upustva od njegove volje, otkri deo Seldonovog Plana još korak unapred – "vidite da ulazimo u period konsolidacije. Kao što ste oboje istakli, Prvo Carstvo je mrtvo, dok će proći još nekoliko vekova pre nego što novo Carstvo koje će izrasti iz Prve Zadužbine proširi svoj uticaj na ovaj deo Galaksije."

"Mirno more za neko vreme," Jons reče, "I bilo je krajnje vreme, takodje."

"Ne budi tako samouveren." Marijan Drabel reče.

"Upozorenje koje Druga Zadužbina treba uvek da ima na umu," Jokim Sarns reče. "Ali, gledajući matematiku, moram da se složim sa Egrilom. Osim nečega nepredvidljivog – recimo, da neko van naših redova otkrije mentalni dodir – ne bi trebalo da imamo većih teškoća u usmeravanju ka odgovarajućem kursu. A " -- on se nasmeja široko, čak malo samozadovoljno –" koji su izgledi za to ?"

“Pad Trantora” prvi put je objavljen 1989. u zbirki priča koju je uredio Martin Grinberg, zbirka je predstavljala odavanje počasti Isaku Asimovu od strane njegovih kolega autora. Sve priče su smestene u okvir univerzuma Robota, Carstva i Zaduzbine i pored H.Turtldova u njoj je učestvovao čitav niz znamenitih autora kao što su Ben Bova, Robert Silverberg, Orson Skot Kard, Frederik Pol i drugi, sa predgovorom od Reja Bredberija.

Sama priča “Pad Trantora” govori o poslednjim danima Trantora i Galaktičkog Carstva i smeštena je u 270. godinu Zadužbinske Ere, odnosno 12.338. godinu Galaktičke Ere.

Više o životu i radu Hari Turtledova možete pročitati na forumu SF Tima:
<http://sftim.com/forum/viewtopic.php?t=108>

Preveo i priredio Ender71

Lari Niven

Postoji plima

"There is a Tide" by Larry Niven

Tada, planeta nije imala ime. Kružila je oko zvijezde koja je te 2830. godine ležala iza ruba poznatog svemira, udaljena oko četrdeset svjetlosnih godina od Sunca. Zvijezda klase G3, nešto crvenija od Sunca, i nešto manja. Planeta, kružeći približno kružnom putanjom udaljenom oko 130 miliona kilometara od zvijezde, bila je malo suviše hladna za ljudski ukus.

Te 2830. godine, Luis Gridli Vu slučajno je prošao tuda. Ističem slučajno, bez namjere. U svemirskim razmjerama, skoro sve što se može desiti, desiće se. Uzmimo slučajnost ovog susreta- Ali, doći ćemo do toga. Luis Vu bio je star sto osamdeset godina. Kao stalni korisnik Osnajujućeg začina, nije pokazivao svoje godine. Ako mu ne dosadi, ili ako ne nastrada, mogao bi doživjeti i hiljaditu.

„Ali“, ponekad bi rekao sam sebi, „ne ako bilo kad više odem na koktel-parti, lov na Bandersnače, ili obojene ravnomezce koji se roje u bezvlašću ravnice premale za njih s faktorom deset. Ne ako živim za još jednu ljubavnu aferu za jednu noć ili još jedan dvadesetogodišnji brak ili još jedno dvadesetminutno čekanje na prevoz koji je otkazao baš kad sam ja na redu. I, ljudi. Ne ako moram živjeti s ljudima, dan i noć, kroz ta beskrajna stoljeća“.

Kada bi se počeo tako osjećati, on bi otišao. To se desilo triput u njegovom životu, a sada i četvrti put. Vjerovatno, to će se i dalje događati. U tom stanju odstupanja, akutnog anti-svega, nije bio dobar ni za koga, posebno za prijatelja, a najviše za sebe samog. Tako, on bi otišao. U malom ali odgovarajućem svemirskom čamcu, sam, napuštajući sve i svakog, idući izvan granica poznatog svemira. I ne bi se vraćao dok očajnički ne zaželi vidjeti ljudska lica, čuti ljudski glas.

Na drugom putovanju bio je odlučan očajnički čekati dok ne sretne Kzina. Bilo je to dugo putovanje, sjećate se. I, pošto je bio samo tri i po mjeseca u svemiru na svom četvrtom putovanju, stegnutih zubi pošto iz pamćenja još uvijek nije u potpunosti potisnuo ljudski glas... zbog svega toga dodao je „Mislim da ću ovaj put očajnički čekati dok ne upoznam Kdatlina. Ženu, naravno.“

Neki njegovi prijatelji smatrali su da ga spašavaju iscrpljivanje i raskid tih putovanja. I njih. Provodio je mjesece čitajući dok mu je biblioteka svirala orkestarsku muziku. I konačno, oslobođen poznatog svemira, okrenuo je brod za 90 stepeni i počeo krug s Suncem u sredini.

Približavao se nekoj zvijezdi tipa G3. Iskočio je iz hiperpogona kroz singularnost koja u hipersvemiru okružuje svaku veliku masu. Ubrzao je kroz sistem pomoću glavnih potisnika, osmatrajući prostor ispred dubinskim radarom. Nije tražio nastanjive planete. Tražio je Slejverove stazis kutije.

Ako ne bude odjeka na radaru, ubrzavao je dok ponovo ne sklizne u hipersvemir. Zadržavao je brzinu i koristio je za prolazak kroz sledeći sistem u kome će pokušati, i sledeći, i sledeći. Čuvao je gorivo.

Nikad nije pronašao Slejverovu stazis kutiju. To ga nije spriječilo da traži dalje.

Dok je prolazio kroz sistem, dubinski radar pokazao je planetu kao mutnog duha, svijetlo sivi kružić na bijelom ekranu. G3 sunce bilo je veliki sivi disk, tamneći gotovo do crnog prema sredini.

Skoro-crno označavalo je pritiske pri kojima dolazi do potpunog kolapsa elektronskih orbita.

Već je bio prošao zvijezdu i nastavio ubrzavati kad se na ekranu pojavila sićušna crna mrlja.

„Nema savršenog sistema, naravno“, mrmljao je dok je isključivao pogon. Govoriti sam sa sobom bila je dobra stvar ovdje gdje ga niko nije mogao prekinuti.

„Obično čuvam gorivo“, rekao je sebi sedmicu kasnije. Ali već je bio van singularnosti, u praznom svemiru. Uveo je brod u hiperpogon opisujući polukrug oko sistema i počeo kočiti. Postepeno je gubio brzinu koju je skupljao prve dvije sedmice. Negdje u blizini mjesta gdje je primijetio crnu mrlju na projekciji dubinskog radara, zaustavio se.

Nikada do sada nije ovo radio; njegov sistem čuvanja goriva zasnovan je na pretpostavci da nikada neće pronaći Slejverovu kutiju. Ali, mrlja je ponovo bila tu, crna tačka na sivom duhu planete.

Krenuo je prema njoj.

Svijet je bio donekle sličan Zemlji. Približno iste veličine, sličnog oblika, donekle iste boje. Nije bilo mjeseca.

Uperio je teleskop prema planeti i podesio razlučivost. Iskidani bijeli oblaci iznad zamućenog plavog ...nerazgovjetni obrisi kontinenata...uraganski vrtlog blizu ekvatora. Polarne kape izgledale su velike ali je klima bila toplija blizu ekvatora. Vazduh je izgledao čist i bezopasan prema spektrografu. I nije bilo nikoga. Ni žive duše. Bez komšije do vas. Bez glasova. Bez lica.

„Dođavola“, promrmlja.

„Pronašao sam svoju kutiju. Provešću ostatak putovanja ovdje. Bez muškaraca. Bez žena. Bez djece.“ On namršteno dodirnu pramen kose. „Da ne idem prebrzo? Možda trebam prvo pokucati“.

Pretražio je sve radio opsege i nije pronašao ništa. Svaka civilizovana planeta zrači kao mala zvijezda na radio opsegu. Takođe, s visine od nekoliko stotina kilometara, nije se vidio nikakav znak civilizacije.

„Dobro. U redu, prvo da nađem tu staru stazis kutiju...“ Bio je siguran da je to. Ništa osim stazisa i stazis kutija nije bilo dovoljno gusto da bi se prikazalo kao crna refleksija hipertalasnog impulsa.

Slijedio je sliku oko ispupčenja planete. I otkrio da, na kraju krajeva, planeta ipak ima mjesec. Na udaljenosti oko 1800 km i prečnika oko 3 metra.

„I zašto“, iznenađeno uzviknu, „su ih Slejveri postavljali u orbitu? Tako ih je lako tu otkriti. Bili su u ratu, nakraju krajeva! I zašto je ovo ostalo ovdje?“

Mali mjesec bio je hiljadama kilometara udaljen, nevidljiv golim okom. Teleskop je davao dovoljno jasnu sliku. Srebrna lopta, oko tri metra prečnika, bez ikakvih oznaka.

„Milijardu i po godina nalazi se ovdje“, reče Luis sam sebi, i dodade „Ako u to povjerujete, povjerovaćete u bilo šta. Nešto ih je moralo srušiti. Prašina, meteori, solarni vjetar. Magnetska oluja.“

Nešto.“ Provuče prste kroz svoju preraslu čvrstu crnu kosu. Mora biti da je skrenula ovdje s nekog drugog mjesta. Nedavno. Šta...“

Još jedan brod, mali i ovalan, pojavio se iza srebrne lopte. Bio je u potpunosti zelen, sa tamnije zelenim oznakama.

II

„Prokletstvo“, reče Luis. Nije poznavao tip. Bio je to nezemaljski brod. „Dobro, to nije loše. Tu neće biti ljudi.“ Uključi komunikacioni laser.

Drugi brod se zaustavi. Učtivo, Luis uradi isto.

„Možete li to povjerovati?“ pitao je sam sebe. „Tri godine stvarnog vremena potrošio sam u potrazi za stazis kutijama. Konačno sam pronašao jednu, i sada, nešto drugo je uradilo isto!“

Svijetlo plava iskra drugog lasera pojavi se na vrhu stranog konusa. Luis oslušnu autopilot-kompjuter cerečući se sam sebi dok je pokušavao da razmrsi signale nepoznatog laserskog uređaja. Ipak, oni koriste lasere, ne telepatiju, treperanje krakova ili brzu promjenu boje kože.

Lice se pojavi na Luisovom ekranu.

Nije to bio prvi vanzemaljac koga je vidio. Ovaj je, kao i neki drugi, imao prepoznatljivu glavu; skup čula grupisanih oko usta, s prostorom za mozak. Tri okaprimijetio je, usađena duboko u duplju, dobro zaštićena ali s ograničenim vidnim poljem. Trougaona usta, takođe, sa žutim oštrim zubima koji vire iza tri hrskavičave usne.

Definitivno, bila je to nepoznata vrsta.

„Dječki, ala ste vi ružni,“ uzdrža se da kaže Luis. Strani prevodilac možda već radi.

Njegov vlastiti autopilot završio je prevođenje prve poruke. Ona je glasila: „Odlazite. Ovaj objekat pripada meni.“

„Neobično,“ odgovori Luis.

„Jesi li ti Slejver?“ To nije bilo prevedeno kao Slejver, a Slejveri su izumrli eonima ranije.

„Ta riječ nije prevedena,“ reče vanzemaljac. „Ja sam otkrio objekat ispred vas. Boriću se da ga zadržim.“

Luis se počeha po podbratku, s dvije nedelje starom oštrom bradom. Njegov brod bio je suviše mali za borbu. Takođe, energetski dio koji snabdijeva potiskivače, kreiran je da bude siguran.

Laserska bitka, vođena komunikacionim laserom stavljenim na maksimum, bila bi puni test izdržljivosti, i on bi izgubio. Strani brod imao je veću masu i apsorbovao bi mnogo pogodaka. Nije imao pravo oružje. Pretpostavljao je da ga vanzemaljci imaju. Ali, stazis kutija je bila velika.

Tnuktipon-Slejverski rat zbrisao je većinu inteligentnih vrsta u galaksiji, milijardu i po godina ranije.

Bezbrojne manje bitke vodile su se prije nego što su Slejveri razvili konačno oružje i upotrijebili ga.

Slejveri su često, gubeći bitku, smiještali vrijednosti u stazis kutije i skrivali ih do dana kada će moći ponovo doći do njih. Vrijeme nije prolazilo u unutrašnjosti zatvorene stazis kutije. Vanzemaljac bi, nakon milijardu i po godina, iz svog skrovišta izronio jednako mlad. Oružje i alat nisu pokazivali ni trunku rđe. Jednom kad stazis kutija izbljuje svoj sadržaj, proces starenja nastavlja se normalno.

Slejverske stazis kutije bile su neprocjenjive. Bilo je poznato da su Tnuktipuni znali tajnu direktne konverzije materije. Moguće i njihovi neprijatelji. Jednog dana, u stazis kutiji negdje izvan poznatog svemira, bit će pronađen neki takav uređaj. Tada će fuziona energija biti zastarjela kao što je i obično sagorijevanje.

A ova sfera, tri metra u prečniku, bila je najveća stazis kutija ikada pronađena.

„I ja ću se boriti da zadržim artefakt“ reče Luis. „Ali razmisli o ovome: Naše vrste srele su se sada, i sreće se ponovo bez obzira ko uzme artefakt sada. Možemo biti prijatelji ili neprijatelji. Zašto bismo počeli ubijanjem?“

Vanzemaljska čula nisu odavala ništa: „Šta predlažeš?“

„Kockajmo se, s jednakim rizikom za obe strane. Kockate li se vi?“

„Empatski da. Tok života je kocka. Izbjeći iznenađenja je ludilo.“

„To je to. Hmmm“ Luis pogleda vanzemaljsku glavu koja je izgledala sva trouglasta. Može naglo šibnuti očima okolo, brzo i lako licem okrenuti nazad i na isti način vratiti nazad. Vidjeti svoju stražnjicu.

„Govoriš li?“ upita vanzemaljac.

„Ne. Nećeš slomiti vrat na taj način?“

„Zanimljivo pitanje. Kasnije moramo razgovarati o anatomiji. Imam prijedlog.“

„Lijepo“.

„Sletićemo na svijet ispod nas. Srešćemo se između naših brodova. Očekujem da ćeš biti ljubazan da izadeš prvi. Hoćeš li ponijeti svoj prevodilac?“

On je povezo kompjuer na radio u odijelu. „Da“.

„Srešćemo se između naših brodova i odigrati jednu jednostavnu igru, poznatu obojici, zavisnu isključivo o slučaju. Slažeš li se?“

„Zasad. Koju igru?“

Slika na ekranu namreška se u dijagonalne linije. Nešto je interferiralo sa signalom? On je brzo objašnjavao. „Postoji jedna matematička igra,“ govorio je vanzemaljac. Naše matematike sigurno su slične.“

„Istina“ Luis je čuo za neke uvrnute specifičnosti vanzemaljskih matematika.

„Igra obuhvata screee—, Neka riječ koju autopilot nije preveo. Vanzemaljac podiže ruku s tri lakta, držeći predmet sličan povećalu. Vanzemaljac istovremeno obrnu prste i pokaza ih tako da je Luis mogao vidjeti različite oznake na svakoj strani. „Ovo je screee---. Ti i ja podići ćemo ih svaki po šest puta. Ja ću izabrati jedan simbol, ti izaberi drugi. Ako se moj simbol pojavi podignut više puta nego tvoj, artefakt je moj. Rizik je podjednak.“

Slika se zatalasa a onda isčisti.

„Prihvatam,“ reče Luis. Bio je malo iznenađen jednostavnošću igre.

„Sada ćemo se oba udaljiti od artefakta. Hoćeš li me slijediti dole?“

„Hoću,“ reče Luis.

Slika nestade.

III

Luis Vu počea se po nedeljama staroj bradi. Kakav način da pozdravi vanzemaljskog ambasadora.

U ljudskim svjetovima Luis Vu je uvijek bio besprijekornog izgleda, ali ovdje, napolju osjećao se oslobođenim i volio je to.

Ali, kako bi uopšte Trooki mogao pretpostaviti da se on brije. Ne, to neće biti problem.

Da li je bio budala ili genije?

Imao je prijatelje; mnogi od njih živjeli su slično njemu. Dva su nestale decenijama ranije; više se nije sjećao njihovih imena. Sjećao se samo da su obe pošla tražiti stazis kutije u ovom pravcu i da se propustili da se vrate.

Da li su i oni sreli vanzemaljske brodove?

Postojalo je više drugih objašnjenja. Pola godine ili više, sam u svemiru u malom brodu jednosjedu dobar je način da čovjek uvidi da li se sviđa sam sebi. Ako je odgovor NE, ne postoji ni razlog da se vrati u svjetove ljudi. Ali, postojali su i vanzemaljci, ovdje, napolju. Naoružani. Jedan je mirovao u orbiti 800 km ispred njegovog broda., s vrijednim artefaktom u sredini.

Svakako, kocka je bila sigurnija od borbe. Luis Vu čekao je sledeći potez protivnika.

On poče propadati kao kamen. Vanzemaljski brod mora da je koristio ubrzanje od najmanje 20 g.

Nakon trenutka zapanjenosti, Luis ga je slijedio uz isto ubrzanje, podesivši gravitaciju u kabini. Da li vanzemaljac provjerava njegove sposobnosti manevrisanja?

Vjerovatno ne. Nije izgledalo da je spreman na trikove. Luis se, prateći vanzemaljca na pristojnoj udaljenosti, sada našao mnogo bliže srebrnoj sferi. Pretpostavimo da okrene brod, uhvati artefakt, smjesti ga u skladište i dadne se u bijeg?

Ustvari, to nije bilo izvedivo. Mora bi se kretati sporo da bi uhvatio sferu, dok vanzemaljac može napasti iz pune brzine. Dvadeset g bilo je blizu maksimuma za njegov brod.

Mada, bježanje možda i nije loša ideja. Ko mu garantuje da će se vanzemaljac boriti pošteno. Šta ako bude varao?

Taj rizik mogao se minimizovati. Njegov skafander imao je senzore koji su nadgledali tjelesne funkcije. Luis podesi autopilota da detonira fuzionu energetsku jezgru broda ako njegovo srce prestane da kuca. Postavio je i jedno komandno dugme kojim može ručno pokrenuti detonaciju.

Vanzemaljski brod užari se svijetlo narandžasto kad uđe u atmosferu Naglo je usporavao, kilometrima iznad okeana. „Krasno“ promrmlja Luis pripremajući se da imitira manevar.

Konični brod nije imao mlaznike. Mora da je imao pogon na bezinercijskom principu, sličan njegovom, ili indukciono-gravitacioni pogon sličan kzinskom. Oba su bila lijepi i čisti, tihi, sigurni za korisnike i veoma napredni.

Ostrva su bila razbacana po okeanu. Vanzemaljci je kružio, naizgled slučajno izabrao jedno i spustio se kao pero.

Luis ga je slijedio naniže. Bio je to nezgodan trenutak dok je očekivao da neko nezamislivo oružje zapuca iz prizemljenog broda i da spali njegov brod s neba dok mu je pažnja skoncentrisana na spuštanje. Ali, spustio se bez sukoba, nekoliko stotina metara od vanzemaljskog konusa.

„Eksplozija će uništiti oba broda ako ja bidem povrijeđen“ reče vanzemaljcu preko signalnog snopa.

„Sve vrste razmišljaju na isti način. Sada ću izaći“.

Luis ga je posmatrao kako izlazi kroz široku okruglu vazdušnu komoru blizu nosa broda. Pratio ga je sve dok se nije nježno spustio na pijesak. Tada spusti svoju kacigu i uđe u vazdušnu komoru.

Da li je donio pravilnu odluku?

Kocka je sigurnija od rata. I mnogo zabavnija. Najbolje od svega, davala mu je više šansi.

„Ali ne želim otići kući bez te kutije“ pomisli. Za skoro dvjesto godina života, nikada nije uradio ništa tako važno kao što je pronalazjenje stazis kutije. Nije napravio nikakvo otkriće, osvojio izbore, oborio vladu. Ovo je bila njegova velika prilika.

„Par, nepar“, reče i uključi interkom dok je silazio.

Njegovi mišići i čulo ravnoteže nešto su primali. Stotinjak metara dalje, talasi su se šumeći obrušavali po čistom bijelom pijesku. Talasi su bili zeleni i ogromni, savršeni za jahanje; plaže je definitivno bila savršena za parti.

Kasnije, možda će uzjahati ove talase, ako vazduh bude pogodan a voda bez opasnih stanovnika. Do sada nije imao vremena da provjeri planetu.

Pijesak se vukao za njegovim čizmama kako se približavao vanzemaljcu.

Vanzemaljci je bio visok oko metar i po. Izgledao je mnogo viši dok je silazio iz svog broda. Bilo je to zato što je dvije trećine visine otpadalo na mršave noge. Tijelo je ličilo na pivsko bure. I nije imao vrat. Nevjerovatno kako je njegov bezvratni vrat bio tako savitljiv. Trake debele žute kože oko dna njegove glave sakrivala su anatomske detalje.

Skafander mu je bio prozirni, grubi balon vanzemaljske konstrukcije, stegnut na krajevima, iznad i

ispod složenog pregiba lakta, na ručnom zglobu, bokovima i koljenima. Mlaznici na zglobovima i nožnim člancima. Razni pribor raspoređen u omčama na grudima. Iza leđa ranac okačen oko vrata, ispod odjeće. Luis je osmotrio sve te alatke s jezom; bilo šta od toga moglo bi biti oružje.

„Mislio sam da ćeš biti viši“, reče vanzemaljci.

„Laserska slika ne govori mnogo, zar ne? Mislim da moj prevodilac miješa lijevo i desno, tekode. Imaš li novčić?“

„Screee?“ zazvuča iz vanzemaljskog prevodioca.

„Zar to već nismo dogovorili? Moje ime je screee.“

„Moja mašina nije to prevela. Ili nije izgovorila. Moje ime je Luis. Da li je vaša vrsta već sreća moju?“

„Da, dvaput. Ali ja nisam stručnjak za to polje.“

„Ni ja. Ali, ostavimo ljubaznost stručnjacima. Ovdje smo radi igre.“

„Izaberi svoj znak“, reče vanzemaljac, i dodade mu novčić.

Luis ga pogleda. Bila je to leća od platine ili nečeg sličnog, oštrih ivica, s troprstom rukom njegovog protivnika štampanom na jednoj strani i planetom s velikim polarnim kapama na drugoj. Možda to i nisu bile polarne kape nego kontinenti.

Držao je novčić i pokušavao izabrati. Smicalica. Ti mlaznici izgledali su kao mlaznici za pridržavanje, ali možda nisu to. Pretpostavimo da pobijedi? Da li je to samo prilika da bude ubijen?

Ali, obojica će umrijeti ako njegovo srce stane. Vanzemaljac nije mogao znati koja vrsta oružja će mu pomoći a da ga ne ubije.

„Biram planetu. Ti bacaš prvi.“

Vanzemaljac baci novčić u smjeru Luisovog broda. Luisove oči pratile su njegov pad, a onda napravi dva koraka i podiže ga. Vanzemaljac je stajao iza njega kad se ispravio.

„Ruka,“ reče on.

„Moj potez.“ Gubio je. Baci novčić. Dok se novčić vrtio, on prvi put primijeti da je vanzemaljski brod nestao.

„Šta to izvodiš?“ upita.

„Nije potrebno da svi umremo,“ reče vanzemaljac. Dohvatio je nešto što je visilo u omći na njegovim prsima.

„Ovo je oružje, ali obojica ćemo umrijeti ako ga upotrijebim. Molim te da ne pokušavaš prići svom brodu.“

Luis lijevom rukom dodirnu dugme za detonaciju njegovog pogona.

„Moj brod je uzletio kad si okrenuo glavu da pratiš novčić. Sada je van dometa bilo kakve eksplozije koju ti možeš izazvati. Nema razloga da umremo, osim ako se ti ne pokušaš približiti svom brodu.“

„Pogrešno. Ostaviću tvoj brod bez pilota.“ Ostavio je lijevu ruku na mjestu. Radije će nastaviti igru...

„Pilot je još uvijek na mjestu, s navigatorom i screee. Ja sam samo komunikacioni oficir. Zašto si pretpostavio da sam sam?“

Luis uzdahnu i spusti ruke. „Zato što sam glup,“ reče gorko. „Zato što si koristio jedninu, ili je moj kompjuter pogriješio. Zato što sam vjerovao da si ti kockar.“

„Igrao sam na to da ti nećeš vidjeti odlazak mog broda, da će ti novčić skrenuti pogled, da ti vidiš

samo prednjom stranom glave. Šanse su bile veće od polovine.“ Luis sleže ramenima. Sve je izgledalo čisto.

„Postojale su takođe šanse da me ti privlačiš dole da bi me uništio.“ Kompjuter je još uvijek prevodio u prvom licu jednine. „Tada bih izgubio; još jedan istraživački brod koji je odletio u ovom smjeru.“

„Nije loše. Dakle, tu smo.“ Ta misao ga presiječe pa reče, „Dokaži da držiš oružje.“

Vanzemaljac to i učini. Nije se vidjela nikakva zraka ali pijesak eksplotira lijevo od Luisa, uz zloslutni prasak i sijevanje raznobojnih munja. Vanzemaljac je imao nešto što pravi rupe. Toliko o tome. Luis se sage i podiže novčić. „Kad smo već ovdje, hoćemo li završiti igru?“

„Zbog čega?“

„Da vidimo ko će pobijediti. Zar se tvoja vrsta ne kocka iz zabave?“

„Zbog čega? Mi se kockamo zbog opstanka.“

„Na kraju će pokorili cijelu vašu rasu!“ promrmlja i spusti se na pijesak. Njegova prilika da pobijedi je nestala, napustila ga. Postoji plima koja upravlja ljudskim sudbinama... a ovdje je nastupila oseka, odnoseći u svom toku statue Luisa Vua, istorijske knjige o Luisu Vuu.

„Tvoje stanovište je zbunjujuće. Neko kocka samo kad je kockanje neophodno.“

„Bzvz.“

„Moj prevodilac nije preveo tvoj komentar.“

„Znaš li šta je taj artefakt ustvari?“

„Znam od vrste koja ga je izgradila. To je svetionik.“

„Nikada nismo pronašli stazis kutiju te veličine. Mora da je važna iz nekog razloga.“

„Vlada mišljenje kako je ta vrsta iskoristila jedno oružje kojim je zaustavila rat i zbrisala njegove učesnike.“

Njih dvojica se pogledaše. Vjerovatno su oba pomislili na isto. Kakva bi nesreća bila ako i jedna osim moje vlastite vrste bude osvojila takvo konačno oružje!

Ali, bilo je to ljudsko gledište. Luis je znao šta bi Kzin rekao: Sada ću osvojiti svemir, jer to je moje pravo.

„Zadovolji moju radoznalost!“ procijedi Luis kroz zube: „Zašto ste se pojavili u isto vrijeme kada i ja?“

„To nije potpuno slučajno. Moji instrumenti pronašli su tvoj čamac kad si se vraćao u sistem. Da bih stigao u blizinu artefakta na vrijeme, trebalo je da upotrijebim toliku snagu koja bi oštetila moj brod i ubila neke članove posade. Da bih potvrdio vlasništvo nad artefaktom...“

„Čavrljanjem, proklet bio!“ Luis ustade...

I nešto zaigra između njegovog mozga i čula za ravnotežu.

IV

Jedna gravitacija.

Gustoća planetne atmosfere zavisi od gravitacije i njenog mjeseca. Veliki mjesec ukrade većinu atmosfere tokom milijardi godina evolucije. Svijet bez mjeseca, veličine i mase Zemlje, imao bi lošu atmosferu, nemoguće gustu, goru od Venerine. A ova planeta nije imala mjesec. Osim...

Vanzemaljca je govorio nešto, snažno ejakulirajući tako da je to kompjuter odbio prevesti.

„Čudno! Gdje je nestala voda?“

Luis pogleda. Ono što je vidio zbuni ga samo na trenutak. Oken se smanjivao, neuhvatljivo se povlačeći, gotovo kilometar udaljen, pokazujući golo morsko dno.

„Gdje je nestala voda? Ne razumijem.“

„Ja razumijem“

„Gdje je otišla? Bez mjeseca, ovdje ne može postojati plima. U svakom slučaju, plima nije toliko brza. Objasni, molim te.“

„Bilo bi jednostavnije ako iskoristimo teleskop na mom brodu.“

„U tvom brodu možda ima oružja.“

„Obrati pažnju,“ reče Luis. „Tvoj brod je veoma blizu potpunog uništenja. Ništa ne može spasiti tvoju posadu osim komunikacionog lasera na mom brodu.“

Vanzemaljca je oklijevao ali onda popusti. „Da imaš oružje, mogao si ga upotrijebiti ranije. Ne možeš zaustaviti moj brod sada. Udimo u tvoj brod. Zapamti ovo: Ja držim svoje oružje“.

Vanzemaljca se smjesti iza njega u maloj kabini. Luis aktivira teleskope i monitore. Uskoro se pojavi zvjezdano nebo. Takođe i konični zeleni svemirski brod s tamno zelenim oznakama. Na samom dnu slike, mrlja guste atmosfere.

„Vidiš li? Artefakt mora biti nisko na horizontu. Kreće se brzo.“

„Ta činjenica jasna je i nekom s malo inteligencije.“

„Da. A da li ti je jasno da ovaj svijet mora imati masivni satelit?“

„Ali on ga nema, ukoliko satelit nije nevidljiv.“

„Nije nevidljiv. Samo je suviše mali da bi ga vidjeli. Ali onda, on mora da je veoma gust.“

Vanzemaljca ništa ne odgovori.

„Zašto smo pretpostavili da je sfera Slejverova stazis kutija? Oblik joj je pogrešan; veličina je pogrešna. Ali ona je sjajna, kao lice stazis polja, i sferična, kao artefakt. I planete su sfere, ali gravitacija neće oblikovati nešto veličine tri metra u sferu. Dakle, to mora biti ili veoma tečno ili veoma gusto. Da li me razumiješ?“

„Ne.“

„Ne znam kako rade vaše sprave. Moj dubinski radar koristi hiperpogonski impuls za nalaženje stazis kutija. Kad nešto zaustavi hiperpogonski impuls, to je ili stazis kutija, ili nešto gušće od degenerisane materije, materije u unutrašnjosti normalne zvijezde. A ovaj objekat je dovoljno gust da prouzrokuje plimu“

Sićušna srebrna perlica pojavi se u vidnom polju ispred konusa. Na teleskopskom prikazu izgledalo je kao da se nalazi pored samog broda. Luis pokuša da se počee po bradi ali mu ruka zasta na viziru.

„Mislim da sad razumijem. Ali, možeš li im pomoći?“

„Mislim da mogu. Dakle?“

„Pozovi moj brod. To će ih ubiti. Moramo ih spasiti!“

„Želio sam biti siguran da me nećeš spriječiti.“ Luis Vu prihvati se posla. Uskoro zasija lampica; kompjuter je pronašao vanzemaljski brod svojim komunikacionim laserom.

Govorio je bez uvoda. „Morate se smjesta udaljiti od sfernog objekta. To nije artefakt. To je tri metra veliki objekat od neutrona, možda dio neke neutronske zvijezde.“

Nije bilo odgovora, naravno. Vanzemaljac je stajao iza njega ali nije progovario. Možda njegov vlastiti brodski kompjuter nije mogao obaviti ovaj dvostruki prevod. Ali, vanzemaljac je stalno ponavljao jedan ili dva pokreta rukama, ponovo i ponovo. Zeleni konus oštro zaokrenu, bokom prema teleskopu.

„Dobro, pucaće bočno,“ reče Luis sam sebi. „Možda će koristiti hiperbolički prilaz.“ On pojača glas.

„Koristite svu raspoloživu snagu. Morate se odmaći.“

Izgledalo je kao da se dva objekta privlače. Luis je sumnjao da je to privid, kada su dva objekta skoro u istoj liniji. „Ne dozvolite da vas zavara veličina,“ reče. „Kompjuter, kolika je masa neutronske sfere od 3 metra? – Oko dva puta deset na minus šestu puta masa ove planete, što je prilično mali dio mase planete, sićušno, ali, ako pridete suviše blizu... Kompjuter, kolika je površinska gravitacija? –Ne mogu vjerovati.“

Izgledalo je da se dva objekta ponovo približavaju. Dovraga, pomisli Luis. Ako oni ne mogu nastaviti, ja mogu.

Nastavio je govoriti. Više nije bilo važno, osim da se sam malo opusti. „Moj kompjuter kaže, deset miliona gravitacija na površini. To je prema Njutnovoju formuli za gravitaciju. Čujete li me?“

„Suviše su blizu,“ reče vanzemaljac. „Sada je suviše kasno da ih spasimo“. To se događalo dok je govorio. Brod se počeo raspadati u dijelove sekundu prije udara. Udar nije izgledao ništa opasnije od udarca đuleta u zid utvrde. Sićušno srebrno zrno naprosto je skliznulo kroz zid broda. Ali, brod se zgužvao trenutno, kao list papira u jakoj ruci. Zgužvao i nestao. U sićušnoj trometarskoj sferi, ili nešto malo većoj.

„Ja tugujem“, reče vanzemaljac.

„Sada razumijem,“ reče Luis. „Čudio sam se šta ometa naše laserske poruke. Gruda neutrona nalazi se tačno između naših brodova, savijajući svjetlosne impulse.“

„Zašto nam je postavljena ova zamka?“ uzviknu vanzemaljac. „Imamo li mi toliko moćne neprijatelje koji se mogu igrati takvim masama?“

Napad paranoje? Luis se iznenadi. Možda sve vrste imaju to. „Samo čista slučajnost, razbijena neutronska zvijezda.“

Neko vrijeme vanzemaljac nije progovario. Teleskop, nemajući bolje mete, ostao je fokusiran na zrcu. Njegov sjaj se gasio.

Vanzemaljac progovori, „Moj skafander neće me moći dugo održavati u životu.“

„Zato ćemo morati požuriti. Možemo stići do Margrave za par sedmica. Ako možeš izdržati toliko dugo, izgradićemo ti prostor prema tvojim potrebama, koji će te održati dok ne smislimo nešto bolje. Potrajaće par sati dok se sve podesi. Nazvaću odmah.“

Vanzemaljčeve trostruke oči su ga fokusirale. „Možete li slati poruke brže od svjetlosti?“

„Naravno.“

„Vi imate znanja vrijedna za trgovanje. Poći ću s tobom.“

„U, baš ti hvala.“ Luis Vu počeo pritiskati dugmad. „Magrave, Civilizacija. Ljudi. Lica. Glasovi. Fuj.“

Brod se prope, cijepajući atmosferu. U kabini, gravitacija se malo ustalasa, pa se smiri.

„Dobro“, reče sebi, „Uvijek se mogu vratiti.“

„Vратиćeš se ovdje?“

„Mislim.“ Odlučio je.

„Nadam se da ćeš biti naoružan.“

„Zašto? Još paranoje.“

„Vaša vrsta je nedovoljno sumnjičava,“ reče vanzemaljac. „Nadam se da ćete preživjeti. Posmatrajmo ovaj neutronske objekat kao odbranu. Njegova masa uvlači sve što dotakne u

unutrašnjost. Ako bilo koje vozilo prođe pored ovog svijeta, njegova posada brzo će ga pronaći.

Pretpostaviće da je to artefakt. Šta drugo i mogu pretpostaviti? I prići će mu radi bližeg ispitivanja.“

„Dosta dobro, ali planeta je prazna. Nikoga koga treba braniti.“

„Možda.“

Planeta je nestajala pozadi. Luis Vu usmjeri brod prema dubokom svemiru.

Laurence (Larry) van Cott Niven je američki SF pisac orijentisan prvenstveno na “tvrdu” naučnu fantastiku. U svojim radovima koristi koncepte “velike nauke” i teorijske fizike.

Možda najpoznatija njegova djela su romani iz serijala Ringworld (Prstenasti svijet) za koje je dobio

Hugo, Locus, Ditmar i Nebula nagrade. Iako sama priča “Postoji plima” ne pripada serijalu “Ringworld”, njen junak, Luis Vu, glavni je lik serijala.

Priča je objavljena u zbirci "A Hole in Space" 1974. godine.

Preveo i priredio MasterYoda

Robert Šekli

Stručnjak

Fototonska oluja udarila je bez upozorenja, sručivši se na Brod iza skupine džinovskih crvenih zvezda. Oko je imalo taman toliko vremena da uputi opomenu u poslednjem trenutku preko Govornika, kada ih je ona zahvatila.

Bilo je to treće Govornikovo putovanje u duboki svemir, a prva oluja svetlosnog pritiska.

Prožela ga je iznenadna plima straha u času kada se brod žestoko trgao, prihvativši silinu udarnog talasa, i zaljuljao sa strane na stranu. A onda je straha nestalo, da bi njegovo mesto zauzeo snažan talas uzbuđenja.

Zašto bi se bojao, upitao se on - zar nije bilo valjano obučen baš za ovu vrstu neprilika.

Upravo je razgovarao sa Hraniteljem kada je oluja udarila, što ga je nagnalo da razgovor naglo prekine. Nadao se da je sa Hraniteljem sve u redu. Bilo je to mališanovo prvo putovanje u duboki svemir.

Žicolike niti koje su sačinjavale pretežan deo govornikovog tela pružale su se kroz ceo brod.

On je brzo povukao sve izuzev onih koje su ga spajale sa Okom, Motorom i Zidovima. Sada je sve bilo isključivo u njihovim rukama. Ostali članovi posade moraće sami da se staraju o sebi sve dok oluja ne prođe.

Oko je priljubilo svoje diskoliko telo uza zid, isturivši jedan organ za gledanje izvan broda.

Da bi usredsređenost bila veća, ostali organi za gledanje sabrali su se i sklopčali oko njegovog tela. Posredstvom organa za gledanje, Oka, Govornik je posmatrao oluju. Prevodio je Okovu optičku sliku na jezik razumljiv Motoru, koji je provodio Brod kroz talase, držeći se saopštenog mu pravca. U međuvremenu, Govornik je ovaj pravac prevodio u brzinu za Zidove, koji su se ukrućivali kada je trebalo da prime udare. Koordinacija je bila brza i sigurna: Oko je merilo talase, Govornik je prenosio poruku Motoru i Zidovima, Motor je držao čeonu deo Broda napred da bi najlakše savlađivao talase, a Zidovi

su se ravnali prema udarima. Govornik je smetnuo s uma i poslednje primese straha, udubljen u besprekorno funkcionalan timski rad. Nije imao vremena da razmišlja. Kao Brodov komunikacioni sistem, morao je da prevodi i prenosi poruke najvećom brzinom, da koordinira obaveštenja i upravlja delanje.

Oluja je prestala posle svega nekoliko minuta.

"Dobro", reče Govornik. "Da vidimo ima li neke štete." Niti su mu se umrsile za vreme oluje, ali on ih je brzo otpetljao i pružio kroz Brod, uspostavivši vezu sa svim jedinicama. "Motor?"

"Sa mnom je sve u redu", reče motor. Zastrahujuće star, on je nakvasio svoje ploče za vreme oluje, prigušivši atomske eksplozije u stomaku. Nije bilo takve oluje koja je mogla iznenaditi jednog iskusnog svemirca kakav je bio Motor.

"Zidovi?"

Zidovi stadoše da se javljaju jedan za drugim, što je potrajalo prilično dugo. Bilo ih je gotovo hiljadu, tankih i pravougaonih, koji su sačinjavali celokupnu oplatu Broda. Razume se, ojačali su ivice tokom oluje, od čega je ceo brod stekao elastičnost. Jedan ili dva, međutim, bili su prilično gadno ulubljeni.

Doktor je saopštio da je dobro. Iskopčao je iz glave vezu sa Govornikom, isključivši se tako iz veze, i uputio se da opravi ulubljene Zidove. Sazdan poglavito od ruku, Doktor se držao za jedan Akumulator tokom oluje.

"Požurimo malo", reče Govornik, prisativši se da su i dalje suočeni sa problemom određenja trenutnog položaja. Uspostavio je vezu sa četiri Akumulatora. "Kako ste?" upita on.

Nije bilo odgovora. Akumulatori su spavali. Držali su otvorene prijemnike tokom oluje i nabokali su se energije. Govornik cimnu svoje niti oko njih, ali oni nisu reagovali.

"Pusti mene", reče Hranitelj. Prilično se namučio pre no što je uspeo da pričvrsti svoje usisnice za jedan Zid, ali samouverenost mu je bila nepoljuljana. On je bio jedini član Posade kome nikad nije bila potrebna Doktorova pažnja; telo mu je posedovalo sposobnost da se bez po muke samo opravljaja.

Stao je da hitro gamiže po podu sa desetak pipaka, a onda je ritnuo najbliži Akumulator.

Velika, kupasta, skladišna jedinica otvori jedno oko, a zatim ga ponovo zatvori. Hranitelj ga ponovo šutnu, ali opet ne dobi odgovor. Onda posegnu prema Akumulatorovom sigurnosnom ventilu i ispusti malo energije.

"Prekini", reče mu Akumulator.

"Probudi se i podnesi izveštaj", reče mu Govornik.

Akumulatori redom potvrdiše da je sa njima sve u redu, to je i svaka budala mogla da vidi. Bili su pričvršćeni za pod tokom oluje. Ostatak inspekcije išao je brzo. Sa Misliteljem je bilo sve kako treba, a Oko je bilo još pod utiskom lepota minule oluje. Postojao je samo jedan nesrećni slučaj.

Gurač je bio mrtav. Budući dvonožac, nije posedovao stabilnost ostalih članova Posade. Oluja ga je zahvatila nasred poda, bacila ga o jedan ukrućeni Zid i slomila mu nekoliko važnih kostiju. Doktor tu više ništa nije mogao da učini. Neko vreme vladala je tišina. Situacija je uvek bivala ozbiljna kada bi nastradao neki deo Broda. Broj je predstavljao saradničku jedinicu i sastojao se isključivo od Posade. Gubitak bilo kog člana značio je gubitak za sve ostale.

Stanje je sada bilo naročito ozbiljno. Upravo su isporučili teret u jednu luku nekoliko hiljada svetlosnih godina od galaktičkog središta. Nikako se nije moglo ustanoviti gde se trenutno nalaze.

Oko je dopuzalo do jednog Zida i isturilo napolje organ za gledanje. Zid ga je propustio, a onda se čvrsto zatvorio oko njega. Okov organ dovoljno se odmakao od Broda, tako da je mogao da vidi čitavu kuglu zvezda. Slika je prošla kroz Govornika i stigla do Mislitelja. Mislitelj je ležao u jednom uglu prostorije, sličan kakvom velikom, bezobličnom mehuru protoplazme. Tu su se nalazila zapretana sva sećanja na njegove pretke koji su takođe putovali svemirom. Razmotrio je sliku, brzo je uporedio sa ostalima koje su mu se nalazile uskladištene u ćelijama i rekao: "Nema galaktičkih planeta u doseg." "

Govornik je to automatski preveo svima. Toga su se i bojali. Uz pomoć Mislitelja Oko je izračunalo da su za nekoliko stotina svetlosnih godina skrenuli sa kursa ka galaktičkoj periferiji.

Svaki član posade znao je šta to znači. Bez Gurača koji bi ubrzao Brod do brzine višestruko veće od svetlosne, nikada neće uspeti da se vrata na polazište. Povratak bi, bez Gurača, potrajao duže nego što iznosi životni vek većine njih.

"Šta predlažeš?" upita Govornik Mislitelja.

Pitanje je, međutim, bilo odveć neodređeno za Mislitelja, koji je najbolje poimao konkretne stvari. Zatražio je da se pitanje preformuliše.

"Šta bi najbolje bilo da sada učinimo", upita Govornik, "kako bismo se vratili na neku galaktičku planetu?" "

Mislitelju je bilo potrebno nekoliko minuta da razmotri sve mogućnosti koje su mu bile uskladištene u ćelijama. U međuvremenu, Doktor je zakrpio zidove i sada je tražio da mu se da nešto da pojede.

"Uskoro ćemo svi jesti", reče Govornik, nervozno uvijajući pipke. Iako je u ovoj Posadi od njega bio mlađi samo Hranitelj, na Govornikovim plećima ležala je velika odgovornost. I dalje su se nalazili u stanju uzbune; on je morao da koordinira informacije i da rukovodi akcijama.

Jedan Zid je predložio da udare brigu na veselje i da se pošteno napiju. No, ovo nerealistično rešenje bilo je smesta odbačeno. Ovakve misli bile su, međutim, tipične za Zidove. Oni su bili dobri radnici i pouzdani oslonci, ali su se često držali onoga 'Iako ćemo'. Kada se budu vratili na matični svet, po svoj prilici da će svu zaradu straćiti na pijankama.

"Gubitak Gurača onemogućava Brodu da razvije brzine veće od svetlosne", počeo Mislitelj bez najave. "Od najbliže galaktičke planete razdvaja nas četiri stotine pet svetlosnih godina."

Govornik je to smesta preveo kroz svoje talasasto telo.

"Postoje dve mogućnosti za akciju. Prvo, Brod može da se uputi prema najbližoj galaktičkoj planeti na automatski pogon iz Motora. Za to bi nam bilo potrebno približno dve stotine godina. Motor bi u to vreme možda još bio živ, ali to ne bi bio slučaj ni sa kim više. Drugo, treba locirati neku primitivnu planetu u ovom području na kojoj se nalaze latentni Gurači. Zatim valja odabrati jednog i uvežbati ga, a onda bi on odgurao Brod do galaktičke teritorije." Mislitelj začuta, izloživši sve mogućnosti koje je mogao da pronađe u sećanju predaka.

Usledilo je brzo glasanje i bila je izabrana druga mogućnost koju je predložio Mislitelj. U stvari, pravog izbora i nije bilo. Ovo je bilo jedino rešenje koje im je pružalo kakvu-takvu nadu da se vrate na matične svetove.

"U redu", reče Govornik. "Hajde sad da jedemo. Mislim da smo svi to zaslužili."

Telo mrtvog Gurača ubačeno je u usta Motora, koji ga je smesta progutao, počevši odmah da pretvara atome u energiju. Motor je predstavljao jedinog člana posade koji je živeo od atomske energije.

Sa ostalima je bilo drugačije. Hranitelj se odmah dao na posao, napojivši se energijom iz najbližih Akumulatora. Zatim je u sebi pretvorio hranu u supstance koje jede svaki član. Telesna hemija mu se menjala, preinačavala, prilagođavala, pripravljaajući različitu hranu za Posadu.

Oko je živelo isključivo na jednom, složenom hlorofilnom lancu. Hranitelj mu ga je pripremio, a zatim je poslužio Govornika njegovim sledovanjem ugljovodonika, pa Zidove jedinjenjem hlora. Za Doktora je napravio faksimil jedne vrste silikatnog voća koje je raslo na Doktorovoj rodnoj planeti.

Konačno, hranjenje je završeno i Brod se vratio u normalno stanje. Akumulatori su stajali naslagani u jednom uglu, ponovo blaženo utonuli u san. Oko je bacilo pogled što je dalje moglo, podesivši organ vida za visoko razlučen teleskopski prijem. Čak ni u stanju uzbune ono nije moglo obuzdati pesničko nadahnuće. Objavilo je svima da radi na novoj narativnoj poemi, pod naslovom Periferni sjaj. Kako, međutim niko nije hteo da je čuje, Oko ju je saopštilo Mislitelju, koji je uskladištavao sve odreda, bilo dobro ili rđavo, tačno ili pogrešno.

Motor nikada nije spavao. Napunjen Guračem do vrha, potiskivao je Brod brzinom nekoliko puta većom od svetlosne.

Zidovi su raspravljali među sobom o tome ko se najviše nacvrcao na poslednjem dopustu.

Govornik je rešio da sebi malo ugoditi. Otkao se od Zidova i stao da se njiše u vazduhu,

dok mu je malo, okruglo telo visilo na izukrštanju mreži niti.

Zakratko je pomislio na Gurača. Bilo je to čudno. Gurač je bio prijatelj svih ostalih članova Posade, a sada su ga svi zaboravili. Ali uzrok tome nije bila ravnodušnost, već činjenica da je Brod predstavljao jedinicu. Gubitak jednog člana se žalio, ali najvažnija stvar je bila da jedinica nije ugrožena.

Brod je jurio kroz sunca na periferiji.

Mislitelj je ispružio tragalačku spiralu, izračunavši da verovatnoća pronalaženja planete sa Guračima iznosi četiri prema jedan. Nedelju dana kasnije otkrili su planetu sa primitivnim Zidovima. Spustivši se nisko, uspeali su da razaberu smežurane, pravougaone druškane kako se čvare na suncu, gamižu preko stena i istanjaju da se prepuste lebdjenju na lahoru.

Sve zidove na brodu preplavila je plima nostalgije. Ovo ih je tako podsetilo na matični svet.

Sa Zidovima na ovoj planeti još nije stupio u vezu nijedan galaktički tim, što znači da su oni i dalje bili nesvesni svoje velike sudbine priključenja velikoj galaktičkoj Zajednici. Postojalo je mnoštvo mrtvih svetova u spirali, kao i onih koji su bili premladi da bi sadržali život. Pronašli su jednu planetu Govornika. Govornici su rasprostrli svoje paučinaste komunikacione veze preko dobre polovine jednog kontinenta. Govornik ih setno pogleda, posredstvom Oka, na šta ga obuže plima samosažaljenja.

Prisetio se doma, porodice, prijatelja. Na um mu pade drvo koje će kupiti kada se vrati. Za trenutak, Govornik se upita šta radi ovde, kao deo jednog Broda u zabitom uglu Galaksije.

Ali odmah odbaci crne misli. Trebalo je da pronađu planetu Gurača, samo ako budu istrajni.

Bar se nadao da je tako.

Dok je Brod jurio neistraženom periferijom, naišli su na mnogo jalovih svetova. Zatim su u jednom radioaktivnom okeanu otkrili mnoštvo primitivnih Motora koji su zaludno plivali.

"Ovo je bogata teritorija", reče Hranitelj Govorniku. "Galaktika bi trebalo da pošalje ovamo ekipu za Kontakt."

"Verovatno će to učiniti kada se vratimo", uzvratilo Govornik.

Bili su dobri prijatelji, iznad i preko uobičajenog prijateljstva koje je vladalo među članovima Posade. Uzrok tome nije bila samo činjenica da su bili najmlađi na Brodu, premda je i ta okolnost imala uticaja. Obojica su vršila isti tip funkcija, što ih je neizbežno zbližilo. Govornik je prevodio jezike; Hranitelj je pretvarao hranu. Osim toga, donekle su i ličili jedan na drugoga.

Govornik se sastojao iz jezgra iz koga su se zračno pružale niti, dok je Hranitelj predstavljao takođe jezgro iz koga su nicali pipci. Govornik je smatrao da je Hranitelj najsvesnije biće na Brodu, odmah iza njega samog. Nikako mu nije uspevalo da dokuči kako su se kod nekih članova posade uopšte odvijali procesi svesti.

Nova sunca, nove planete. Motor je počinjao da se pregrejava. On se obično koristio samo za uzletanje i sletanje, kao i za fino manevrisanje unutar nekog planetskog sistema. Sada je, međutim, radio neprekidno već nedeljama, kako iznad tako i ispod brzine svetlosti. Napor je počeo da ga ophrvava.

Uz Doktorovu pomoć Hranitelj mu je montirao sistem za hlađenje. Bio je grub, ali morao se njime zadovoljiti. Hranitelj je na naročiti način ustrojio azotove, kiseonikove i vodonikove atome kako bi dobio hladnik sistema. Doktor je naložio dug odmor za Motor. Galantni stari prijaško ne bi mogao da izdrži ove napore još ni punih nedelju dana.

Traganje se nastavilo, dok je polet Posade polako kopnio. Svima je bilo jasno da su Gurači prilično retki u Galaksiji, u poređenju sa plodnim Zidovima i Matorima.

Zidovi su postajali ospičavi od međuzvezdane prašine. Počeli su da kukaju kako će im biti potrebna celokupna estetska obrada kada se vrate na matični svet. Govornik ih je uverio da će sve troškove snositi kompanija.

Čak je i Oko postalo zakrvavljeno od neprekidnog buljenja u svemir. Naišli su na novu planetu. Njene osobenosti dostavljene su Mislitelju, koji se zamislio nad dobijenim podacima. Bliže i moći će da razaberu obličja: Gurači! Primitivni Gurači! Povukli su Zum natrag u svemir da bi skovali planove. Hranitelj je napravio dvadeset tri različita opojna sredstva da proslave srećan događaj. Naredna tri dana Brod je bio potpuno neupotrebljiv.

"Jesmo li svi najzad spremni?" upita Govornik, pomalo zaplićući jezikom. Mamurluk mu je još opterećivao sve nervne završetke. Koliko je samo pića polokao! Mutno se sećao kako je grlio. Motor i pozvao ga da podele njegovo drvo kada se vrate natrag. Sada je uzdrhtao na tu pomisao.

Ni ostalim članovima Posade nije bilo baš najbolje. Zidovi su dopuštali da vazduh iscuri u svemir; bili su odveć klimavi da bi valjano zaptili procepe oko rubova. Doktor se onesvestio.

Ali najgore je prošao Hranitelj. Budući da se njegov sistem mogao prilagoditi svakoj vrsti goriva osim atomskog, probao je pomalo od svega što je zgotovio, bez obzira na to da li je posredi bio neuravnotežni jodin, čisti kiseonik ili supernaelektrisani ester. Stvarno je bio u jadnom stanju. Njegovi pipci, koji su se obično odlikovali zdravom bojom vode, sada su bili prošarani narandžastim prugama. Sistem mu je radio mahnito, čisteći se od svega, a Hranitelj je i te kako teško podnosio ovo čišćenje.

Jedini trezni bili su Mislitelj i Motor. Mislitelj uopšte nije pio, što nije bilo tipično za svemirce, ali jeste za Mislitelja; Motor nije mogao da pije. Pažljivo su slušali dok je Mislitelj izlagao neke neobične činjenice. Na osnovu slike površine planete, koja je dobijena posredstvom Oka, Mislitelj je ustanovio prisustvo metalnih konstrukcija, što ga je navelo na uznemirujuću pretpostavku da su ovi Gurači osnovali mehaničku civilizaciju.

"To je nemoguće", rekoše glatko tri Zida, sa čim je pretežan deo Posade bio pripravan da se složi. Sav metal koji su ikada videli nalazio se ili zakopan u tlu ili je ležao razbacan u vidu bezvrednih, oksidisanih komada.

"Hoćeš da kažeš da prave predmete od metala?" upita Govornik. "Od običnog, mrtvog metala? Pa šta od toga prave?"

"Ništa im ne bi uspelo", reče Hranitelj samouvereno. "Stvari bi se stalno raspadale. To je zato što metal ne zna kada slabi."

Ali ipak je izgledalo tačno. Oko je uvećalo slike i svi su mogli da vide da su Gurači uspeli da načine velike zaklone, vozila i druge stvari od neživog materijala. Razlog ovome nije bio neposredno očigledan, ali prizor je bio prilično nelagodan. No, ono najteže je obavljeno. Pronađena je planeta Gurača. Preostaje još srazmerno lak posao da se ubedi neki lokalni žitelj.

To ne bi trebalo da bude odveć teško. Govornik je znao da je saradnja kamen-temeljac Galaksije, čak i među primitivnim narodima.

Posada je odlučila da se spusti na neko nenastanjeno područje. Razume se, nije bilo razloga da se očekuju neprijateljstva, ali za uspostavljanje kontakta sa Rasom bio je zadužen naročiti tim, dok je njima bio potreban samo jedan pojedinac.

Izabrali su jedno retko nastanjeno kopneno područje i spustili se na njega dok se ta strana planete nalazila u tami. Gotovo odmah su uspeli da lociraju jednog usamljenog Gurača. Oko se prilagodilo za gledanje u tami i oni počеше da prate Guračeve pokrete. Posle izvesnog vremena on je ležao pored male vatre. Mislitelj je objasnio da je to dobro poznata navika

Gurača kada se odmaraju. Neposredno pred svanuće Zidovi se otvoriše i napolje izidoše Hranitelj, Govornik i Doktor.

Hranitelj se ispruži i potapša stvorenje po ramenu. Govornik ga je pratio pipkom za komunikaciju.

Gurač otvori svoje organe za gledanje, zatrepta njima, a onda načini kretnju organom za hranjenje. Zatim skoči na noge i počeo da trči. Tri člana Posade nadoše se u čudu. Gurač čak nije ni sačekao da vidi šta su hteli od njega! Govornik hitro suknu jedan pipak i uhvati za nogu Gurača, koji je odmakao pedesetak stopa. Gurač pade.

"Postupaj blago prema njemu", reče Hranitelj. "Možda ga je uplašio naš izgled." Pipci mu se zgrčiše pri pomisli da bi Gurača jedno od najneobičnijih stvorenja u Galaksiji, sa svojim umnoženim organima mogao da zaplaši izgled nekog drugog bića.

Hranitelj i Doktor nadviše se nad palog Gurača; podigoše ga i poneše u Brod.

Zidovi se zatvoriše za njima. Oni pustiše Gurača i stadoše da se pripremaju za razgovor.

Istog časa, međutim, kada je postao slobodan, Gurač skoči na udove i pojuri prema mestu gde su se Zidovi zaptili. Stao je mahnito da udara po njima, dok mu je organ za jedenje bio otvoren, vibrirajući.

"Prekini s tim", reče Zid. Ispupčio se i Gurač pade na pod. Istog časa se, međutim, pridigao i opet jurnuo napred.

"Zaustavite ga", reče Govornik. "Može da se povredi."

Jedan od Akumulatora probudio se baš u dobar čas da se otkotrlja Guraču među noge. Gurač se spotače i pade, ali ponovo ustade i pojuri dalje. Govornik je imao niti svuda po Brodu i on ih na jednom mestu ispruži, uhvativši Gurača ako pasa. Gurač stade da mu kida pipke i Govornik ga žurno pusti.

"Uključi ga u komunikacioni sistem!" viknu Hranitelj. "Možda se možemo sporazumeti sa njim!"

Govornik pruži jedan pipak prema Guračevoj glavi, mahnuvši njime univerzalnom znakom komuniciranja. Ali Gurač nije prestajao neobično da se ponaša, trzajući se i skaćući u stranu. U ruci je držao komad metala i njime je mahnito uzmahivao. "Šta misliš da će time da uradi?" upita Hranitelj.

Gurač je počeo da kidiše na bok Broda, udarajući po jednom Zidu. Zid se nagonski ukruti i metal puče.

"Ostavite ga", reče Govornik. "Dajte mu priliku da se smiri."

Govornik razmotri situaciju sa Misliteljem, ali nisu mogli da odluče šta da preduzmu oko Gurača.

On nije prihvatao komunikaciju. Svaki put kada bi Govornik pružio jednu od svojih niti, Gurač bi ispoljio sve moguće znake žestoke panike. Tu za sada nije bilo puta. Mislitelj je odbacio plan da se na planeti pronade novi Gurač. Smatrao je da je ponašanje već uhvaćenog sasvim tipično; ništa se ne bi desilo ako bi se sreća okušala sa novim. Osim toga, tako bi se već umešali u posao tima za uspostavljanje kontakta: ako ne budu kadri da komuniciraju sa ovim Guračem, neće to biti ni sa jednim drugim na celoj planeti.

"Mislim da znam u čemu je nevolja", reče Oko. Ono uspuza na jedan Akumulator: "Ovi Gurači su razvili mehaničku civilizaciju. Razmotrimo samo neke stvari. Koriste se prstima, kao i Doktor, da oblikuju metal. Koriste organe za gledanje, kao i ja. A verovatno i mnoštvo drugih organa.

"Ono zastade da bi napravio efekat.

"Ovdašnji Gurači postali su nespecijalizovani!"

Nekoliko časova razmišljali su o tome. Zidovi su bili mišljenja da nijedno inteligentno biće ne može da bude nespecijalizavano. Tako nešto bilo je nepoznato u Galaksiji. Pa ipak, dokaz se nalazio pred njima: gradovi i vozila Gurača... Kao egzemplar svih ostalih, ovaj Gurač je bio kadar za mnoštvo stvari.

Bio je kadar za sve ostalo osim za Guranje! Mislitelj je pružio delimično objašnjenje. "Ovo nije primitivna planeta. Srazmerno je stara i trebalo bi da je uključena u Saradnju već mnogo hiljada godina. Budući da to nije slučaj, Gurači na njoj lišeni su svog prava po rođenju. Njihova specijalnost jeste Guranje, ali nije postojalo ništa što bi Gurali. I tako, prirodno, razvili su devijantnu kulturu."

"Možemo samo da nagađamo šta je tačno ova kultura. Ali na osnovu raspoloživih činjenica postoje razlozi za verovanje da ovi Gurači nisu skloni... saradnji."

Mislitelj se odlikovao navikom da najuznemirujućije iskaze izgovori na najmirniji način.

"Sasvim je moguće", nastavi Mislitelj neumoljivo, "da ovi Gurači neće hteti da imaju nikakva posla sa nama. U tom slučaju, naši izgledi da pronađemo neku drugu planetu Gurača iznose jedan prema približno dvesta osamdeset tri."

"Ne možemo biti sigurni da oni nisu voljni da saraduju", uzvratila Govornik, "sve dok sa ovim ne uspostavimo kontakt." Izgledalo mu je gotovo nemoguće da poveruje kako neko inteligentno biće može odbiti da dobrovoljno saraduje. "Ali kako to da učinimo?" upita Hranitelj. A onda je doneta odluka. Doktor lagano krenu prema Guraču, koji stade da uzmiče pred njim.

U međuvremenu, Govornik je proturio jednu nit izvan Broda, produžio je do izvesne dužine, a zatim je ponovo vratio unutra, iza Gurača.

Gurač se pripio leđima uz jedan Zid a Govornik gurnu nit kroz Guračev um, prema odeljku za komunikaciju u središtu njegovog mozga. Gurač se sruši.

Kada je došao k sebi, Hranitelj i Doktor morali su da ga drže za udove, inače bi se otrgao iz komunikacione veze. Govornik je bio u svom elementu, učeći Guračev jezik.

To nije bilo odveć teško. Svi jezici Gurača pripadali su istoj porodici. Ni ovaj nije bio izuzetak.

Govornik je srazmerno lako registrovao dovoljno površinskih misli da bi odgonetnuo opštu shemu.

Pokušao je da uspostavi komunikaciju sa Guračem. Gurač je ćutao.

"Mislim da mu je potrebna hrana", reče Hranitelj. Smetnuli su s uma da su protekla već dva dana od kako su doveli Gurača na Brod. Hranitelj brzo zgotovi nekoliko standardnih uzoraka hrane Gurača i ponudi mu ih.

"Blagi bože! Odrezak!" reče Gurač.

Članovi Posade uskliknuše duž Govornikovih komunikacionih vodova. Gurač je izgovorio prve reči!

Govornik ispita reči i stade da prebira po sećanju. Znao je oko dve stotine jezika Gurača i znatno više jednostavnih varijacija. Ustanovio je da ovaj Gurač govori svojevrsnu mešavinu dva druga jezika Gurača. Kada se Gurač najeo, on se osvrnuo oko sebe. Govornik mu uhvati misli i saopšti ih Posadi.

Gurač je na čudan način posmatrao Brod. Video ga je kao raskoš boja. Zidovi su mu izgledali talasasto. Pred njim se nalazilo nešto što je podsećalo na džinovskog pauka, crno i zeleno, sa paučinom koja se vukla po celom Brodu, ulazeći u glave svih bića. Oko je video kao neobičnu, bezdlaku životinju, negde između odranog zeca i žumanca ma šta ove stvari predstavljale.

Govornik je bio očaran novim perspektivama koje mu je otvarao Guračev um. Još nikada nije video stvari na taj način. I odista, kada mu je Gurač pomogao da malo promeni optiku, Oko je odista predstavljalo stvorenje prilično smešnog izgleda. I konačno, došlo je do uspostavljanja komunikacije.

"Šta ste vi, do vraga?" upita Gurač, znatno mirniji sada nego prethodna dva dana. "Zašto ste me uhvatili? Jesam li ja to šenuo, a?"

"Nisi", uzvratu Govornik, "nisi psihotičan. Mi smo galaktički trgovački brod. Oluja nas je oduvala sa kursa i pri tom je poginuo naš Gurač."

"Dobro, ali kakve sve to veze ima sa mnom?"

"Voleli bismo da se pridružiš našoj Posadi", reče Govornik, "da postaneš naš novi Gurač."

Gurač se zamisli nad ovim objašnjenjem situacije. Govornik je uspevao da razabere protivurečna osećanja u Guračevim mislima. Nije bio načisto da li da prihvati ovo kao stvarno stanje stvari ili ne. Konačno, Gurač zaključio da ipak nije sišao s uma.

"Slušajte, momci", reče on. "Ne znam ko ste vi, niti šta je smisleno u svemu ovome. Jedino znam da moram napolje odavde. Nalazim se na odsustvu i ako se uskoro ne vratim, vojska će postati veoma ljubopitljiva."

Govornik zatraži od Gurača da mu detaljnije objasni šta znači 'vojska' a onda to prenese Mislitelju.

"Ovi Gurači preduzimaju međusobne okršaje", zaključio Mislitelj.

"Ali zašto?" upita Govornik, pomislivši tužno kako ima osnove da se poveruje u tačnost Misliteljevih reči; ovaj Gurač nije baš ispoljio veliku volju za saradnjom.

"Voleo bih da vam pomognem da se izbavite, momci", reče Gurač, "ali ne znam odakle vam pomisao da bih mogao da guram nešto ovako veliko. Bila bi potrebna čitava tenkovska divizija samo da vas pomerimo."

"Odobravaš li ti ratove?" upita Govornik, podstaknut Misliteljevom opaskom.

"Niko ne voli ratove bar ne oni koji ginu u njima."

"Pa zašto ih onda vodite?"

Gurač načini pokret organom za jedenje, koji uoči Oko i odmah o tome obavesti Mislitelja.

"Pa, u pitanju je ubiti ili biti ubijen. Pa i vi, momci, znate šta je rat, zar ne?"

"Mi nemamo ratove", reče Govornik.

"Baš ste srećni", uzvratu Gurač smrknuo. "Mi ih imamo. I to koliko ti duša hoće."

"Razume se", reče Govornik. Sada je imao puno objašnjenje od Mislitelja. "Da li bi voleo da ih okončaš?"

"Naravno da bih."

"Onda pođi sa nama. Budi naš Gurač."

Gurač se pridiže i pridi jednom Akumulatoru. Seo je na njega i udvostručio krajeve svojih gornjih udova.

"Kako bih ja to, do vraga, mogao da okončam ratove?" upita on. "Čak i kada bih otišao do glavešina i kazao im..."

"Nećeš to morati da uradiš", reče Govornik.

"Dovoljno je samo da pođeš sa nama. Odguraj nas do baze. Galaktika će poslati tim za uspostavljanje Kontakta i tako će vaši ratovi biti okončani."

"Hoćeš, vraga", uzvratu Gurač. "Nasukali ste se ovde, a? Baš fino. Neće nikakva čudovišta da osvoje Zemlju."

Zbunjen, Govornik pokuša da dokuči značenje poslednjeg iskaza. Da li je on možda kazao nešto pogrešno? Da li je moguće da ga Gurač nije razumeo?

"Mislio sam da želiš da okončaš ratove", reče Govornik.

"Sigurno da želim. Ali ne želim da nas niko nagna na to. Ja nisam izdajnik. Ako treba, boriću se."

"Niko vas neće primoravati. Prestaćete zato što više neće biti potrebe za borbom."

"Znate li vi zašto se mi borimo?"

"Pa to je očigledno."

"Ma nemoj! E baš bih voleo la čujem tvoje objašnjenje."

"Vi, Gurači, bili ste odvojeni od matice Galaksije", reče Govornik. "Odlikovali ste se vlastitom posebnošću, guranjem, ali niste imali ništa da Gurate. Bili ste, u stvari, lišeni pravog posla. Igrali ste se stvarima... metalima, neživim predmetima... ali u tome niste nalazili pravo zadovoljstvo. Onemogućeni da se posvetite pravom zvanju, borili ste se međusobno iz čiste osujećenosti.

No, kada jednom budete našli svoje mesto a sklopu galaktičke Saradnje... a uveravam te da je to važno mesto... vaše će borbe prestati. Zašto biste se borili, što predstavlja neprirodno zanimanje, kada možete da Gurate? Isto tako, okončaće se vaša mehanička civilizacija, zato to ni za njom više neće biti potrebe."

Gurač zavrte glavom na način koji je Govornik protumačio kao izraz zbunjenosti.

"Šta je to guranje?"

Govornik mu objasni što je bolje umeo. No, budući da taj zadatak nije ulazio u njegov delokrug, imao je samo opštu predstavu o tome šta radi Gurač.

"Hoćeš da kažeš da je to ono što bi svaki Zemljanin trebalo da radi?"

"Razume se", reče Govornik. "To je vaša velika specijalnost."

Gurač se zamisli nekoliko minuta. "Mislim da vi tražite psihičara, mentalistu ili tako nešto. Nikada ne bih mogao to da radim. Ja sam mlađi arhitekta. Osim toga... pa, ovaj, teško je objasniti."

Ali Govornik je već dokučio Guračevu misao. Video je Guračevu ženu u njegovoj svesti. Ne, dve, tri. Takođe je razabrao osećanje usamljenosti, otuđenosti. Gurača su ispunjavale sumnje. Plašio se.

"Kada stignemo do Galaktike", reče Govornik, nadajući se da je na pravom putu, "srećeš se sa drugim Guračima. I ženskim. Svi vi Gurači međusobno nalikujete, tako da ćeš se sprijateljiti sa njima. Što se tiče usamljenosti na Brodu, nje naprosto nema. Još ne shvataš šta je to Saradnja. Niko nije usamljen u okviru Saradnje."

Gurač je i dalje razmišljao o tvrdnji da ima i drugih Gurača. Govornik nije mogao da razume zašto ga to toliko zbunjuje. Pa Galaksija je puna Gurača, Hranitelja, Govornika i mnogih drugih vrsta, beskrajno dupliciranih.

"Ne verujem da bilo ko može okončati sve ratove", reče Gurač. "Otkud mogu da znam da ne lažeš?"

Govornik se oseti kao da je primio udarac u jezgro. Mislitelj je nesumnjivo bio u pravu kada je kazao da ovi Gurači neće biti skloni saradnji. Hoće li ovo biti kraj Govornikove karijere? Hoće li on i ostali članovi Posade provesti ostatak života u svemiru zbog gluposti bulumente Gurača?

Ne, čak i pri pomisli na to, Govorniku je i dalje bilo žao ovog Gurača. To mora da je strašno, pomisli on. Sumnjičav, nesiguran, nepoverljiv prema svakome. Ako ovi Gurači ne budu pronašli svoje mesto u Galaksiji, oni će se međusobno istrebiti. Dobrano su već kasnili sa zauzimanjem mesta u sklopu Saradnje.

"Šta da učinim da te ubedim?" upita Govornik. U očajanju, on otvori sve vodove prema Guraču.

Dopustio mu je da vidi dobroćudnu nabusitost Motora, nehajni humor Zidova; pokazao mu je pesničke oglede Oka i Hraniteljvu samouverenu prijaznost. Otvorio mu je i vlastiti um i prikazao Guraču sliku svog matičnog sveta, svoje porodice, drveta koje je nameravao da kupi kada se vrati.

Slike su ispričale priču o svima njima, sa različitih planeta; odlikovali su se različitim etikama, ali spajala ih je ista veza: galaktička Saradnja. Gurač je gledao u tišini.

Posle izvesnog vremena, on zatrese glavom. Misao koja je pratila ovu kretnju bila je nesigurna, slaba ali negativna.

Govornik reče Zidovima da se otvore. Oni to učiniše, a Gurač se zbunjeno upilji.

"Možeš da odeš," reče Govornik. "Samo otkači komunikacionu vezu i slobodno pođi."

"A šta ćete vi učiniti?"

"Krenućemo u potragu za novom planetom Gurača."

"Gde? Na Mars? Na Veneru?"

"Ne znamo. Preostaje nam samo da se nadamo da postoji još neka u ovom području."

Gurač pogleda prema otvoru, a zatim ponovo upravi pažnju na Posadu. Oklevao je, a na licu mu je stajala grimasa neodlučnosti.

"Je li istinito sve ono što ste mi pokazali?"

Nikakav odgovor nije bio potreban.

"U redu", reče Gurač iznenada. "Poći ću. Možda sam vražja budala, ali poći ću. Ako je tačno ono što vi tvrdite, onda mora biti tako!"

Govornik razabra agoniju Guračeve odluke i prekide mu vezu sa stvarnošću. Sada je verovao da je u snu, gde su odluke lake i nevažne. "Postoji samo jedna mala poteškoća", reče Gurač sa primesom histeričnosti u glasu. "Momci, vrag me odneo ako znam kako se Gura. Kazali ste nešto o brzinama većim od svetlosti? Pa ja čak ne mogu da pretrčim nijednu milju za jedan sat."

"Razume se da možeš da Guraš", ospokoji ga Govornik, nadajući se da je u pravu. Znao je kakve su sposobnosti Gurača, premda, doduše, u ovom slučaju...

"Samo ti probaj."

"Važi", složi se Gurač. "Verovatno ću se tako probuditi iz svega ovoga."

Brod je bio zaptiven za uzletanje, dok je Gurač razgovarao sam sa sobom.

"Baš smešno", reče on, "mislio sam da će mali izlet u prirodu biti baš zgodan da se provede odsustvo, kad ono, samo noćne more!"

Motor podiže Brod u vazduh. Zidovi su bili zaptiveni, a Oko ih je vodilo sa planete. "Nalazimo se u svemiru sada", reče Govornik. Osluškujući Gurača, nadao se da mu um nije otkazao.

"Oko i Mislitelj daće pravac, ja ću to preneti tebi, a ti ćeš Gurati."

"Potpuno ste ludi", promrmlja Gurač. "Mora da ste naišli na pogrešnu planetu. Hajde, košmari, razidite se već jednom!"

"Sada si u Saradnji", reče Govornik očajno. "Evo ti pravac. Guraj!"

Gurač za trenutak ništa nije učinio. Lagano je izranjao iz maštarije, shvatajući da, ipak, ne sanja.

Osetio je Saradnju. Oko Mislitelju, Mislitelj Govorniku, Govornik Guraču, a sve to u saglasnosti sa Zidovima i ostalim elementima.

"Šta je ovo?" upita Gurač. Iskusio je jedinstvo sa Brodom, veliku toplotu, bliskost koja se stiče jedino u Saradnji. On Gurnu. Ništa se nije dogodilo.

"Pokušaj ponovo", zamoli ga Govornik.

Gurač stade da prebira po vlastitom umu. Pronašao je dubok zdenac sumnje i straha.

Zureći u njega, ugledao je svoje iznureno lice. Govornik mu ga osvetli.

Gurači su živeli sa svojim sumnjama i strahovima stolicima. Ubijali su se zbog sumnje, borili zbog straha. Upravo se tu nalazio organ za Guranje!

Čovek - stručnjak - Gurač potpuno se stopio sa Posadom, postao jedno sa njom, pružio mentalne ruke oko ramena Mislitelja i Govornika.

Najednom, Brod suknu napred osmostrukom brzinom svetlosti, nastavivši neprekidno da ubrzava.

Priredio Ender71

Pripremili smo ovaj fanzin s užitkom i stavljamo ga na uvid svim zainteresovanim, uz nadu da nas nećete osuti drvljem i kamenjem. Jer, svi smo mi amateri: amateri prevodioci, amateri u web dizajnu, amateri u prelomu i opremi. Zato, nemojte nam previše zamjeriti zbog propusta i nedosljednosti kojih sigurno ima. Iskustvo koje smo stekli u pripremi ovog prvog broja kao i sve dobronamjerne kritike koje ćete uputiti na www.sftim.com pomoći će nam da sledeći broj, za koji se nadamo da će izaći u martu ove godine, bude bolji od ovog.

Za SF Tim: Master Yoda, Jedi Council Member

